

Høgskolenes betydning for regional rekruttering til næringsrettede profesjonsyrker

Karl Ingar Kittelsen Røberg

CC-BY-SA Høgskolen i Oslo og Akershus

HiOA Rapport 2014 nr 7

ISSN 1892-9648

ISBN 978-82-93208-64-8

Opplag trykkes etter behov, aldri utsolgt

HiOA,
Læringscenter og bibliotek,
Skriftserien
St. Olavs plass 4,
0130 Oslo,
Telefon (47) 64 84 90 00

Postadresse:
Postboks 4, St. Olavs plass
0130 Oslo

Adresse hjemmeside: <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Nettbokhandel>

For elektronisk bestilling klikk Bestille bøker

Trykket hos Allkopi
Trykket på Multilaser 80 g hvit

Innhold

1	Sammendrag	4
2	Forord	9
3	Bakgrunn for studien	10
4	Rekruttering til næringsrettede profesjonsyrker	12
4.1	Tilbud og etterspørsel etter utdanning	13
4.2	Analytisk rammeverk	15
4.3	Data og definisjoner	17
4.4	Utdanning	17
4.5	Teknologi og ingeniøruddanninger	21
4.6	Økonomiske og administrative fag	22
4.7	Biologiutdanninger	22
4.8	Logistikkfag	22
4.9	Maritime fag	23
4.10	Mediefag	23
4.11	Bokommune	23
4.12	Arbeidskommune	24
4.13	Foreldrenes høyeste utdanning	24
5	Rekrutteringsmønster etter valg av høgskole og utdanning	25
5.1	Rekruttering til Høgskolen i Molde	28
5.2	Rekruttering til Høgskolen i Ålesund	29
5.3	Rekruttering til Høgskolen i Volda	30
5.4	Rekruttering til Høgskolen i Sogn og Fjordane	31
5.5	Rekruttering til Høgskolen i Bergen	32
5.6	Rekruttering til Høgskolen Stord/Haugesund	33
5.7	Rekruttering til Universitetet i Stavanger	34

5.8	Rekruttering til Høgskolen i Oslo og Akershus	35
5.9	Oppsummering av rekruttering til de forskjellige høgskolene	37
5.10	Rekrutteringsmønster etter kjønn, alder og barn	38
5.11	Rekrutteringsmønster etter sosial bakgrunn	41
5.12	Rekrutteringsmønster for utenlandsstudenter og innvandrere	43
5.13	Rekrutteringsmønster ut av regionen	45
5.14	Rekrutteringsmønster ut av regionen etter kjønn	46
5.15	Rekrutteringsmønster ut av regionen etter alder	48
5.16	Rekrutteringsmønster ut av regionen etter sosial bakgrunn	48
5.17	Rekrutteringsmønster ut av regionen etter utdanningsnivå	50
5.18	Rekrutteringsmønster ut av fylket	50
6	Sysselsettingsmønster etter valg av utdanning og lærested	52
6.1	Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Molde	58
6.2	Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Volda	60
6.3	Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Ålesund	61
6.4	Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Sogn og Fjordane	63
6.5	Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Universitetet i Stavanger	64
6.6	Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen Stord/Haugesund	66
6.7	Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Bergen	68
6.8	Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Oslo og Akershus	70

6.9	Oppsummering av sysselsettingsmønster etter valg av høgskole	71
6.10	Sysselsettingsmønster etter barn, kjønn og alder	72
6.11	Sysselsettingsmønster etter sosial bakgrunn	75
6.12	Sysselsettingsmønster inn i regionen	76
6.13	Sysselsetting for hvert fylke	81
7	Konklusjon	83
7.1	Rekruttering	83
7.2	Sysselsetting	84
7.3	Mulige implikasjoner	86
A	Appendiks	95
A.1	Sikkerhetsfag ved Høgskolen i Stord/Haugesund	95

1 Sammendrag

I denne rapporten undersøkes rekrutteringen til næringsrettede utdanningsgrupper ved utvalgte læresteder på Vestlandet og i Oslo og Akershus. Videre undersøkes hvor de uteksaminerte kandidatene fra disse lærestedene og utdanningsgruppene finner arbeid. Hovedresultatet er at rekrutteringen og sysselsetting i stor grad skjer på fylkes- og regionsnivå. I 2012 undersøkte Gythfeldt og Heggen det samme for velferdsprofesjonsutdanningene (lærer, førskolelærer, sykepleier og sosialarbeider), og fant i hovedsak det samme mønsteret. I rapporten skiller det mellom lokale (fylke), regionale (landsdel, «Vestlandet» og «Oslo og Akershus») og nasjonale utdannings- og arbeidsmarkeder. Lite av rekrutteringen og sysselsettingen av kandidatene foregår på nasjonalt nivå, noe som innebærer at kvaliteten og tilbudet ved de lokale og regionale lærestedene blir avgjørende for kvaliteten på arbeidskraften som ansettes i det lokale næringslivet.

Rapporten har sett på flere dimensjoner av rekruttering og sysselsetting. Dette er undersøkt via følgende tre spørsmål: 1) I hvilken grad rekrutterer lærestedene i studien fra fylket, regionen eller nasjonalt? 2) I hvilken grad er det forskjeller mellom lærestedene og utdanningsgruppene i rekrutteringsmønster? 3) Hvor begynner de uteksaminerte kandidatene å jobbe? Flytter de tilbake til fylket/regionen de er oppvokst i, eller blir de i fylket/regionen de tok utdanningen?

De utvalgte lærestedene i studien er Høgskolen i Volda (HVO), Høgskolen i Molde (HiM), Universitetet i Stavanger (UiS), Høgskolen i Ålesund (HiÅ), Høgskolen i Sogn og Fjordane (HiSF), Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskolen i Stord/Haugesund (HSH) og Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). De næringsrettede utdanningene grupperes i «teknologi og ingeniørutdanning», «økonomiske og administrative utdanning», «maritime fag», «biologiske utdanning», «mediefag» og «logistikkfag».

Totalt står personer oppvokst på Vestlandet for 76,8 prosent av de uteksaminerte ved utvalgte læresteder fra de næringsrettede utdanningene i landsdelen. Denne regionale rekrutteringstendensen var tydelig i alle utdanningsgruppene, bortsett fra mediefag, hvor et flertall av de som rekrutteres ikke er oppvokst på Vestlandet. For Høgskolen i Oslo og Akershus hadde flertallet av de uteksaminerte vokst opp i andre fylker. Tendensen til regional rekruttering varierer noe etter andre bakgrunnsfaktorer. Andelen menn som rekrutteres fra regionen er noe større enn andelen

kvinner, både på Vestlandet og i Oslo og Akershus. I begge regioner er det også en tendens til at de yngste i større grad rekrutteres fra regionen. Kandidater ved lærestedene på Vestlandet som har foreldre uten høyere utdanning har større sjans for å være rekruttert fra vestlandsregionen. Det omvendte er tilfellet for Oslo og Akershus. Her er sjansene større for at kandidater med foreldre med høyere utdanning er rekruttert fra regionen.

Når vi analyserte sysselsettingen for kandidatene ved næringsrettede utdanninger ved utvalgte læresteder på Vestlandet fant vi at ca. 70 prosent av alle kandidatene ble sysselsatt i regionen. Kandidater uteksaminert fra de utvalgte lærestedene på Vestlandet som ikke ble sysselsatt på Vestlandet ble i all hovedsak ansatt i Oslo og Akershus. Til sammen sto de to regionene for sysselsettingen av nesten 90 prosent av kandidatene. For kandidater uteksaminert fra Høgskolen i Oslo og Akershus så var tallet 80,2 prosent sysselsatt i hovedstadsregionen.

Analysene av sysselsettingsmønstrene viser at hvor studentene kommer fra er spesielt viktig for hvor de bosetter seg etter endt utdanning. For å undersøke dette nærmere inkluderte vi i noen av analysene alle lærestedene på Vestlandet og i hovedstadsregionen. Disse analysene viste at 76,6 prosent av de som er oppvokst og utdannet seg på Vestlandet er sysselsatt i regionen to år senere. For de som drar ut av regionen for å studere vender hele 53,5 prosent tilbake og er sysselsatt på Vestlandet to år etter fullførte studier. Uavhengig av oppvekststed er det også viktig hvor personene har studert. Av de som kommer fra en annen region og utdanner seg på Vestlandet, blir 20,5 prosent sysselsatt på Vestlandet. Til sammenligning er det bare 3,9 prosent av de som både vokste opp og studerte utenfor regionen, som er sysselsatt på Vestlandet. I Oslo og Akershus gjelder det samme mønsteret, men med enda større andel som forblir i regionen. Hele 93,6 prosent av de uteksaminerte ved læresteder i Oslo og Akershus som er oppvokst i Oslo og Akershus er sysselsatt i regionen to år etter fullført utdanning. Av de som er oppvokst utenfor regionen, men utdannet ved læresteder i Oslo og Akershus, ble 83,3 prosent sysselsatt i regionen to år etter fullførte studier.

Dataene som analyseres er fra perioden 1995 til 2010 for utdanning og 1998-2008 for sysselsetting. Det er interessant å se at rekrutteringsmønstrene er relativt stabile over hele perioden, mens sysselsettingsmønstret er relativt varierende. Spesielt er dette tilfelle for Vestlandsregionen der andelen som sysselsettes i regionen etter fullførte studier øker fra rundt 55 prosent i starten av perioden til over 80 prosent i slutten av perioden. Det fremgår også at sys-

sysselsettingsstatistikken to og fem år etter fullførte studier er veldig lik, noe som tyder på at valget om å sysselsette seg i regionen blir tatt kort tid etter fullført studium, og at personene i liten grad flytter seg de neste årene.

Det er en tendens til at de utdanningsgruppene som i stor grad rekrutterer personer som har vokst opp i regionen, også er de utdanningsgruppene der flest personer blir sysselsatt i regionen etter fullførte studier. Av kandidater uteksaminert på Vestlandet i teknologi og ingeniørfag, økonomiske og administrative fag, biologifag og maritime fag så sysselsettes over 70 prosent på Vestlandet. For logistikk og mediefag, er sysselsettingen i regionen lavere. Dette mønsteret reflekterer at både rekruttering og sysselsetting er sterkt påvirket av hvor personen er vokst opp. Når kandidatene fra Vestlandet som er vokst opp i andre regioner analyseres separat, så er det uteksaminerte innenfor teknologi og ingeniørfag samt biologifag som i størst grad sysselsettes i regionen. Av uteksaminerte i økonomiske og administrative fag ved Vestlandslærestedene som er oppvokst utenfor regionen, drar hele 66,8 prosent ut av regionen etter fullførte studier. På den andre siden er økonomi og administrative fag en av de utdanningsgruppene som i størst grad rekrutterer lokalt og hvor de som er rekruttert lokalt i stor grad blir sysselsatt regionalt. Dette kan tyde på at det finnes en effekt av oppvekststed og en effekt av lokale og regionale behov og konkurransesituasjon.

Sysselsettingsmønsteret for kandidater uteksaminert ved HiOA varierer mindre mellom utdanningsgrupper enn det gjør på Vestlandet. For personer vokst opp utenfor Oslo og Akershus ligger tre av utdanningsgruppene rundt 65-67 prosent sysselsatt i fylkene to år etter fullførte studier. Også mediefag ser ut til å beholde en stor del av kandidatene i regionen. Hovedstadsregionen er det politiske og administrative sentrum i Norge, derfor er en stor andel av mediebedriftene lokalisert i Oslo. Teknologi og ingeniørfagene skiller seg ut som de utdanningene som beholder flest kandidater, 72,9 prosent, med annet oppvekstfylke enn Oslo og Akershus.

Vi finner også forskjeller mellom læresteder i andelen kandidater som sysselsettes i regionen. Effekten av lærested og lærestedets beliggenhet er imidlertid ikke lett å skille fra effekten av lærestedets studietilbud. Den sterkeste tendensen er at HiOA skiller seg vesentlig fra lærestedene på Vestlandet. HiOA har en stor sysselsetting i regionen to år etter fullførte studier. Dette gjelder for alle de fire utdanningsgruppene ved HiOA som er analysert. Spesielt er denne effekten utpreget for studenter som ikke er oppvokst i Oslo- og Akershusregionen. Disse

er i stor grad sysselsatt i Oslo og Akershus to og fem år etter fullførte studier. For lærestedene på Vestlandet, er utflyttingen fra fylket og regionen mye større for de som vokst opp utenfor regionen.

Også internt på Vestlandet er det forskjeller mellom institusjonene i sysselsettingsmønster, men med så store utdanningsgrupper som er brukt i denne studien så er det vanskelig å si noe helt nøyaktig om disse forholdene. Det er spesielt uteksaminerte fra HiB, HiSF og HSH som, sett bort ifra effekten av utdanningstilbud, har den høyeste sysselsettingsraten på Vestlandet to år etter fullførte studier. Bildet blir annerledes hvis vi sammenligner lærestedene med blick på sysselsetting i samme fylke som lærestedet ligger. Da er det UiS og HiB som har størst andel sysselsatte i eget fylke to år etter fullførte studier. Begge disse lærestedene er lokalisert i relativt store byer. Dette kan påvirke sysselsettingsraten av kandidater i eget fylke.

Hovedresultatene i studien kan oppsummeres, og relateres til spørsmålene stilt tidligere i teksten på følgende måte:

1) I hvilken grad rekrutterer lærestedene i studien fra fylket, regionen eller nasjonalt?

- Til næringsrettede utdanninger rekrutterer lærestedene på Vestlandet primært personer vokst opp i lærestedets fylke eller i andre fylker på Vestlandet.
- Til næringsrettede utdanninger rekrutterer Høgskolen i Oslo og Akershus primært personer vokst opp utenfor Oslo og Akershus.

2) I hvilken grad er det forskjeller mellom lærestedene og utdanningsgruppene i rekrutteringsmønster?

- Rekrutteringsmønster varierer betydelig mellom ulike næringsrettede utdanninger på Vestlandet. Rekrutteringen til teknologi og ingeniørutdanninger, og økonomiske og administrative fag skjer primært på fylkesnivå, mens maritime fag, logistikkfag og biologiutdanninger har en mer regional rekrutteringsprofil, og mediefag rekrutterer flest utenfor regionen.
- Rekrutteringen til mediefag, økonomiske og administrative utdanninger, og biologiutdanninger i hovedstadsregionen skjer primært på nasjonalt nivå. For teknologi og ingeniørutdanninger rekrutteres flest fra hovedstadsregionen.

3) Hvor begynner de uteksaminerte kandidatene å jobbe? Flytter de tilbake til fylket/regionen de er oppvokst i, eller blir de i fylket/regionen de tok utdanningen?

- De fleste kandidater fra næringsrettede utdanninger arbeider i utdanningsfylket eller utdanningsregionen to og fem år etter fullførte studier. Dette gjelder både for Vestlandet og hovedstadsregionen.
- Det er særlig kandidater innen teknologi og ingeniørutdanninger, og økonomiske og administrative fag som sysselsettes i fylket etter fullførte studier. For biologiutdanninger, maritime fag, logistikkfag og mediefag så sysselsettes også en god del utenfor fylket.
- Tendensen til at kandidater som er utdannet på Vestlandet sysselsettes i regionen to år etter fullførte studier har vært økende i perioden 1998 til 2008. Sysselsettingsmønsteret for studenter fra HiOA viser ingen slik trend.

2 Forord

Rapporten er bestilt av Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Stord/Haugesund, Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Oslo og Akershus og Mørealliansen ved Høgskolen i Volda, Høgskolen i Molde og Høgskolen i Ålesund.

Rapporten er skrevet av Karl Ingar Kittelsen Røberg ved Senter for profesjonsstudier, Høgskolen i Oslo og Akershus. Rapporten viderefører de analysene som ble gjennomført av Knut Gythfeldt i en tidligere rapport som omhandlet rekruttering og sysselsetting av kandidater fra velferdsprofesjonene (Gythfeldt og Heggen 2012).

Arbeidet med rapporten er ledet av Professor Håvard Helland ved Senter for profesjonsstudier, Høgskolen i Oslo og Akershus. Professor Håvard Helland har kommet med omfattende tilbakemeldinger vedrørende analysene og teksten, og har i stor grad bidratt til å ferdigstille rapporten. Senterleder Oddgeir Osland og kommunikasjonskonsulent Kjersti Lassen ved Senter for profesjonsstudier, Høgskolen i Oslo og Akershus har lest korrektur.

3 Bakgrunn for studien

I denne rapporten analyseres rekrutteringen til utvalgte læresteder på Vestlandet og i Oslo og Akershus for næringsrettede utdanningsgrupper. Videre analyseres sysselsettingen for de uteksaminerte personene ved disse lærestedene og utdanningsgruppene.

Gythfeldt og Heggen 2012 finner i sin studie «Er høgskolene regionale kvalifiseringsinstitusjoner?» at høgskolene er en viktig kilde til å utdanne kvalifisert arbeidskraft innen velferdsyrkene. De konkluderer med at høgskolene påvirker personers mobilitet, spiller en viktig rolle i å utdanne personer fra samme region, og leverer kvalifiserte kandidater lokalt og regionalt. De finner også lignende resultater for andre fag enn velferdsfagene.

I tillegg til tilgang på kvalifisert arbeidskraft for å løse oppgaver knyttet til velferdsstaten, så trenger fylkene og regionene tilgang på kvalifisert arbeidskraft til privat næringsliv. For enkelte næringer er flaskehalsen for videre utvikling mangel på kvalifisert personell. 14,8 prosent av alle bedrifter på Vestlandet hadde våren 2012 mislykkes med å rekruttere arbeidskraft, eller har måttet tilsette personer med lavere eller annen kompetanse enn de søkte etter, for Oslo var dette tallet 11,8 prosent (Sørbrø og Jacobsen 2012). For disse næringene vil strategisk samarbeid med universiteter og høgskoler være helt sentralt for å løse utfordringer ved rekruttering til fylket og regionen. Stambøl (2011) finner at regioner med høgskole eller universitet har større sysselsettingsvekst, både for personer med og uten høyere utdanning. En styrking av lokale institusjoner kan derfor være en løsning for regioner som i dag har problemer med å skaffe kvalifiserte kandidater til stillinger som krever en eller annen form for ekspertise.

Det er heller ingen grunn til å tro at bedrifter i fremtiden kommer til å få mindre behov for personer med høyere utdanning. Kunnskapssamfunnet er en tanke og et politisk prosjekt som i dag blir mer og mer fremtredende i den offentlige debatten. I Kunnskapsdepartementets stortingsmelding nr. 30 (2004:23) står det at «kunnskap og kreativitet står frem som de viktigste drivkreftene for verdiskaping i samfunnet, og som stadig mer avgjørende for enkeltmenneskers mulighet til å realisere seg selv. De viktigste innsatsfaktorene i arbeidslivet er ikke lenger kapital, bygninger eller utstyr, men menneskene selv». Implikasjonene av kunnskapssamfunnet er at høyere utdanning i fremtiden vil styrkes og bli enda mer relevant for norsk næringsliv. Organiseringen av høyere utdanning vil være en sentral problemstilling der flere hensyn vil måtte veies opp mot hverandre. Da er det spesielt viktig å ha god informasjon om, og forståelse av, hvordan

systemet er bygget opp og fungerer i dag. Denne studien er et bidrag til å forstå den geografiske dimensjonen knyttet til utdannings- og arbeidsvalg for de som tar næringsrettede utdanninger.

Analysene baserer seg i all hovedsak på designet, definisjonene og problemstillingen til Gythfeldt og Heggen (2012). Det gjør rapportene direkte sammenlignbare. Sett i sammenheng så vil de to rapportene danne et relativt godt bilde av rekrutterings- og sysselsettingsmønstrene på Vestlandet og i hovedstadsregionen (Oslo og Akershus). De utvalgte faggruppene som er brukt i studien er teknologi og ingeniørutdanninger (tek./ing.), økonomiske og administrative fag (øk./adm.), biologiutdanninger (biologi), logistikkfag (logistikk), maritime fag, og medie-fag. Disse faggruppene omfatter rundt 30 prosent av alle uteksaminerte i Norge i perioden 1995 til 2010. Videre står de for litt under en fjerdedel av alle uteksaminerte fra de utvalgte lærestedene. Sammen med rapporten skrevet av Gythfeldt og Heggen (2012) analyseres rekrutterings- og sysselsettingsmønstrene til over 70 prosent av alle studentene ved de utvalgte lærestedene. De utvalgte lærestedene er Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), Høgskolen i Volda (HVO), Høgskolen i Molde (HiM), Universitetet i Stavanger (UiS), Høgskolen i Ålesund (HiÅ), Høgskolen i Sogn og Fjordane (HiSF), Høgskolen i Bergen (HiB) og Høgskolen i Stord/Haugesund (HSH).

Den største forskjellen med hensyn til studien til Gythfeldt og Heggen (2012) er at utdanningsgruppene er mye mer heterogene og arbeidsmarkedet mer spesialisert innen det private næringslivet sammenlignet med velferdssektoren. Variasjonsbredden er også mye større innen hver enkel utdanningsgruppe i denne studien.

4 Rekruttering til næringsrettede profesjonsyrker

For lokalt, regionalt og nasjonalt næringsliv er de ansatte en av de aller viktigste ressursene. De ansatte, gjennom sin kompetanse, skaper verdier som gagnar arbeidsgivere og kunder, men det er også slik at et sterkt næringsliv gir positive ringvirkninger til lokalsamfunnet, regionen og ikke minst nasjonen. Det er derfor av avgjørende betydning å forstå hvor de ansatte rekrutteres fra. Slik informasjon kan brukes til å forstå hvordan lokaliseringen og tilbudet av høyere utdanning påvirker tilgangen på kvalifisert arbeidskraft. Utdanningsinstitusjoner har i seg selv en positiv effekt for de selskapene som velger å samarbeide med dem (Frosch og Christensen 2011). Det betyr at lokaliseringen og utviklingen av utdanningstilbud og forskning kan ha stor påvirkning på bedrifter og økonomisk aktivitet i et område. Norge har et relativt desentralisert tilbud av høyere utdanning. Dette har vært et bevisst valg hvor en målsetning har vært å legge grunnlag for lokale og regionale arbeidsmarkeder som har tilgang på relevant høyere utdanning. En slik styrking av de lokale og regionale arbeidsmarkedene vil igjen skape mer stabile bosettingsmønstre (Stambøl 2011; Gythfeldt og Heggen 2012). Videre har det også vært et rettferdighetsprinsipp at personer uavhengig av geografisk bakgrunn skal ha lik rett til utdanning (Helland og Heggen 2013).

For at det skal eksistere rekruttering og sysselsetting på tvers av fylker og regioner, så må personer være villige og i stand til å flytte på seg. I studien er dette definert som geografisk mobilitet eller utflytting. Ved perfekt informasjon og null kostnader ved å flytte på seg, vil alle delta i et nasjonalt utdannings- og arbeidsmarked. Det er derimot grunn til å tro at det finnes flere årsaker til at personer hverken har perfekt informasjon eller at det er kostnadsfritt å flytte på seg. Næss (2006) finner for eksempel at personer som tar utdanning i nærområdet får bedre karakterer enn personer som flytter på seg for å studere. Dette kan være et uttrykk for reduserte kostnader og derfor større muligheter for å konsentrere seg om studiene for personer som velger å ikke flytte på seg. Slike kostnader kan oppstå på flere måter. Personer kan ha følelsesmessige tilknytning til stedet de kommer fra, økonomiske interesser som hus og tomt, eller barn og partner som ikke lett kan flytte på seg. Det er også mulig at kostnadene ved å flytte på seg er skjevt fordelt over populasjonen. Det vil i tilfelle bety at lokale og regionale utdannings- og arbeidsmarkeder i større grad er relevante for personer som ikke ønsker eller i samme grad har mulighet til å flytte på seg.

Studien ser først og fremst på geografiske forskjeller i rekrutterings og sysselsettingsmønster. Det er tatt utgangspunkt i noen utvalgte høyskoler på Vestlandet og Høgskolen i Oslo og Akershus. Dette er to veldig forskjellige regioner og gir grunnlag for å se geografiske forskjeller. Vestlandet har et stort geografisk område med relativt distinkte lokalområder, mens Oslo- og Akershusregionen dekker et lite geografisk område, men med ca. like mange innbyggere som på Vestlandet.

Rapporten vil fokusere på noen viktige sider ved rekruttering til utdanning og yrke. Disse kan oppsummeres som følger:

- 1) I hvilken grad rekrutterer lærestedene i studien fra fylket, regionen eller nasjonalt?
- 2) I hvilken grad er det forskjeller mellom lærestedene og utdanningsgruppene i rekrutteringsmønster?
- 3) Hvor begynner de uteksaminerte kandidatene å jobbe? Flytter de tilbake til fylket/regionen de er oppvokst i, eller blir de i fylket/regionen de tok utdanningen?

4.1 Tilbud og etterspørsel etter utdanning

Tilbud og etterspørsel av bestemte utdanninger vil påvirke både hvilke typer studenter som blir rekruttert og hvor de rekrutteres fra. Her er det også naturlig at studentene vurderer hvilken institusjon som tilbyr utdanningen og hvor denne er lokalisert. Det er ingen enkel måte å måle hvor stor etterspørsel det er etter forskjellige studier. En mulighet for å få et bilde av dette er å bruke poenggrenser. Når antall søkere er større på et studie enn antall studieplasser, så vil vanligvis poeng fra videregående skole brukes for å bestemme hvilke søkere som skal få plass på studiet. De studiene der det er få plasser per søker vil ende opp med høye poenggrenser.

Ettersom det ikke finnes noe én til én forhold mellom den klassifiseringen av utdanningsgrupper som vi har tilgang på, og de fagene som tilbys ved hvert lærested, så er det valgt ut en rekke fag som vi kan anta representerer de fagene som inngår i hver faggruppe. For at et fag skal være representert på denne listen så må inntaket skje gjennom samordnet opptak. Dette ekskluderer noen masterfag og lignende.

Det er mulig å observere to interessante trekk ved poenggrensene på de forskjellige studiene. Det første er at det er stor forskjell på tvers av fag og faggrupper. Nesten alle utdanningene som tilbys innen mediefag har poenggrenser, og ofte veldig høye poenggrenser. Dette gjelder

uavhengig av om utdanningen tilbys ved Høgskolen i Volda, Høgskolen i Oslo og Akershus eller Universitetet i Stavanger. På den annen side er nesten alle fag innen teknologi og ingeniørfag åpne. Det er også en forskjell mellom institusjonene. Tabellen under inneholder økonomiske og administrative fag fra de forskjellige lærestedene. Økonomiske og administrative fag er valgt ut ettersom det tilbys ved alle de utvalgte lærestedene. Navnene på studiene er forkortet for å spare plass.

Tabell 1: Eksempler på opptakskrav ved økonomiske og administrative fag ved lærestedene i studien i perioden 2002-2003

Lærested	Studium	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HiM	Økonomi og adm.	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle
HOV	Offentleg adm.	Alle	Alle	Alle	Alle	-	-	-	-	-
HiSF	Økonomi og adm.	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle	Alle
HSH	Økonomi og adm.	Ikke oppgitt	Ikke oppgitt	44	41.79	Alle	Alle	Alle	Alle	37
HiB	Økonomi og adm.	58.09	54.79	53	52.20	51.20	52.29	53.5	49.59	50.70
UiS	Økonomi og adm.	-	48.29	51.09	48.79	48.09	53.09	50.90	46.29	45.79
HiOA	Økonomi og adm.	54.70	51.29	51.40	50.29	51.20	51.09	51.5	50.29	51
HiÅ	Økonomi og adm.	-	-	-	-	43	Ikke oppgitt	Ikke oppgitt	44.59	44.59

Studiene i tabellen én er muligens ikke direkte sammenlignbare, men de viser et mønster som går igjen innen mange studier innen de forskjellige faggruppene. Det ser ut til at de tre lærestedene HiOA, HiB og UiS, lokalisert i de største byene, har de høyeste poenggrensene i studien. Dette gjelder først og fremst innen teknologi og ingeniørfag, økonomi og administrative utdanninger, og biologifag. I skjemaet til Gythfeldt og Heggen (2012) regnes disse tre skolene som de urbane skolene. For sykepleiestudiene finner Gythfeldt og Heggen (2012) den samme tendensen til at de tre urbane lærestedene har høyere poenggrenser.

Med unntak av mediefag er veldig mange studier åpne. Dette kan tyde på at tilbudet møter etterspørselen. Det er vanskelig å si nøyaktig hvorfor dette i mindre grad er tilfelle for de urbane lærestedene, men det er naturlig å tro at større byer er mer attraktive for studenter, spesielt studenter som selv kommer fra urbane områder. Videre er det naturlig å tro at en større skjevhet mellom tilbud og etterspørsel er et produkt av rekruttering og påvirker rekruttering. Det er sannsynlig at større konkurranse mellom studentene om plasser på ettertraktede studier, fører til at studiet får en mer nasjonale rekrutteringsprofilen. Dette skjer ettersom flere av studentene med noe lavere poengsum fra videregående søker seg til steder der det er mulig å komme inn. I noen tilfeller finnes det heller ikke noe tilbud i hjemfylket eller regionen.

Arnesen (2003) finner en sammenheng mellom oppnådde karakterer på studiet og sannsynligheten for at kandidaten blir i utdanningsregionen. Jo bedre karakterer den uteksaminerte får, jo større er sannsynligheten for at personen forblir i regionen. Det er lite sannsynlig at denne effekten gir utslag i denne analysen, men det er heller ikke mulig å se helt bort ifra det.

4.2 Analytisk rammeverk

For å bringe frem de viktigste momentene og gjøre analysene gjennomførbare, har vi gjort noen avgrensninger og inndelinger av geografi, utdanninger og læresteder. Disse beskrives nedenfor.

Næringsrettede profesjonsyrker og utdanninger forstås her som yrker og utdanning som er rettet mot spesifikke arbeidsoppgaver som, innen forskjellige typer næringsvirksomhet, krever spesialisering på høyere nivå. Selv om det ikke gjelder alle fagretningene som inngår i denne studien, så er mange av dem rettet primært mot privat næringsliv, til forskjell fra de typiske velferdsutdanningene som ble studert av Gythfeldt og Heggen (2012). De forskjellige fagområdene som er plukket ut representerer noen helt grunnleggende utdanninger for arbeidsmarkedet, disse er økonomiske og administrative fag samt teknologi og ingeniørfag. Det er i tillegg til dette valgt ut noen utdanninger som er av spesiell interesse for Vestlandet. Dette fordi noen av lærestedene på Vestlandet har en sentral rolle i å utdanne kandidater innen disse fagene og fordi noen av disse fagområdene har en spesielt viktig plass innenfor næringslivet på Vestlandet.

Studien skiller geografisk mellom tre nivåer. Det *lokale nivået* som omfatter fylker og enheter tilnærmet lik fylker. Dette er det laveste geografiske nivået i studien. I datamaterialet er

det også mulig å angi geografi helt ned på kommunenivå, men antall studenter som plasserer seg innen hver av disse vil bli veldig begrenset. Det neste nivået er i studien *regioner*, som helt konkret er «Vestlandet» og «Oslo og Akershus». Vestlandet, bestående av Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland, er et etablert geografisk konsept. Regionen Oslo og Akershus (hovedstadsregionen) består av fylkene hvor Høgskolen i Oslo og Akershus er lokalisert. Det er like stort som Vestlandet med tanke på innbyggertall, men har mye mindre geografisk utstrekning. I landsdelsinndelinger er det vanlig å operere med Østlandet, men dette ville svart til rundt halvparten av den norske befolkningen og ville derfor ikke så godt vist inn- og utflytting i regionen. Videre vil Oslo og Akershus flere ganger bli brukt både som en region og i sammenligning med fylker på Vestlandet. Det siste geografiske nivået i studien er det nasjonale, som innebefatter hele Norge.

For å kunne skille mellom rekruttering og sysselsetting på de forskjellige nivåene, er det satt en grense på 50 prosent. Hvis det rekrutteres/sysselsettes 50 prosent eller mer til/fra en utdanningsgruppe/lærested på fylkesnivå, så omtales dette som lokal rekruttering/sysselsetting. Hvis det rekrutteres/sysselsettes 50 prosent eller mindre til/fra en utdanningsgruppe/lærested på fylkesnivå, men mer enn 50 prosent på regionalt nivå, så omtales dette som regional rekruttering/sysselsetting. Hvis det rekrutteres/sysselsettes mindre enn 50 prosent både på fylkes og regionalt nivå, så omtales dette som nasjonal rekruttering/sysselsetting.

Inndelingen fra Gythfeldt og Heggen (2012) over hvor sentralt en læringsinstitusjon er plassert, videreføres i denne studien. Det skilles her mellom de urbane lærestedene HiOA, UiS og HiB; de semi-urbane lærestedene HiÅ, HiM og HSH; og de semi-rurale lærestedene HVO og HSF. Det ligger her til grunn en hypotese om at de sentrale lærestedene vil være i stand til å lettere kunne rekruttere studenter utenfra regionen og i større grad være i stand til å tilby arbeid etter fullførte studier.

Til slutt er det viktig å presisere at mange av studentene som utdannes fra de forskjellige studieprogrammene ved de forskjellige lærestedene ikke går rett ut i arbeid, men videreutdanner seg. Disse studentene regnes som kandidater ved det sist fullførte studiet. I analysen er derfor antall uteksaminerte betydelig lavere enn antallet som er uteksaminert i perioden. En person som har tatt bachelor i logistikk ved Høgskolen i Molde og går videre og tar master i logistikk ved Høgskolen i Molde, vil i vanlig utdanningsstatistikk telles to ganger. I denne studien vil

derimot kun kandidatens siste utdanning analyseres. Personer som har tatt en utdanning ved et av de utvalgte lærestedene, men som har tatt en annen utdanning ved et lærested som ikke er blant de utvalgte, er ikke med i utvalget. Det vil også være en del personer som ikke inngår i sysselsettingsanalysene fordi de ikke gikk ut i arbeid etter utdanning, men har fortsatt og utdanne seg. Her er det store variasjoner mellom de forskjellige fagområdene og nivåene.

4.3 Data og definisjoner

Dataene som er brukt i analysen er levert av SSB til prosjektet «Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarriere» ved Senter for profesjonsstudier. Dette er i all hovedsak registerbaserte data. Studien er avgrenset til tidsrommet 1995 til 2010 og personer som er født før 1991. Dataene er fulltelling og omfatter hele populasjonen.

Informasjonen som benyttes i studien kommer fra forskjellige kilder. Utdanningsdata er hentet fra Nasjonalt utdanningsdatabase (SSB 2007). Data for kjønn, bostedskommune og innvandringsstatus er hentet fra Det sentrale folkeregisteret (SSB 2014). Arbeidskommune kommer fra enhetsregisteret.

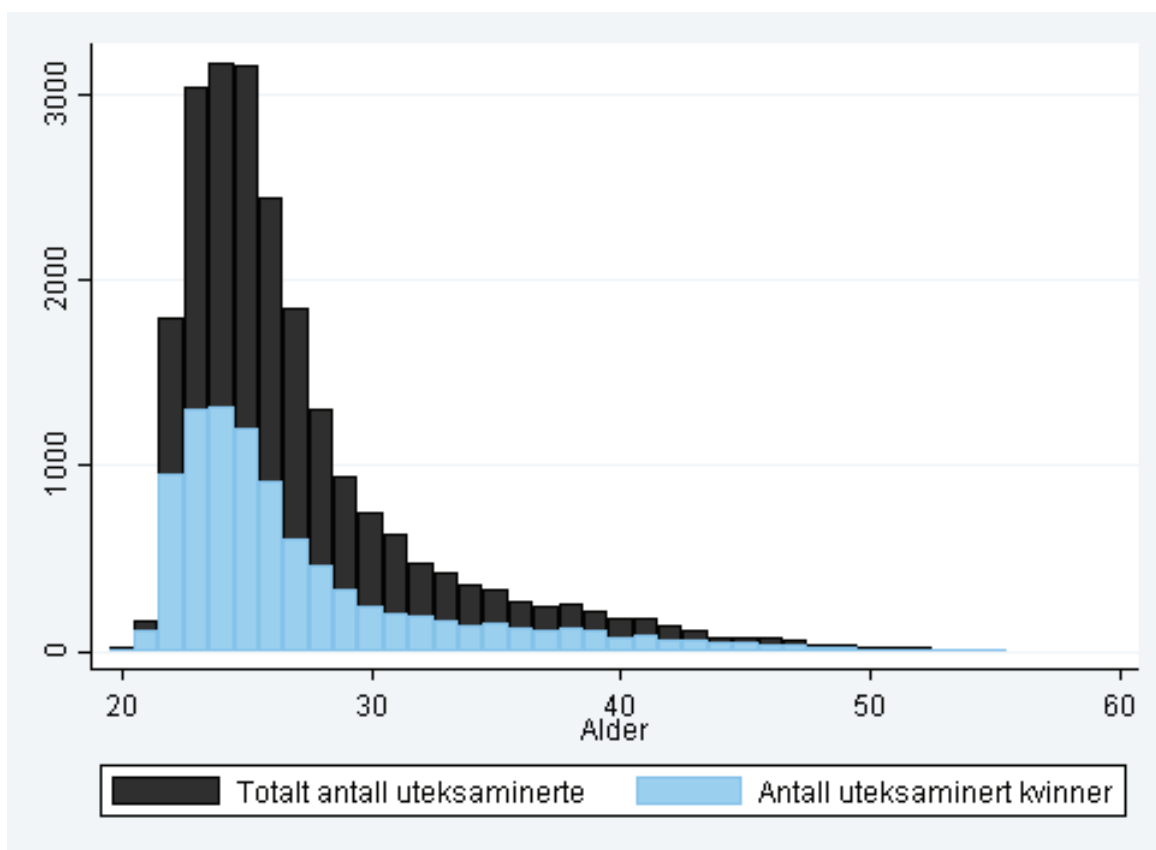
4.4 Utdanning

Hos SSB er utdanninger klassifisert etter NUS2000-klassifiseringen. I NUS2000 er en utdanningsaktivitet definert som «utdanningstilbud som er tilnærmet like med hensyn til faglig innhold og nivåmessig plassering» (SSB 2001). NUS2000 er bygget opp med seks siffer. Det første sifferet er nivået utdanningen er på. Det andre sifferet angir fagfelt, det tredje og fjerde sifferet angir faggruppe og utdanningsgruppe. Alle de seks sifrene refererer til en bestemt utdanning.

Alle utdanningene som studeres her er enten på nivå 6 eller 7 i NUS2000-kodingen. Det er bare uteksaminerte studenter som inngår. Både personer som har tatt korte studier og lange studier er med i analysen. Dette inkluderer all høyere utdanning på høyskole eller universitet opp til og med masternivå. Ph.d-nivå er ikke tatt med ettersom det er veldig få som har tatt utdanning på ph.d-nivå. Videre er disse ofte oppgitt med veldig generelle NUS2000-koder. Det er tatt utgangspunkt i personens siste grad, slik at hver person bare har én registrering i datasettet. Hvis det er fullført to grader samme året, så velges den graden som fører til en grad (kodetype 2).

Disse avgrensningene gjør at antall uteksaminerte hvert år fra lærestedene blir høyere enn antallet uteksaminerte i datasettet. Denne definisjonen blir brukt i alle analysene med mindre noen annet blir eksplisitt oppgitt. Disse avgrensningene er også gjort i Gythfeldt og Heggen (2012). Figur 1 viser alders og kjønns sammensetningen i det primære datamaterialet.

Figur 1: Alder ved fullført grad

Det er til sammen 22 799 uteksaminerte fra de utvalgte fagene ved lærestedene i studien. Av disse er 41 prosent kvinner. Gjennomsnittsalder for utvalget er litt over 27 år. Det vil til tider være nyttig å se på studenter fra andre lærersteder. Disse utgjør til sammen 121 414 uteksaminerte ved de utvalgte fagene i perioden 1995-2010.

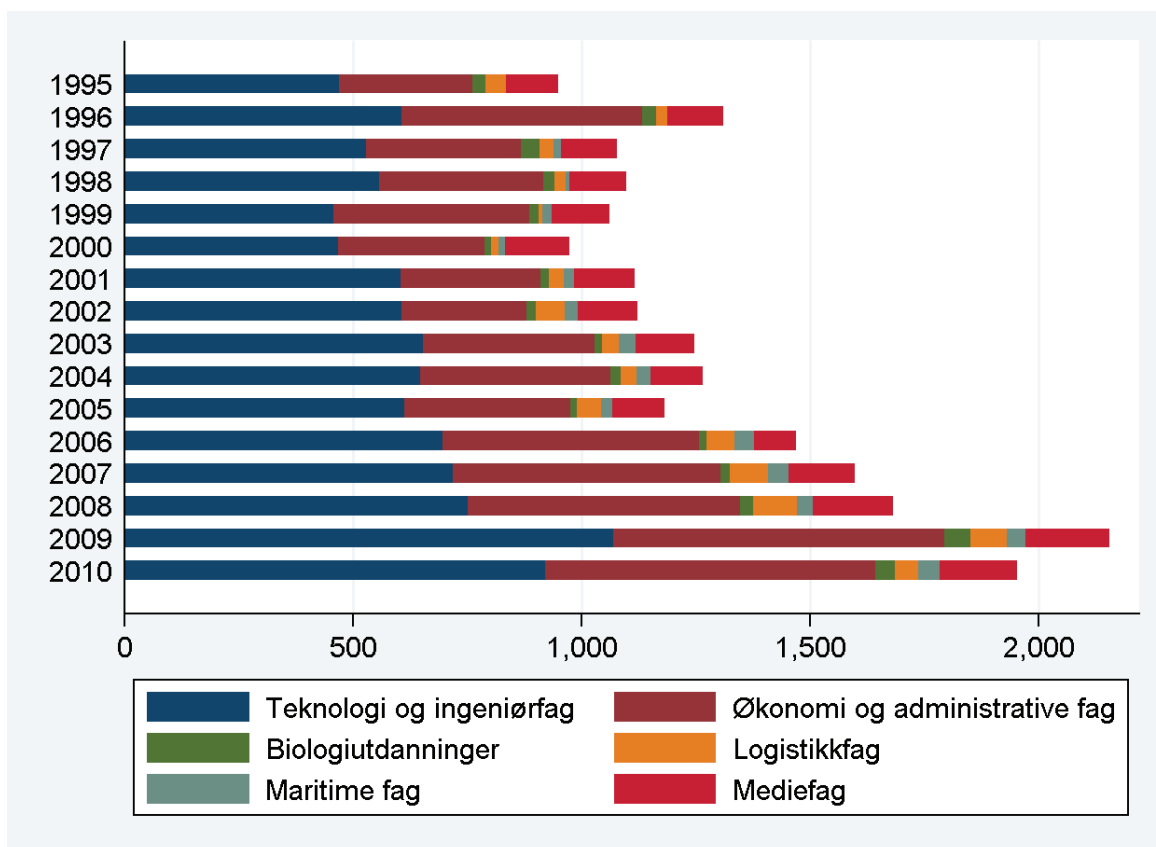
Studien fokuserer på seks fagområder. Disse er primært plukket ut etter ønske fra oppdragsgiver, med visse mindre endringer. Endringene er gjort for å skape større koherens mellom fagene som er plassert i hvert fagområde. De seks fagområdene er:

- Teknologi og ingeniørutdanninger

- Økonomiske og administrative fag
- Biologiutdanninger
- Logistikkfag
- Maritime fag
- Mediefag

Disse utdanningskategoriene er veldig forskjellige i innhold, størrelse og type yrke de fører til. Figur 2 viser en oversikt over hvor mange studenter som er uteksaminert ved hvert fagområde for hvert år. Det er variasjon fra år til år på hvor mange som blir uteksaminert. Generelt kan vi si at det er en trend at antall uteksaminerte øker over den perioden vi analyserer.

Figur 2: Antall uteksaminerte ved utvalgte fagområder og for alle læringssteder i studien

I tabell 2 fremgår det at innen de største faggruppene står de åtte lærestedene kun for en relativt liten del av den nasjonale totalen. For logistikkfag har lærestedene stått for nesten 80 prosent av alle uteksaminerte og innen maritime fag er andelen nesten 40 prosent. De ut-

valgte lærestedene står også for en relativt stor del av den nasjonale totalen innen teknologi og ingeniørfag, som er den største utdanningsgruppen i studien.

Tabell 2: Antall uteksaminerte ved utvalgte fagområder ved lærerstedene i studien og andre lærersteder i perioden 1995-2010

Utvalgte fagområder	Læresteder i studien	Andre lærersteder	Sum
	Antall	Antall	Antall
Tek./ing.	10310	34849	45159
Øk./adm.	7456	73230	80686
Biologi	1647	6436	8083
Logistikk	738	188	926
Maritime fag	412	622	1034
Mediefag	2228	6089	8317
Sum	22791	121414	144205

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 3: Andel uteksaminerte ved utvalgte fagområder ved lærerstedene i studien og andre lærersteder på vestlandet i perioden 1995-2010

Utvalgte fagområder	Utvalgte læresteder på Vestlandet	Andre læresteder på Vestlandet	Sum	N
	Andel%	Andel%	Andel%	
Tek./ing.	92.0	8.0	100.0	8,128
Øk./adm.	36.8	63.2	100.0	14,541
Biologi	48.9	51.1	100.0	2,011
Logistikk	100.0	0.0	100.0	738
Maritime fag	99.0	1.0	100.0	416
Mediefag	56.0	44.0	100.0	2,642
Sum	57.7	42.3	100.0	28,476
N	16,436	12,040	28,476	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Det er flere læresteder som tilbyr studier innen de utvalgte fagområdene. I tabell 3 går det frem at på Vestlandet står de utvalgte lærestedene for nesten 60 prosent av alle uteksaminerte innen de utvalgte fagområdene. For Oslo og Akershus så er bare Høgskolen i Oslo og Akershus inkludert i studien. Det betyr at lærestedet står for en veldig liten del av totalt uteksaminerte studenter i perioden. I den neste tabellen ser vi at andelen er under 14 prosent.

De lærestedene som er med er forskjellige i størrelse og hvilke fag de tilbyr. Den geografiske beliggenheten er for syv av de åtte lærestedene spredt utover Vestlandet, men en av

institusjonene er lokalisert i Oslo og Akershus. Tabell 5 inneholder en oversikt over antall uteksaminerte studenter per fagområde per lærested i studien. I de neste avsnittene blir disse fagområdene definert.

Tabell 4: Andel uteksaminerte ved utvalgte fagområder ved lærerstedene i studien og andre lærersteder i Oslo og Akershus i perioden 1995-2010

Utvalgte fagområder	HiOA	Andre læresteder i Oslo og Akershus	Sum	N
	Andel%	Andel%	Andel%	
Tek./ing.	32.5	67.5	100.0	8,720
Øk./adm.	6.5	93.5	100.0	32,666
Biologi	24.7	75.3	100.0	2,681
Mediefag	38.9	61.1	100.0	1,923
Sum	13.8	86.2	100.0	45,990
N	6,355	39,635	45,990	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 5: Antall uteksaminerte ved utvalgte fagområder fordelt på lærersted i perioden 1995-2010

Institusjon	Utvalgte fagområder						Sum
	Tek./ing.	Øk./adm.	Biologi	Logistikk	Maritime fag	Mediefag	
	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall	Antall
HiM	408	787	28	638	0	0	1861
HiÅ	854	275	367	0	223	0	1719
HVO	0	107	0	0	0	1166	1273
HiSF	317	508	172	0	0	0	997
HiB	2930	555	331	100	0	0	3916
HSH	391	495	0	0	189	0	1075
UiS	2574	2622	86	0	0	313	5595
HiOA	2836	2107	663	0	0	749	6355
Sum	10310	7456	1647	738	412	2228	22791

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

4.5 Teknologi og ingeniørutdanninger

Her er det tatt utgangspunkt i fag som faller inn under informasjon og datateknologi, elektrofag, mekaniske fag og maskinfag og bygg og anleggsgfag. Det vil si alle NUS2000-koder som starter på 654, 655, 657, 754, 755 og 757. Det inkluderer ikke biologiske fag, fysiske og kjemiske fag, matematikk og statistikk, geofag, og fabrikkasjon og utvinning.

Eksempler på studier innen teknologi og ingeniørutdanninger er: Bachelor, ingeniør-

fag, bygg, treårig; Bachelor, ingeniørfag, elektro, treårig; Bachelor, ingeniørfag, maskin, treårig; Høgskoleingeniørutdanning, elektro, treårig; Master, teknologi, informasjons- og kommunikasjontechnologi, toårig.

Denne kategorien er veldig stor og alle lærestedene med unntak av Volda tilbyr en eller flere utdanninger som faller inn under denne utdanningskategorien.

4.6 Økonomiske og administrative fag

Her brukes alle NUS2000-koder som starter med 64 eller 74, dette er i hovedsak fag som faller inn under økonomiske og administrative fag, handel og markedsføring, kontorlag, og hotell- og reiselivsfag.

Eksempler på studier innen økonomiske og administrative fag er: Bachelor, økonomi og administrasjon, treårig; Høgskolekandidat, økonomi og administrasjon, toårig; Bachelor, revisjonslag, treårig; Revisorutdanning, treårig; Bachelor, reiselivsfag, treårig; Master, endringsledelse, toårig.

Dette er den andre store utdanningskategorien. Alle institusjonene som er med i studien har et eller flere studier som faller inn under denne grupperingen.

4.7 Biologiutdanninger

Her brukes alle NUS2000-koder som begynner med 651 eller 751, samt fag 659901 og 759901. Dette er en rekke typer biologiske fag. I tillegg inkluderes NUS2000-kodene 669906, 669907, 669912 og 669937 som er bioingeniører.

Eksempler på studier innen biologiutdanninger er: Bachelor, bioingeniørfag, treårig; Høgskoleingeniørutdanning, bioingeniør, treårig; Bachelor, akvakultur / næringsmiddelteknologi, treårig; Høgskolekandidat, akvakultur, treårig; Master, medisinsk biologi, toårig.

4.8 Logistikkfag

Her brukes alle NUS2000-kodene som starter med 6819 eller 7819. Her inkluderes ikke jernbanetraffikkfag, luftfartslag, maritime navigasjonslag og vegtraffikkfag.

Dette er en relativt snever gruppe fag, men som er av interesse for noen av de lærerstedene som er med i studien.

Eksempler på studier innen logistikkfag er: Master, logistikk, toårig; Bachelor, logis-

tikk, treårig; Høgskolekandidat, transportøkonomi og logistikk, treårig; Bachelor, transportøkonomi og logistikk, treårig; Høgskolekandidat, transportøkonomi og logistikk, toårig; Master, samferdselsplanlegging, 1,5-årig.

4.9 Maritime fag

Her brukes alle NUS2000-kodene som starter med 6813 eller 7813. Dette er i likhet med logistikk en veldig snever gruppe, som er spesifisert helt ned på fire siffer i NUS2000-systemet.

Eksempler på maritime fag er: Bachelor, nautikkutdanning, treårig; Høgskolekandidat, nautisk studium; Bachelor, skipsfart og logistikk, treårig; Høgskolekandidat, marinteknisk drift, treårig.

4.10 Mediefag

Her brukes alle NUS2000-kodene som starter med 635 og 735. Dette inkluderer media og kommunikasjon og journalistikk.

Eksempler på mediefag er: Høgskolekandidat, journalist, toårig; Bachelor, journalistikk, treårig; Høgskolekandidat, informasjon, toårig; Bachelor, medier og kommunikasjon, treårig; Bachelor, informasjonsutdanning, treårig; Bachelor, media, IKT og design, treårig.

4.11 Bokommune

For å operasjonalisere den geografiske tilhørigheten til personene som er med i studien er bostedskommune valgt som utgangspunkt. Her brukes den folkeregistrerte bokommunen ved 16 år. Hvis personen ikke har bostedskommune ved 16 år, så utelates personen fra rekrutteringsanalysene. Det er i denne studien spesielt viktig å presisere at personer som kommer til Norge for å ta utdanning faller ut av deler av studien. Disse personene vil analyseres i seksjonen om utenlandsstudenter og innvandrere.

Regionen Vestlandet inneholder alle kommunene i Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland. Regionen Oslo og Akershus består av Oslo og Akershus. Fylkene danner også utgangspunkt for å se på rekrutterings og sysselsettingsmønster. Det er her opprettet et fiktivt fylke Sunnhordland og Haugalandet i tillegg til de nevnte fylkene. Dette fiktive fylket er ment å skulle representere det geografiske området til Høgskolen i Stord/Haugesund.

Sunnhordland og Haugalandet består av følgende kommuner: Bokn, Austevoll, Bømlo, Etne, Fitjar, Haugesund, Karmøy, Kvinnherad, Sauda, Stord, Suldal, Sveio, Tysnes, Tysvær, Utsira og Vindafjord.

4.12 Arbeidskommune

Det kan ta noe tid før de uteksaminerte studentene finner arbeid etter studiene. For å ta høyde for dette måles sysselsettingskommune to år etter fullførte studier. Videre har vi kun data for arbeidskommune til og med 2008. Det betyr at personer som tar en grad etter 2006 ikke kommer med i analysen av sysselsettingsmønsteret for uteksaminerte studenter. Det er bare ansatte arbeidstakere med i studien, selvstendige næringsdrivende er ikke med. Sysselsettingsdataene vi har, bruker forskjellige definisjoner for forskjellige perioder. I 1992-2002 dataene tas det utgangspunkt i hvilken kommune bedriften er lokalisert i. Dette er forløpsdata, så for å velge en arbeidskommune per år er det arbeidsforholdet med høyest forventet arbeidstid plukket ut. Hvis forventet arbeidstid er lik, så brukes antall dager arbeidsforholdet er registrert det aktuelle året for å avgjøre. I 2003-2008 dataene er arbeidskommunen registrert i uke 17, som er referanseuken for sysselsettingsdataene i denne perioden. For lønnstakere i forsvaret og sjøfolk i næring for sjøtransport, så er arbeidskommune satt lik bostedskommune.

4.13 Foreldrenes høyeste utdanning

Foreldrenes høyeste utdanning er målt når personen er 16 år. Det er her utelukkende tatt utgangspunkt i utdanningsnivå. Det er følgende nivåer som er definert etter det første sifferet i NUS2000. Hvis en eller begge foreldrene har en høyere utdanning, nivå 6 eller høyere i NUS2000, så blir personen klassifisert som fra et hjem med høy utdanning.

5 Rekrutteringsmønster etter valg av høgskole og utdanning

I denne delen av rapporten presenteres resultatene fra analysene av rekrutteringen til de forskjellige høgskolene og utdanningsgruppene. Dette vil bidra til å besvare spørsmålene om 1) I hvilken grad rekrutterer lærestedene i studien fra fylket, regionen eller nasjonalt? og 2) I hvilken grad er det forskjeller mellom lærestedene og utdanningsgruppene i rekrutteringsmønster? Under følger to tabeller som gjør det mulig å sammenligne hvor studentene på de forskjellige fagområdene og lærestedene rekrutteres fra.

Tabell 6: Bosted ved 16 år for uteksaminerte studenter ved utvalgte fagområder på vestlandet i perioden 1995-2010

	Utvalgte fagområder						
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Logistikk Andel%	Maritime fag Andel%	Mediefag Andel%	Sum Andel%
Oppvekstfylke							
Rogaland	24.7	30.1	14.5	5.0	14.9	9.3	23.4
Hordaland	34.2	18.3	25.7	17.7	28.8	11.4	25.7
Sogn og Fjordane	10.0	9.7	10.1	5.0	11.4	5.4	9.3
Møre og Romsdal	15.1	19.3	23.9	40.7	26.8	16.5	18.4
Østfold	0.7	1.2	0.9	1.7	1.0	3.6	1.2
Akershus	1.5	2.4	2.2	2.6	1.0	11.6	2.8
Oslo	0.6	1.4	2.1	1.2	0.5	6.5	1.5
Hedmark	0.6	0.8	1.5	1.2	0.0	2.8	0.9
Oppland	0.9	1.3	1.4	3.0	0.5	4.7	1.5
Buskerud	1.2	1.5	2.4	2.3	0.0	4.7	1.7
Vestfold	1.0	1.7	1.7	1.4	1.3	3.0	1.5
Telemark	1.1	1.2	1.6	2.1	0.0	3.4	1.4
Aust-Agder	0.9	1.0	1.4	0.9	1.3	1.1	1.0
Vest-Agder	2.9	2.4	2.1	0.3	0.8	1.9	2.5
Sør-Trøndelag	1.0	2.0	3.0	8.3	3.3	6.0	2.2
Nord-Trøndelag	0.6	0.9	1.4	1.6	0.8	2.1	0.9
Nordland	1.5	2.2	2.6	2.8	5.3	3.1	2.1
Troms	0.8	1.8	0.9	1.4	1.5	1.4	1.2
Finnmark	0.5	0.9	0.5	0.7	1.0	1.4	0.8
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Oppvekstregion							
Vestlandet	84.1	77.4	74.3	68.5	81.8	42.7	76.8
Annen region	15.9	22.6	25.7	31.5	18.2	57.3	23.2
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	7,052	5,034	921	575	396	1,423	15,401

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 6 viser hvilket fylke de uteksaminerte kandidater ved utvalgte læresteder har

vokst opp. Det er stor variasjon i hvor kandidatene rekrutteres fra til de forskjellige utdanningsgruppene. Dette reflekterer hvor de utvalgte lærestedene er lokalisert, hva disse lærestedene tilbyr og innbyggertallet i de forskjellige fylkene. Det ser ut til at nesten alle utdanningsgruppene rekrutterer fra hele regionen. Forskjellen er størst der det bare er et lærested som tilbyr utdanningen. Dette sees spesielt tydelig i rekrutteringen til logistikkstudier ved Høgskolen i Molde. Ettersom denne institusjonen er den største tilbyderen av logistikkutdanninger i regionen, så er over 40 prosent av de uteksaminerte oppvokst i Møre og Romsdal.

Tabell 7: Bosted ved 16 år for uteksaminerte studenter ved utvalgte læresteder i perioden 1995-2010

	Institusjon							Sum Andel%
	HiM Andel%	HiÅ Andel%	HVO Andel%	HiSF Andel%	HiB Andel%	HSH Andel%	UiS Andel%	
Oppvekstfylke								
Rogaland	3.9	1.8	3.1	2.5	9.1	53.0	50.0	23.4
Hordaland	5.8	4.8	10.5	21.7	61.5	37.4	14.3	25.7
Sogn og Fjordane	6.9	9.5	7.1	55.5	10.2	2.0	2.7	9.3
Møre og Romsdal	58.9	69.7	23.6	5.7	5.1	1.2	3.5	18.4
Østfold	1.1	0.6	3.1	0.2	0.8	0.3	1.6	1.2
Akershus	1.9	1.5	11.6	2.1	1.2	0.4	3.2	2.8
Oslo	0.9	0.7	6.6	1.2	0.9	0.4	1.5	1.5
Hedmark	1.0	0.9	3.1	0.9	0.4	0.1	1.0	0.9
Oppland	2.7	0.5	4.7	1.9	0.7	0.2	1.4	1.5
Buskerud	2.2	0.6	4.7	1.7	1.4	0.3	1.7	1.7
Vestfold	1.6	0.7	3.3	0.8	1.5	0.4	1.7	1.5
Telemark	1.1	0.6	2.9	0.9	1.5	0.2	1.7	1.4
Aust-Agder	0.7	0.5	1.1	0.4	1.0	0.3	1.4	1.0
Vest-Agder	0.4	0.6	1.1	1.0	1.5	1.4	5.2	2.5
Sør-Trøndelag	5.6	2.1	6.0	1.1	0.7	0.4	2.0	2.2
Nord-Trøndelag	1.2	0.9	1.7	0.5	0.3	0.0	1.3	0.9
Nordland	2.0	2.6	3.3	0.9	1.5	1.0	2.6	2.1
Troms	1.3	1.1	1.4	0.6	0.4	0.8	2.0	1.2
Finnmark	1.0	0.4	1.1	0.3	0.2	0.4	1.3	0.8
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Oppvekstregion								
Vestlandet	75.4	85.8	44.3	85.3	86.0	93.6	70.5	76.8
Annen region	24.6	14.2	55.7	14.7	14.0	6.4	29.5	23.2
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	1,660	1,619	1,225	972	3,776	1,030	5,119	15,401

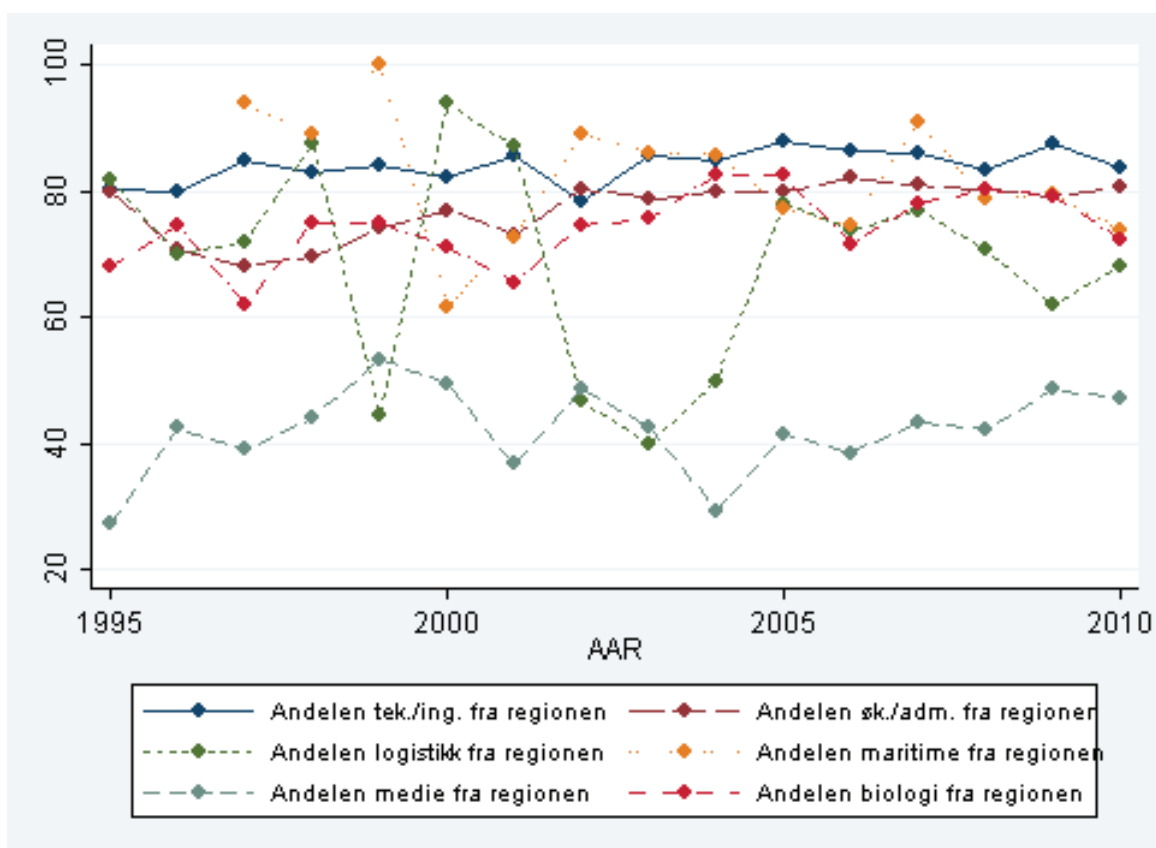
(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

I de andre utdanningsgruppene så er det mye jevnere fordeling mellom fylkene. I tillegg til de fire fylkene på Vestlandet så er det ganske mange av kandidatene som rekrutteres fra Sør-Trøndelag, Vest-Agder og Akershus. Både Sør-Trøndelag og Vest-Agder grenser mot Vestlandet,

men det er ikke så lett å forklare hvorfor lærestedene på Vestlandet rekrutterer så sterkt fra Akershus. Videre er det de tilgrensende kystfylkene og ikke de tilgrensende innlandsfylkene hvor vestlandshøgskolene rekrutterer sterkest. Dette kan skyldes den lave befolkningstettheten og fjellområdene i grenseområdet mellom Øst- og Vestlandet.

I tabell 7 er kandidatene fra næringsrettede utdanninger fordelt etter hvilken utdanningsinstitusjon på Vestlandet de har graden sin fra og hvor de er oppvokst. Rekrutteringen til de forskjellige lærestedene og fagområdene på Vestlandet kommer primært fra Vestlandet. Unntaket er Høgskolen i Volda som rekrutterer under halvparten av studentene sin fra Vestlandet. Videre fremgår det av tabellen at det er fylket høgskolen er plassert i som er viktigst for rekrutteringen til lærestedet. Det er også en tendens til at lærestedene rekrutterer en stor andel fra fylkene de grenser mot.

Figur 3: Andelen uteksaminerte fra utvalgte læresteder på Vestlandet oppvokst på Vestlandet, etter fagområder over tid (prosent)

I Figur 3 undersøker vi om andelen av studenter på de ulike utdanningsretningene som har vokst opp på Vestlandet varierer over tid. Rekrutteringen ser ut til å være relativt stabil for hele perioden, men det er stor variasjon fra år til år for logistikk og maritime fag. Dette skyldes mest sannsynlig at dette er fagene hvor det er færrest uteksaminerte per år. Dette skaper større svingninger, men det ser ikke ut til å være noen større trender over tid for disse studiene heller.

Den videre gjennomgangen av rekruttering vil ta for seg hvert enkelt lærersted etter tur. Det er variasjoner mellom lærestedene, spesielt med hensyn til rekruttering fra fylket, men trendene er at rekrutteringen fra fylket og regionen er stor for de fleste lærestedene i studien. Unntaket er Høgskolen i Volda. Her ser vi at en stor del av studentene rekrutteres utenfor fylket og regionen. Dette reflekterer den spesielle posisjonen mediefagene har der. Den regionale dimensjonen for Oslo og Akershus vil bli behandlet samtidig med lærestedet.

5.1 Rekruttering til Høgskolen i Molde

Høgskolen i Molde er den eneste høgskolen i studien som er en vitenskapelig høgskole. Deres spesialisering er logistikk. HiM har i perioden uteksaminert personer innen fagområdene teknologi og ingeniørutdanninger, økonomiske og administrative fag, biologiutdanninger og logistikkfag. I tabell 8 fremgår det at de fleste som tar disse utdanningene kommer lokalt fra Møre og Romsdal og regionalt fra Vestlandet. Logistikk og biologi skiller seg ut ved å rekruttere en stor del utenfor fylket og regionen.

Tabell 8: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Molde i perioden 1995-2010

	Utvalgte fagområder				Sum Andel%
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Logistikk Andel%	
Oppvekstfylke					
Møre og Romsdal	57.1	67.6	33.3	47.7	58.9
Sogn og Fjordane	8.3	7.2	3.7	5.6	6.9
Hordaland	10.3	4.0	14.8	4.4	5.8
Rogaland	6.5	1.0	11.1	5.8	3.9
Andre fylker	17.8	20.1	37.0	36.5	24.6
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Oppvekstregion					
Vestlandet	82.2	79.9	63.0	63.5	75.4
Annen region	17.8	20.1	37.0	36.5	24.6
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	387	766	27	480	1,660

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Gythfeldt og Heggen (2012) finner at for sykepleiere og sosialarbeidere fra HiM, så er det ca. 80 prosent som er fra fylket og 83 prosent som er fra regionen. Hvis dette sammenlignes med resultatene i tabell 8, er det en større forskjell mellom rekrutteringen fra fylket og rekrutteringen fra regionen for disse næringsrettede utdanningene. For teknologi og ingeniørfag er 57 prosent fra fylket, mens hele 82 prosent er fra regionen. Dette kan skyldes at det er mer spesialisering regionalt innen de mer næringsrettede utdanningene, kontra velferdsprofesjonene. Det er selvfølgelig også mulig å tolke dette som en større konkurranse innen de fagområdene vi studerer i denne rapporten. Uansett hvilken tolkning som velges, så tyder funnene på at Høgskolen i Molde tilbyr utdanninger som benyttes av personer i fylket og på Vestlandet. Det er også grunn til å tro at Høgskolen i Molde dekker et nasjonalt tilbud innen logistikk. At det ikke finnes tilsvarende tilbud de fleste steder i landet kan være en av grunnene til at dette faget har en annen rekrutteringsprofil enn de to andre store fagområdene ved Høgskolen i Molde.

5.2 Rekruttering til Høgskolen i Ålesund

Høgskolen i Ålesund har i perioden uteksaminerte personer innen teknologi og ingeniørutdanninger, økonomiske og administrative fag, biologiutdanninger, og maritime fag. I tabell 9 kan det leses at over 85 prosent av de uteksaminerte har vokst opp i regionen. For teknologi og ingeniørutdanningene, samt økonomiske og administrative fag så er det nesten utelukkende fra fylket eller regionen. For de to andre fagområdene så er det stor regional rekruttering, og en noe mindre lokal rekruttering fra fylket. Det er interessant å se at hele 17 prosent av de uteksaminerte fra maritime fag kommer fra Sogn og Fjordane. Den geografiske nærheten kan forklare noe av rekrutteringen, men det er fortsatt ingen av de andre fagområdene, verken ved Høgskolen i Ålesund eller Høgskolen i Molde, som har like sterk rekruttering fra Sogn og Fjordane. Det er derfor grunn til å tro at Høgskolen i Ålesund fyller et utdanningsbehov i Sogn og Fjordane.

Det er noen forskjeller mellom Høgskolen i Ålesund og Høgskolen i Molde når det kommer til rekrutteringsprofil. Den lokale rekrutteringen fra fylket utgjør en relativt større del av de uteksaminerte ved Høgskolen i Ålesund innen teknologi og ingeniørfag samt innen økonomi og administrative utdanninger, men Høgskolen i Ålesund ser også ut til å ha en relativt regional rekruttering når det kommer til biologiutdanninger og maritime fag. I studien til Gythfeldt og Heggen (2012) var prosenten oppvokst på Vestlandet av de uteksaminerte fra sykepleie ved HiÅ

identisk med snittet av de næringsrettede utdanningene i tabellen over. Den store forskjellen er også her når rekrutteringen fra oppvekstfylket sammenlignes mellom de to studiene. Andelen oppvokst i Møre og Romsdal var rundt 10 prosentpoeng høyere for sykepleiekandidatene enn for kandidater ved de næringsrettede utdanningene.

Tabell 9: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Ålesund i perioden 1995-2010

	Utvalgte fagområder				Sum Andel%
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Maritime fag Andel%	
Oppvekstfylke					
Møre og Romsdal	78.5	79.2	54.8	49.1	69.7
Sogn og Fjordane	8.9	7.1	7.9	17.0	9.5
Hordaland	3.0	2.4	7.9	9.9	4.8
Rogaland	1.9	1.2	2.9	0.5	1.8
Andre fylker	7.8	10.2	26.5	23.6	14.2
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Oppvekstregion					
Vestlandet	92.2	89.8	73.5	76.4	85.8
Annen region	7.8	10.2	26.5	23.6	14.2
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	809	255	343	212	1,619

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.3 Rekruttering til Høgskolen i Volda

Høgskolen i Volda har i perioden uteksaminert studenter innen økonomi og administrative fag, og mediefag. I tabell 10 fremgår det at 1125 av de uteksaminerte personene har tatt en utdanning innen mediefag. Høgskolen i Volda er med dette det lærestedet som tilbyr det mest spissede tilbudet innen de næringsrettede utdanningene. Dette kan sees i sammenheng med de to andre høgskolene i fylket som tilbyr fag innen de utdanningsgruppene Høgskolen i Volda ikke har.

Innen økonomiske og administrative fag har Høgskolen i Volda en rekrutteringsprofil som samsvarer godt med det vi finner hos Høgskolen i Molde og Høgskolen i Ålesund. Høgskolen i Voldas geografiske plassering på grensen til Sogn og Fjordane betyr naturlig nok at det vil være en sterk rekruttering fra Sogn og Fjordane. Når vi ser på mediefag ved Høgskolen i Volda, så ser vi at bildet blir veldig forskjellig. Her er rekrutteringen fra fylket bare ca. 20 prosent og fra Vestlandet er det ca 40 prosent. Det er en veldig sterk rekruttering fra resten av landet.

Mediefag har videre en veldig annen rekrutteringsprofil enn den Gythfeldt og Heg-

gen (2012) fant for de uteksaminerte ved velferdsprofesjonene fra Høgskolen i Volda. Mediefagene ved HVO er det fagtilbudet i studien som klarest viser en nasjonal rekrutteringsprofil. Utdanningsgruppen har også sterk nasjonal rekruttering ved andre læresteder i studien, noe som tyder på at det for mediefagene har utviklet seg et nasjonalt utdanningsmarked. Dette viser også at det ikke nødvendigvis følger at alle fag ved høgskolene har sterk rekruttering fra fylke og regionen.

Tabell 10: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Volda i perioden 1995-2010

	Utvalgte fagområder		Sum Andel%
	Øk./adm. Andel%	Mediefag Andel%	
Oppvekstfylke			
Møre og Romsdal	67.0	19.7	23.6
Sogn og Fjordane	18.0	6.1	7.1
Hordaland	7.0	10.8	10.5
Rogaland	0.0	3.4	3.1
Andre fylker	8.0	59.9	55.7
Sum	100.0	100.0	100.0
Oppvekstregion			
Vestlandet	92.0	40.1	44.3
Annen region	8.0	59.9	55.7
Sum	100.0	100.0	100.0
N	100	1,125	1,225

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.4 Rekruttering til Høgskolen i Sogn og Fjordane

Høgskolen i Sogn og Fjordane har i perioden uteksaminert personer innen teknologi og ingeniørfag, økonomi og administrative utdanninger, og biologiutdanninger. I tabell 11 er det tydelig at alle tre fagområdene har en sterk lokal og regional rekruttering. Biologiutdanningene skiller seg noe ut ved å ha en svakere rekruttering fra fylket og en veldig sterk rekruttering fra Hordaland.

Tabell 11: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Sogn og Fjordane i perioden 1995-2010

	Utvalgte fagområder			Sum Andel%
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	
Oppvekstfylke				
Møre og Romsdal	2.0	8.3	4.7	5.7
Sogn og Fjordane	72.3	56.2	22.9	55.5
Hordaland	15.3	22.2	31.8	21.7
Rogaland	2.6	2.0	3.5	2.5
Andre fylker	7.8	11.3	37.1	14.7
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
Oppvekstregion				
Vestlandet	92.2	88.7	62.9	85.3
Annen region	7.8	11.3	37.1	14.7
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
N	307	495	170	972

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Når vi sammenligner rekrutteringen til næringsrettede utdanningsgrupper i denne rapporten med rekrutteringen til velferdsprofesjonsutdanningene i Gythfeldt og Heggen (2012), så er det for de fleste lærestedene en mer lokal rekrutteringsprofil til velferdsprofesjonsutdanningene. HiSF er det eneste lærestedet hvor de næringsrettede utdanningene rekrutterer en større andel fra fylket (55,5 prosent) sammenlignet med velferdsprofesjonsutdanningene (31-53 prosent).

5.5 Rekruttering til Høgskolen i Bergen

Høgskolen i Bergen har i perioden uteksaminert personer innen teknologi og ingeniørfag, økonomi og administrasjonsfag, biologifag og logistikkfag. I tabell 12 fremgår det at fagområdene i stor grad har rekruttert sine studenter fra fylke og regionen. Særlig gjelder dette for logistikk, og teknologi og ingeniør fagene. Det er interessant at det er litt under halvparten på biologifagene som er fra fylket. Det har vært en relativt stor andel fra Hordaland som har tatt biologifag ved læresteder utenfor regionen. Rundt 20 prosent er fra Rogaland. Dette kan tyde på en noe større mobilitet innen dette fagområdet.

Tabell 12: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Bergen i perioden 1995-2010

	Utvalgte fagområder				Sum Andel%
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Logistikk Andel%	
Oppvekstfylke					
Møre og Romsdal	4.7	7.8	4.6	5.3	5.1
Sogn og Fjordane	11.0	9.1	7.8	2.1	10.2
Hordaland	63.8	52.8	47.9	85.3	61.5
Rogaland	7.8	11.0	20.8	1.1	9.1
Andre fylker	12.7	19.2	18.9	6.3	14.0
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Oppvekstregion					
Vestlandet	87.3	80.8	81.1	93.7	86.0
Annen region	12.7	19.2	18.9	6.3	14.0
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	2,838	536	307	95	3,776

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.6 Rekruttering til Høgskolen Stord/Haugesund

Høgskolen Stord/Haugesund har i perioden uteksaminert kandidater innen teknologi og ingeniørfag, økonomi og administrative fag, og maritime fag. Ettersom høgskolen er delt mellom Haugesund i Rogaland og Stord i Hordaland, så er det for denne høgskolen opprettet et konstruert fylke kalt «Sunnhordland og Haugalandet» bestående av nærliggende kommuner. I tabell 13 er dette konstruerte fylket analysert separat fra de fire andre på Vestlandet. Dette er gjort fordi fylkene ellers vil overlappe. I tabellen går det klart frem at de fleste studentene på alle de tre fagområdene i undersøkelsen rekrutteres fra regionen. Det er også stor andel fra Rogaland og Hordaland, hvor lærestedet har campuser. For teknologi og ingeniørutdanningene, og økonomiske og administrative utdanninger ser det fiktive fylket ut til å fange bedre den lokale rekrutteringen enn en av de to faktiske fylkene hver for seg. Dette gjelder ikke for maritime fag, som rekrutterer ca. 50 prosent fra Hordaland.

Rekrutteringen fra eget fylke og region til HSH ser ut til å være veldig likt for de næringsrettede utdanningsgruppene i studien sammenlignet med velferdsprofesjonene i den foregående rapporten.

Tabell 13: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1995-2010

	Tek./ing. Andel%	Utvalgte fagområder		Sum Andel%
		Øk./adm. Andel%	Maritime fag Andel%	
Oppvekstfylke				
Møre og Romsdal	1.1	1.3	1.1	1.2
Sogn og Fjordane	1.6	1.3	4.9	2.0
Hordaland	36.6	32.8	50.5	37.4
Rogaland	54.6	60.1	31.5	53.0
Andre fylker	6.1	4.5	12.0	6.4
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
Konstruert fylke				
Sunnhordland og Haugalandet	69.0	71.9	42.4	65.5
Annet	31.0	28.1	57.6	34.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
Oppvekstregion				
Vestlandet	93.9	95.5	88.0	93.6
Annen region	6.1	4.5	12.0	6.4
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
N	377	469	184	1,030

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.7 Rekruttering til Universitetet i Stavanger

Universitetet i Stavanger har i perioden uteksaminert studenter innen teknologi og ingeniørfag, økonomi og administrative utdanninger, biologifag og mediefag. Dette er det eneste universitetet som er med i studien, og er det lærestedet på Vestlandet med flest uteksaminerte fra de utvalgte utdanningsgruppene. I tabell 14 går det frem at for teknologi og ingeniørutdanningene, økonomi og administrative utdanningene, og biologifag har Universitetet i Stavanger rekruttert en stor del fra fylket og regionen. Dette gjelder i mindre grad mediefag. Her ser vi at bare litt over 50 prosent av studentene kommer fra regionen og litt over 30 prosent kommer fra fylket. Dette er i tråd med det vi finner for mediefag ved Høgskolen i Volda. Det er ikke sikkert det nødvendigvis er noen spesielt ved mediefagene ved Høgskolen i Volda, men at det er noe med selve fagområdet. Mediefagene har også høye poenggrenser ved både UiS og HVO. Dette står i skarp kontrast med de andre fagområdene i studien.

Tabell 14: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Universitete i Stavanger i perioden 1995-2010

	Utvalgte fagområder				Sum Andel%
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Mediefag Andel%	
Oppvekstfylke					
Møre og Romsdal	3.0	4.0	1.4	4.4	3.5
Sogn og Fjordane	2.7	2.6	2.7	2.7	2.7
Hordaland	15.2	13.7	6.8	13.4	14.3
Rogaland	54.2	47.7	68.9	31.9	50.0
Andre fylker	25.0	32.0	20.3	47.7	29.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Oppvekstregion					
Vestlandet	75.0	68.0	79.7	52.3	70.5
Annen region	25.0	32.0	20.3	47.7	29.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	2,334	2,413	74	298	5,119

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.8 Rekruttering til Høgskolen i Oslo og Akershus

Høgskolen i Oslo og Akershus har en helt annen geografisk plassering enn høgskolene på Vestlandet. Tabell 15 viser at HiOA har hatt 5119 uteksaminerte personer innen de utvalgte fagområdene. Med dette er HiOA lærestedet med flest uteksaminerte i studien. Høgskolen tilbyr utdanninger innen teknologi og ingeniørfag, økonomi og administrative utdanninger, biologifag og mediefag. For alle disse fagene er rekrutteringen fra regionen relativt svak.

Tabell 15: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1995-2010

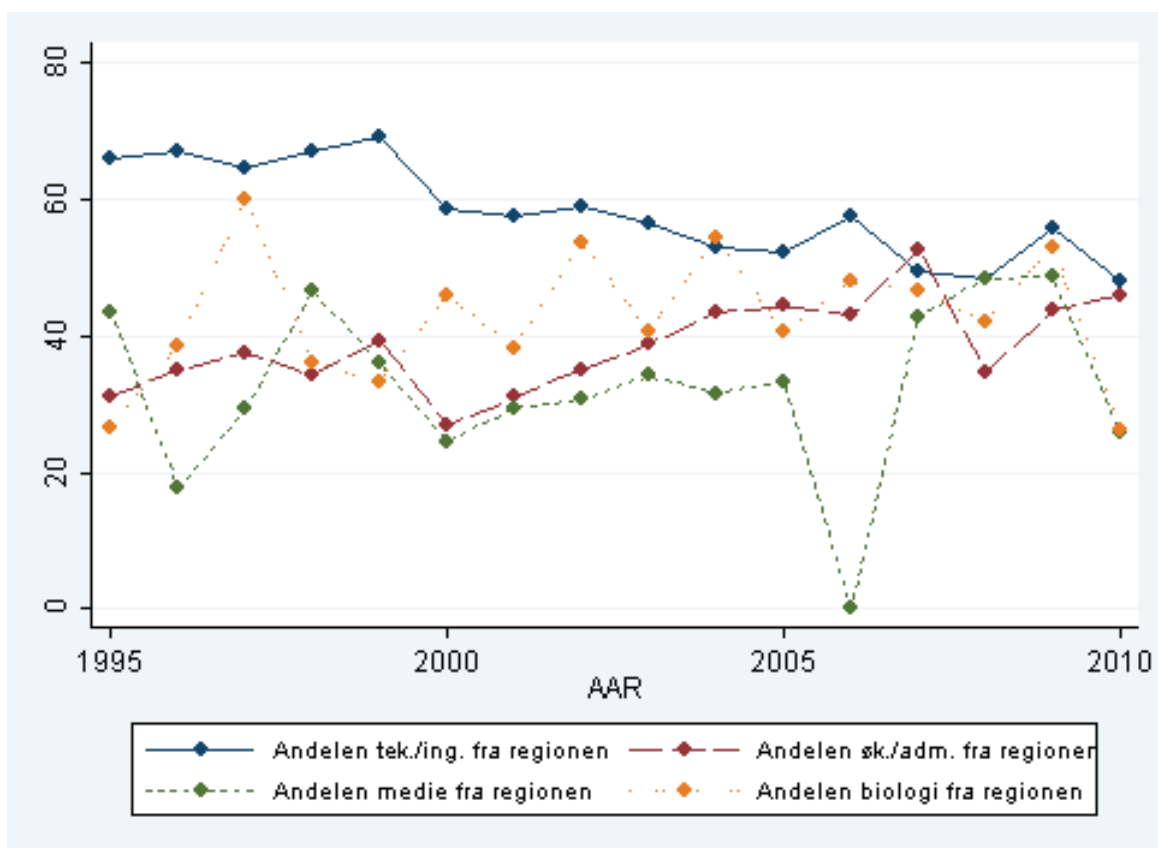
	Utvalgte fagområder				Sum Andel%
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Mediefag Andel%	
Fylke					
Akershus	29.1	20.5	23.4	18.1	24.3
Oslo	27.0	18.6	19.7	16.3	22.2
Andre fylker	43.8	60.9	56.9	65.6	53.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Region					
Oslo og Akershus	56.2	39.1	43.1	34.4	46.5
Annen region	43.8	60.9	56.9	65.6	53.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	2,536	1,904	543	723	5,706

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Det er ganske store forskjeller mellom fagområdene. For teknologi og ingeniørfagene er rekrutteringen størst fra regionen, mens for mediefag er rekrutteringen så vidt over en tredje-

del. Her skiller mediefag seg igjen ut som det faget som har lavest rekruttering fra regionen. Dette støtter opp under tanken at det finnes nasjonal konkurranse om utdanningsplassene på mediefag, noe som fører til en større geografisk spredning innen oppvekstfylke til kandidatene. Rekrutteringsmønsteret for de næringsrettede utdanningene ved HiOA er relativt likt med hensyn på det Gythfeldt og Heggen finner for velferdsstudiene ved HiOA (36-43 prosent).

Figur 4: Andelen uteksaminerte fra HiOA oppvokst i Oslo og Akershus, per fagområder over tid (prosent)

Når vi ser på rekruttering over tid, så ser vi at denne er mindre stabil enn for Vestlandsskolene. Det ser ut til å være en trend at teknologi- og ingeniørstudentene rekrutteres i mindre grad fra regionen, mens det er omvendt for de økonomisk-administrative utdanningene. For alle fire fagområdene så er det relativt lik rekruttering fra Oslo og Akershus, med litt flere fra Akershus.

5.9 Oppsummering av rekruttering til de forskjellige høyskolene

Tabell 16 oppsummerer grovt rekrutteringsmønstrene til de utvalgte fagområdene og institusjonene som tilbyr disse utdanningene. For å kunne skille mellom de forskjellige nivåene er det satt en grense på 50 prosent for hvert nivå. Hvis andelen av de uteksaminerte som er oppvokst i fylket er større enn 50 prosent, regnes dette som lokal rekruttering. Hvis andelen oppvokst i fylket er under 50 prosent, men andelen oppvokst på Vestlandet er over 50 prosent, regnes dette som regional rekruttering. Hvis andelen som er oppvokst på Vestlandet er under 50 prosent av de uteksaminerte, regnes dette som nasjonal rekruttering.

Tabell 16: Oppsummering av hvor forskjellige læresteder og utdanningsgrupper rekrutterer fra

Utdanningsgruppe	Institusjoner som rekrutterer på fylkesnivå	Institusjoner som rekrutterer på regionalt nivå	Institusjoner som rekrutterer på nasjonalt nivå
Teknologi og ingeniør utdanninger	HiM, HiÅ, HiB, HSH, HiSF, UiS	HiOA	
Økonomiske og administrative utdanninger	HiM, HiÅ, HVO, HiB, HSH, HiSF	UiS	HiOA
Biologiutdanninger	HiÅ, UiS	HiM, HiB, HiSF	HiOA
Maritime fag	HSH	HiÅ	
Logistikkfag	HiB	HiM	
Mediefag		UiS	HVO, HiOA

Mange av resultatene fra undersøkelsene av de næringsrettede utdanningene ligner veldig på de Gythfeldt og Heggen fant for velferdsprofesjonene. Det er imidlertid noen viktige unntak. For det første er det større forskjeller mellom de forskjellige utdanningsområdene i denne studien. Dette reflekterer mest sannsynlig heterogeniteten i de utvalgte fagområdene. Det er særlig teknologi og ingeniørutdanningene, og de økonomiske og administrative utdanningene som rekrutterer studentene lokalt.

Derimot er det regional rekruttering til biologi, logistikk og maritime fag, og nasjonal rekruttering til mediefagene. Videre er det en tendens til at noen av lærestedene i studien har et mer regionalt og nasjonalt preg enn andre. Her skiller særlig HiOA seg ut. Det er et nasjonalt preg på tre av de fire utdanningsgruppene HiOA tilbyr.

Når rekrutteringen analyseres over tid er det mye variasjon fra år til år, hvor en stor del er tilfeldig svingninger. Det virker som rekrutteringsmønstrene er stabile både på Vestlandet og

i Oslo og Akershus for studentmassen totalt, men det er noen interessante tendenser over tid for HiOA. Her synker andelen ingeniørstudenter rekruttert fra regionen relativt mye over tid, mens andelen økonomi- og administrasjonsstudenter fra regionen ser ut til å øke.

Sammenlignet med velferdsprofesjonsfagene som studeres i Gythfeldt og Heggen (2012) er det generelt lavere lokal rekruttering til de næringsrettede utdanningene som studeres her. HiSF er et unntak der en større andel av de uteksaminerte fra de næringsrettede utdanningene er oppvokst i fylket, sammenlignet med velferdsprofesjonsutdanningene.

5.10 Rekrutteringsmønster etter kjønn, alder og barn

Figur 5 viser at det er større forskjeller i kjønnsfordelingen mellom de forskjellige fagområdene enn det er mellom de forskjellige lærestedene. Et unntak fra dette er biologiutdanningene, hvor det er stor forskjell mellom de fem lærestedene som tilbyr studier innen dette fagområdet. Dette skyldes sannsynligvis sammensetningen av fag innen fagområdet biologi. Her er også bioingeniører inkludert og tilbys ved enkelte læresteder. Dette faget rekrutterer en stor andel kvinner. Noe som reflekteres i den store andelen kvinner ved noen læresteder som tilbyr bioingeniørutdanninger.

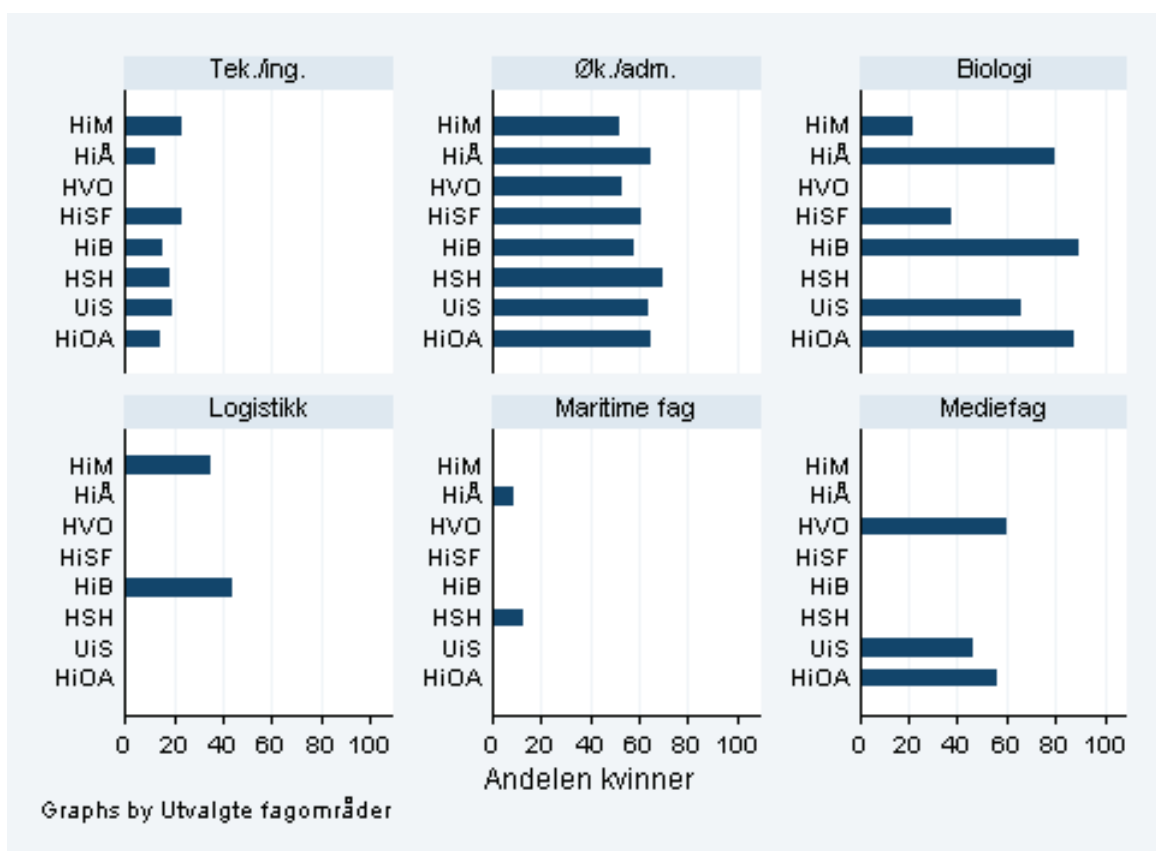
Tabell 17: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved utvalgte læresteder på Vestlandet, etter barn og kjønn

	Fra Vestlandet	Fra andre regioner	Total	N
Mann				
Ingen barn	77.1	22.9	100.0	6,161
Har barn	80.3	19.7	100.0	3,234
Total	78.2	21.8	100.0	9,395
N	7,347	2,048	9,395	
Kvinne				
Ingen barn	70.5	29.5	100.0	3,775
Har barn	81.7	18.3	100.0	2,231
Total	74.7	25.3	100.0	6,006
N	4,485	1,521	6,006	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 17 viser at rekrutteringsmønstrene med hensyn på oppvekstregion er forskjellig for kvinner og menn. Det er 3,5 prosentpoeng forskjell i andelen av de uteksaminerte som vokste opp på Vestlandet. Videre ser det ut til at det er et samspill mellom kjønn og det å ha barn, hvor kvinner i større grad påvirkes av å ha barn. Dette kan tyde på at menn i større grad ønsker å ta

Figur 5: Andelen kvinner etter fagområde og lærested (prosent)

utdanning i samme landsdel som de er oppvokst, og at kvinner med barn ønsker å ta utdanning i samme landsdel de er oppvokst. Det er også mulig at den geografiske mobiliteten påvirkes av kjønn og om personen har barn eller ikke. Det vil i tilfelle bety at personer med barn i større grad vil delta på et lokalt eller regionalt utdanningsmarked, og i begrenset grad på det nasjonale utdanningsmarkedet.

I tabell 18 for Høgskolen i Oslo og Akershus, fremgår den samme tendensen til at menn i større grad rekrutteres fra samme region. Videre ser det ikke ut til å være noen forskjeller mellom de som har barn og ikke har barn.

Det er ligger utenfor denne rapportens ambisjoner å forklare hvorfor det finnes kjønnsforskjeller i rekrutteringsmønsteret. Det er allikevel flere viktige egenskaper som er høyt korrelert med kjønn som muligens kan påvirke rekruttering. Særlig kan det trekkes frem at kvinner i større grad tar høyere utdanning, noe som kan påvirke etterspørselen etter utdanninger der

kjønnsfordelingen er skjev. Et annet trekk er at kvinner i gjennomsnitt får bedre karakterer enn menn på videregående. Dette kan påvirke mulighetene for å komme inn på studier der inntakskravene er høye.

Tabell 18: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Oslo og Akershus, etter barn og kjønn

	Fra Oslo og Akershus	Fra andre regioner	Total	N
Mann				
Ingen barn	51.2	48.8	100.0	2,170
Har barn	49.9	50.1	100.0	1,062
Total	50.7	49.3	100.0	3,232
N	1,640	1,592	3,232	
Kvinne				
Ingen barn	40.4	59.6	100.0	1,633
Har barn	41.7	58.3	100.0	841
Total	40.9	59.1	100.0	2,474
N	1,011	1,463	2,474	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Alder er også en dimensjon som kan påvirke både studievalg og ønske/mulighet for å flytte til en ny region. I tabell 19 og 20 sammenlignes aldersgrupper med hensyn på hvor stor andel av de uteksaminerte som har vokst opp i samme region. Det er en tendens til at de som fullfører studiene i ung alder rekrutteres fra regionen, dette gjelder både for Vestlandet og for Oslo og Akershus. For lærestedene på Vestlandet er det også en tendens til at også de som er over 30 år i stor grad rekrutteres fra regionen.

Tabell 19: Bosted ved 16 år etter alder for uteksaminerte ved læresteder på Vestlandet i perioden 1995-2010

Oppvekstregion	20-24 år	25-29 år	30-39 år	Over 40 år	Sum
	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%
Vestlandet	80.8	72.5	77.4	83.1	76.8
Annen region	19.2	27.5	22.6	16.9	23.2
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	5,876	6,513	2,420	592	15,401

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

For HiOA er effektene av alder mer beskjedene enn for Vestlandet. Effekten av alder kan skyldes at sammensetningen av utdanningene ved de utvalgte lærestedene er spesielt inter-

essante for unge personer fra regionen, men det er kanskje mer nærliggende å forklare effekten av alder med forskjeller i geografisk mobilitet i forskjellige livsfaser.

Tabell 20: Bosted ved 16 år etter alder for uteksaminerte ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1995-2010

Region	20-24 år Andel%	25-29 år Andel%	30-39 år Andel%	Over 40 år Andel%	Sum Andel%
Oslo og Akershus	51.4	44.5	42.4	39.8	46.5
Annen region	48.6	55.5	57.6	60.2	53.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	2,065	2,507	885	249	5,706

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.11 Rekrutteringsmønster etter sosial bakgrunn

I denne rapporten er foreldres utdanningsnivå brukt som et kjennetegn på sosial bakgrunn. I tabell 21 fremgår det at for alle fagområdene ved læresteder på Vestlandet så er den regionale rekrutteringen større i gruppen studenter med foreldre uten høyere utdanning. For hovedstadsregionen og HiOA så er effekten motsatt. Her er det de med foreldre med høyere utdanning som i størst grad kommer fra regionen.

Tabell 21: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved utvalgte læresteder på Vestlandet, etter foreldres utdanningsnivå

Utvalgte fagområder	Fra Vestlandet	Fra andre regioner	Total	N
Foreldre u. høyere utdanning				
Tek./ing.	85.2	14.8	100.0	4,244
Øk./adm.	79.7	20.3	100.0	3,337
Biologi	74.9	25.1	100.0	605
Logistikk	70.0	30.0	100.0	373
Maritime fag	84.8	15.2	100.0	243
Mediefag	52.6	47.4	100.0	553
Total	80.0	20.0	100.0	9,355
N	7,483	1,872	9,355	
Foreldre m. høyere utdanning				
Tek./ing.	82.4	17.6	100.0	2,808
Øk./adm.	72.8	27.2	100.0	1,697
Biologi	73.1	26.9	100.0	316
Logistikk	65.8	34.2	100.0	202
Maritime fag	77.1	22.9	100.0	153
Mediefag	36.3	63.7	100.0	870
Total	71.9	28.1	100.0	6,046
N	4,349	1,697	6,046	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 22: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Oslo og Akershus, etter foreldres utdanningsnivå

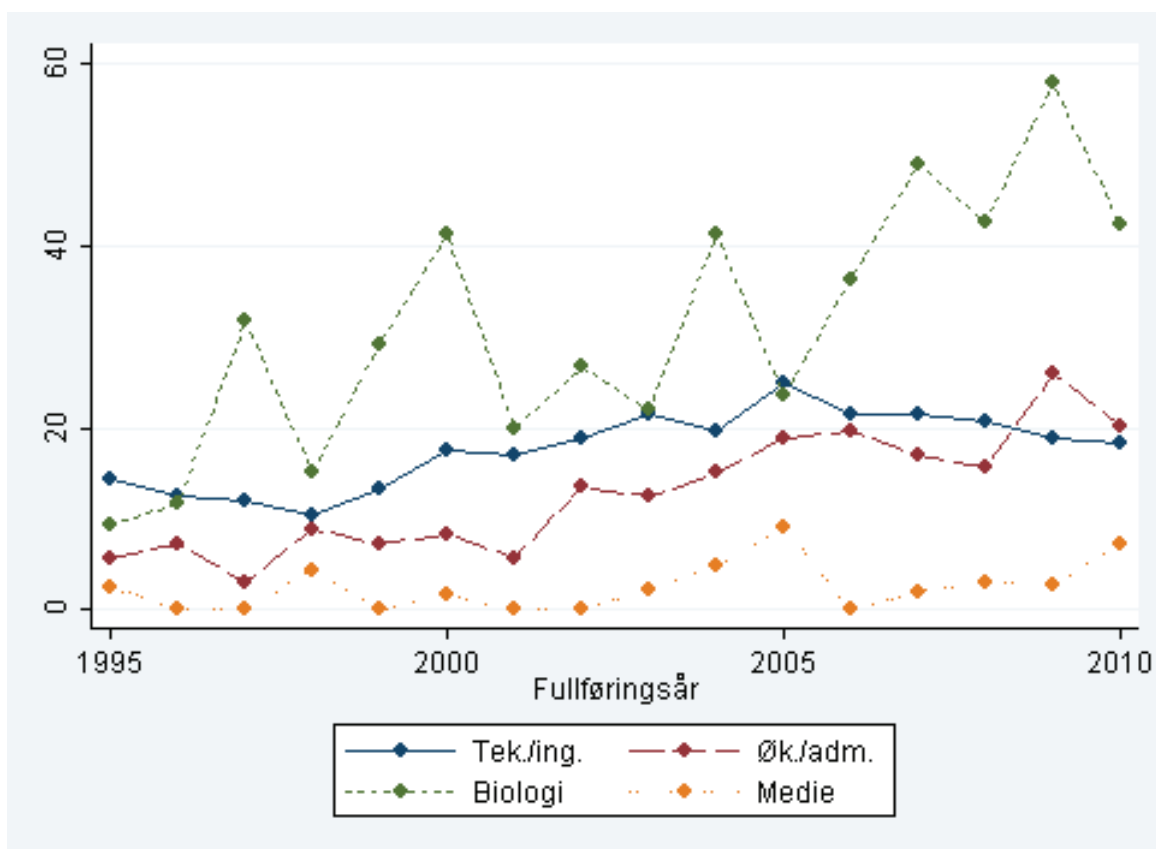
Utvalgte fagområder	Fra Oslo og Akershus	Fra andre regioner	Total	N
Foreldre u. høyere utdanning				
Tek./ing.	53.9	46.1	100.0	1,259
Øk./adm.	36.4	63.6	100.0	1,215
Biologi	42.4	57.6	100.0	342
Mediefag	33.1	66.9	100.0	248
Total	44.0	56.0	100.0	3,064
N	1,348	1,716	3,064	
Foreldre m. høyere utdanning				
Tek./ing.	58.3	41.7	100.0	1,277
Øk./adm.	43.8	56.2	100.0	689
Biologi	44.3	55.7	100.0	201
Mediefag	35.2	64.8	100.0	475
Total	49.3	50.7	100.0	2,642
N	1,303	1,339	2,642	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

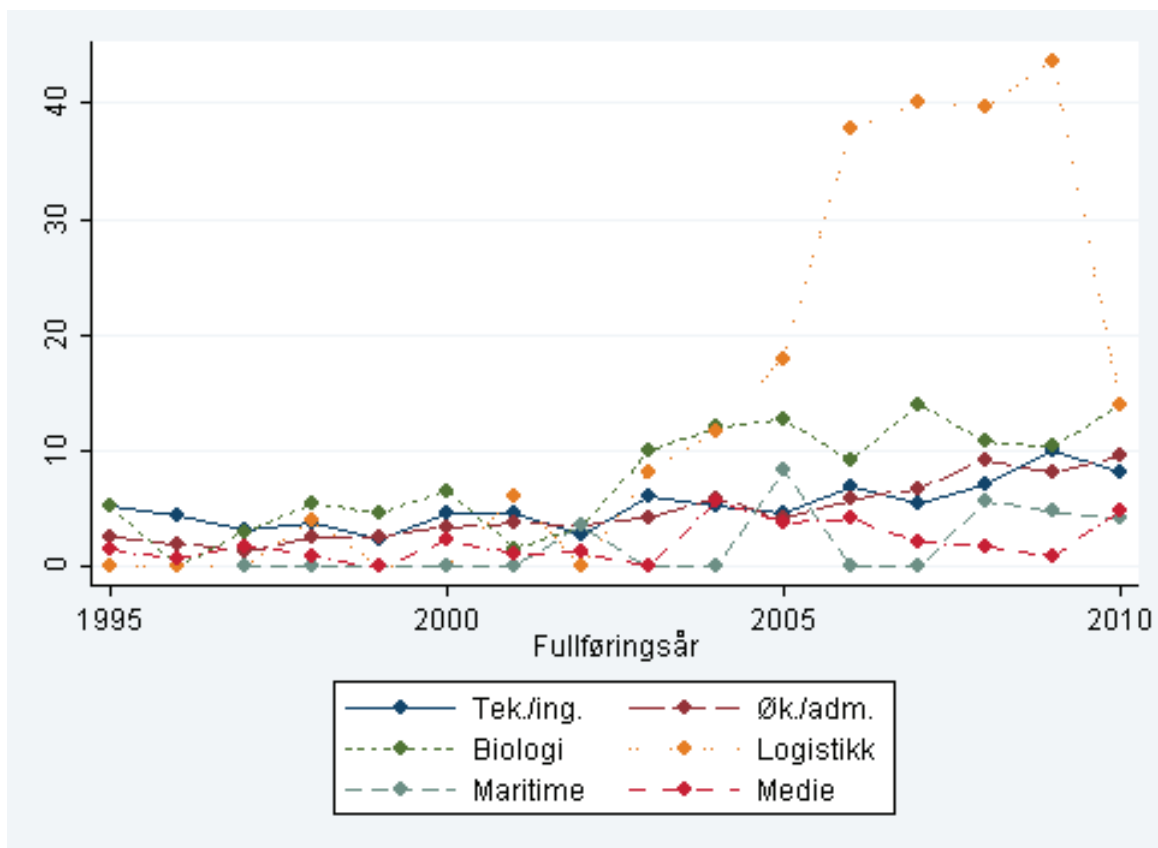
5.12 Rekrutteringsmønstre for utenlandsstudenter og innvandrere

Figur 6 og 7 viser at det er store forskjeller når det kommer til rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn med hensyn til region, fullføringsår og fagområde. Det har for alle fagområdene vært en økning i andelen innvandrere over tid. Den største økningen er for logistikk og biologiutdanninger. Det er her viktig å påpeke at den store økningen innen logistikkfagene har sammenheng med den internasjonale karakteren til noen av studiene innenfor dette fagområdet. Dette har ført til at en god del utenlandsstudenter har tatt faget. Den skarpe nedgangen i 2010 kan være tilfeldig variasjon, ettersom det er relativt få som har tatt logistikkutdanninger, eller det kan skyldes forandringer i fagtilbudet ved lærestedene som tilbyr denne utdanningen.

Figur 6: Andelen innvandrere og utenlandsstudenter ved fagområder ved Høgskolen i Oslo og Akershus (prosent)

Figur 7: Andelen innvandrere og utenlandsstudenter ved fagområder ved utvalgte lærested på Vestlandet (prosent)

Det er flere med innvandrerbakgrunn som er uteksaminert fra Høgskolen i Oslo og Akershus enn lærestedene på Vestlandet. Dette har sammenheng med at det i denne regionen er en mye høyere andel personer med innvandrerbakgrunn. Når de forskjellige utdanningsgruppene sammenlignes ser vi en tendens til at det særlig er en høy andel innvandrere og utenlandsstudenter ved logistikkfag og biologiske utdanninger, mens det for mediefag er relativt svak rekruttering blant utenlandsstudenter og innvandrere. Sammenlignet med velferdsprofesjonene i Gythfeldt og Heggen (2012) hvor andelen innvandrere lå på rundt 5 prosent for kandidater på Vestlandet og mellom 5 og 15 prosent for kandidater fra HiOA, så er rekrutteringen av personer med innvandrerbakgrunn større for de næringsrettede utdanningene.

5.13 Rekrutteringsmønster ut av regionen

For å forstå den regionale rekrutteringen bedre, vil det også undersøkes hvem som forlater regionen for å ta utdanning. I de foregående analysene har vi kun sett på personer som har tatt utdanning ved noen utvalgte læresteder på Vestlandet og i Oslo og Akershus. Disse personene har enten kommet fra regionen eller resten av landet. Det kan være interessant å skille ut alle kandidatene som har vokst opp i en region, for så å se om de også har tatt utdanningen i oppvekstregionen. Fokuset blir hvor personer oppvokst på Vestlandet tar utdanningen sin, og hvor personer vokst opp i Oslo-Akershus tar utdanningen sin.

For å analysere dette må alle lærestedene på Vestlandet og i Oslo og Akershus undersøkes. Det vil si at størrelsen på utvalget for Vestlandet øker med rundt 40 prosent, og lærestedene Rogaland Markedshøgskole, Skatteetatsskolen i Bergen, Bergen Arkitektskole, Universitetet i Bergen og Norges Handelshøgskole inkluderes. Fagområdene er fortsatt definert på samme måte. For Oslo så tas Handelshøgskolen BI, Diakonhjemmets Høgskole, Den Polytekniske Høgskolen, Høgskolestiftelsen på Kjeller, Stiftelsen Varehandelens Høgskole, Oslo Merkantile Høgskole, Skatteetatsskolen i Oslo, Norges Handelshøgskoles avd. Oslo, Norsk Reiselivshøgskole AS, NRK Personalopplæring, NKS høgskolen, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, Norges Musikkhøgskole, Universitetet i Oslo, og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet med i tillegg til HiOA.

Tabell 23: Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter fagområder

Utvalgte fagområder	Lærested på Vestlandet	Lærested utenfor Vestlandet	Sum
	Andel%	Andel%	Andel%
Tek./ing.	50.8	49.2	100.0
Øk./adm.	39.0	61.0	100.0
Biologi	65.6	34.4	100.0
Logistikk	94.9	5.1	100.0
Maritime fag	71.3	28.7	100.0
Mediefag	58.7	41.3	100.0
Sum	46.6	53.4	100.0
N	17,427	19,955	37,382

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

I tabell 23 fremgår det at av personene som var bosatt på Vestlandet ved 16 år tar 46,6

prosent av de uteksaminerte, innenfor de utvalgte fagområdene, utdannelsen sin på Vestlandet. Det er her stor forskjell mellom de forskjellige fagområdene. For økonomi og administrative utdanninger er det bare 39 prosent som fullfører utdanningen sin på Vestlandet, mens 94,9 prosent av alle som tar logistikkfag tar dette på Vestlandet. Lærestedene på Vestlandet står for en relativt stor andel av det nasjonale utdanningstilbudet innen logistikk, men har relativt liten del av kapasiteten innen de økonomiske og administrative utdanningene. Dette medfører at studenter i regionen må søke ut av regionen for å ta de økonomiske og administrative utdanningene, mens for logistikk utdanningene så må de forbli i regionen hvis de skal ta utdanning. Her ser vi tydelig at utflyttingen til læresteder utenfor regionen er sterkt påvirket av kapasiteten innen de forskjellige utdanningsgruppene.

Tabell 24 viser at det er flere studenter i hovedstadsregionen som tar utdanningen sin i regionen. Her er det særlig kandidater ved utdanningsgruppene biologi-, og økonomiske og administrative utdanninger som tar utdanningen i oppvekstregionen. Oslo og Akershus ser dermed ut til å ha en større kapasitet innen økonomiske og administrative utdanninger, men har ikke den samme kapasiteten innen logistikkfag.

Tabell 24: Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter fagområder

Utvalgte fagområder	Lærested i Oslo og Akershus	Lærested utenfor Oslo og Akershus	Sum
	Andel%	Andel%	
Tek./ing.	52.0	48.0	100.0
Øk./adm.	57.2	42.8	100.0
Biologi	70.7	29.3	100.0
Mediefag	40.5	59.5	100.0
Sum	55.3	44.7	100.0
N	15,175	12,273	27,448

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.14 Rekrutteringsmønster ut av regionen etter kjønn

Tabell 25 viser at andelen menn oppvokst på Vestlandet som blir på Vestlandet for å ta utdanning er større enn andelen kvinner som blir i oppvekstregionen. Tabell 26 viser at det motsatte er tilfelle for hovedstadsregionen. Her er det en større andel kvinner som er oppvokst i Oslo og Akershus som blir i Oslo og Akershus, sammenlignet med menn. Det er mulig at Vest-

landet tilbyr noen næringsrettede utdanninger som er spesielt interessante for menn, mens det i hovedstadsregionen er studier som er mer interessante for kvinner. Med andre ord kan kapasiteten innen forskjellige næringsrettede utdanningsgrupper sammenfalle med preferanser hos hvert kjønn og skape skjevheter i rekrutteringen av kvinner og menn. Videre er det både for Vestlandet og hovedstadsregionen de med barn som i størst grad fullfører studier i oppvekstregionen. Dette er ikke uventet ettersom barn mest sannsynlig gjør personer mindre mobile i forhold til utflytting fra regionen til et lærested andre steder i landet.

Tabell 25: Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter kjønn og barn

	Lærested på Vestlandet	Lærested utenfor Vestlandet	Total
Mann			
Ingen barn	45.5	54.5	100.0
Har barn	54.8	45.2	100.0
Total	48.4	51.6	100.0
N	10,651	11,348	21,999
Kvinne			
Ingen barn	41.2	58.8	100.0
Har barn	49.4	50.6	100.0
Total	44.0	56.0	100.0
N	6,776	8,607	15,383

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 26: Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter kjønn og barn

	Lærested i Oslo og Akershus	Lærested utenfor Oslo og Akershus	Total
Mann			
Ingen barn	50.5	49.5	100.0
Har barn	57.5	42.5	100.0
Total	52.5	47.5	100.0
N	8,340	7,542	15,882
Kvinne			
Ingen barn	55.8	44.2	100.0
Har barn	66.7	33.3	100.0
Total	59.1	40.9	100.0
N	6,835	4,731	11,566

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.15 Rekrutteringsmønster ut av regionen etter alder

Tabell 27 og 28 viser at det er personer i alderen 25-29 år i stor grad tar utdanningen sin utenfor regionen. Dette ser ut til å gjelde både for Vestlandet og hovedstadsregionen. Dette har mest sannsynligvis noe å gjøre med livssituasjonen til disse personene.

Tabell 27: Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter alder

	20-24 år	25-29 år	30-39 år	Over 40 år	Sum
	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%
Lærested på Vestlandet	48.7	44.8	48.7	43.5	46.6
Lærested utenfor Vestlandet	51.3	55.2	51.3	56.5	53.4
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	12,039	17,609	5,933	1,801	37,382

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 28: Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter alder

	20-24 år	25-29 år	30-39 år	Over 40 år	Sum
	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%
Lærested i Oslo og Akershus	55.6	50.7	65.2	71.8	55.3
Lærested utenfor Oslo og Akershus	44.4	49.3	34.8	28.2	44.7
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	8,048	13,943	4,261	1,196	27,448

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.16 Rekrutteringsmønster ut av regionen etter sosial bakgrunn

I tabell 29 ser det ikke ut til at foreldrenes utdanningsnivå påvirker tilbøyeligheten til å ta utdanning utenfor Vestlandsregionen. Det er en god del forskjeller mellom de forskjellige fagområdene, men totalandelen er nesten helt lik for personer med og uten foreldre med høyere utdanning. Tabell 30 viser derimot at for hovedstadsregionen er det en større andel av de som har foreldre uten høyere utdanning som tar en av de utvalgte utdanningene i oppvekstregionen.

Tabell 29: Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter foreldres utdanningsnivå

Utvalgte fagområder	Lærested på Vestlandet	Lærested utenfor Vestlandet	Total
Foreldre u. høyere utdanning			
Tek./ing.	55.1	44.9	100.0
Øk./adm.	37.7	62.3	100.0
Biologi	67.7	32.3	100.0
Logistikk	94.6	5.4	100.0
Maritime fag	71.7	28.3	100.0
Mediefag	58.6	41.4	100.0
Total	47.1	52.9	100.0
N	10,037	11,276	21,313
Foreldre m. høyere utdanning			
Tek./ing.	45.6	54.4	100.0
Øk./adm.	40.9	59.1	100.0
Biologi	63.0	37.0	100.0
Logistikk	95.7	4.3	100.0
Maritime fag	70.7	29.3	100.0
Mediefag	58.8	41.2	100.0
Total	46.0	54.0	100.0
N	7,390	8,679	16,069

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*

(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 30: Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter foreldres utdanningsnivå

Utvalgte fagområder	Lærested i Oslo og Akershus	Lærested utenfor Oslo og Akershus	Total
Foreldre u. høyere utdanning			
Tek./ing.	59.3	40.7	100.0
Øk./adm.	66.3	33.7	100.0
Biologi	72.0	28.0	100.0
Mediefag	39.0	61.0	100.0
Total	63.4	36.6	100.0
N	6,866	3,965	10,831
Foreldre m. høyere utdanning			
Tek./ing.	47.6	52.4	100.0
Øk./adm.	50.8	49.2	100.0
Biologi	69.9	30.1	100.0
Mediefag	41.1	58.9	100.0
Total	50.0	50.0	100.0
N	8,309	8,308	16,617

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*

(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.17 Rekrutteringsmønster ut av regionen etter utdanningsnivå

Det fremgår av tabell 31 at hvilket nivå utdanningen personene fra Vestlandet tar, er veldig viktig for om de tar utdanningen på Vestlandet eller ikke. Av de som tar en grad på lavere nivå, som bachelor og lignende, tar litt over 50 prosent utdanningen på Vestlandet. For høyere utdanninger, som master og lignende, tar bare ca. 35 prosent utdanningen på Vestlandet. Tabell 32 viser at en lignende tendens gjør seg gjeldende i hovedstadsregionen, hvor prosentene som tar utdanning i oppvekstregionen er ca. 63 for lavere grader og 55 for høyere grader.

Tabell 31: Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter nivå på utdannelsen

Lavere eller høyere nivå	Lærested på Vestlandet	Lærested utenfor Vestlandet	Sum
	Andel%	Andel%	Andel%
Lavere nivå	50.9	49.1	100.0
Høyere nivå	34.9	65.1	100.0
Sum	46.6	53.4	100.0
N	17,427	19,955	37,382

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 32: Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter nivå på utdannelsen

Lavere eller høyere nivå	Lærested i Oslo og Akershus	Lærested utenfor Oslo og Akershus	Sum
	Andel%	Andel%	Andel%
Lavere nivå	63.1	36.9	100.0
Høyere nivå	37.7	62.3	100.0
Sum	55.3	44.7	100.0
N	15,175	12,273	27,448

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

5.18 Rekrutteringsmønster ut av fylket

I de foregående analysene så er det tatt utgangspunkt i om personen har vokst opp i regionen eller ikke. Tabellen under viser i hvilken grad personer som har vært bosatt i forskjellige fylker ved 16 år også tar utdanning i samme fylke, andre steder i regionen eller utenfor regionen. Tabell 33 viser fylkene nedover og hvor utdanningen er tatt bortover. Hvis personen har tatt

utdanning i samme fylket, så blir personen plassert i kolonnen «Fylke». Det er for Akershus og Oslo ikke delt opp etter fylke, da de to regionene er sterkt integrert og nesten alt utdanningstilbudet er plassert i Oslo. Hordaland er det fylket på Vestlandet hvor befolkningen i størst grad har skaffet seg utdanning innen de næringsrettede utdanningene i eget fylke. Her er hele 40 prosent utdannet i oppvekstfylket. For Sogn og Fjordane er dette tallet helt nede i 13 prosent.

Tabell 33: Hvor personer oppvokst i de forskjellige fylkene utdanner seg, innen de utvalgte fagområdene, i perioden 1995-2010

Bosted - fylke	Fylke	Region, utenom fylke	Utenfor region	Sum	N
	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	
Akershus	-	53.7	46.3	100.0	16,225
Oslo	-	56.9	43.1	100.0	11,347
Rogaland	30.5	16.0	53.6	100.0	10,740
Hordaland	40.2	9.1	50.7	100.0	13,780
Sogn og Fjordane	13.2	35.8	50.9	100.0	4,072
Møre og Romsdal	27.2	14.2	58.5	100.0	8,790
Sum	18.1	32.1	49.8	100.0	64,954
N	11,749	20,853	32,352	64,954	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

6 Sysselsettingsmønster etter valg av utdanning og lærested

Denne delen av rapporten presenterer statistikk for hvor kandidatene jobber etter fullførte studier. Dette vil bidra til å besvare spørsmålet om hvor begynner de uteksaminerte kandidatene å jobbe? Flytter de tilbake til fylket/regionen de er oppvokst i, eller blir de i fylket/regionen de tok utdanningen? I den første delen vil fagområdene og lærestedene sammenlignes. Det vil også undersøkes hvordan sysselsettingsmønsteret utvikler seg over tid.

Tabell 34: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008

	Utvalgte fagområder						Sum
	Tek./ing.	Øk./adm.	Biologi	Logistikk	Maritime fag	Mediefag	
	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%
Arbeidssted - fylke							
Rogaland	30.7	34.9	17.7	7.5	18.1	7.9	28.0
Hordaland	30.9	14.7	34.6	25.1	25.5	10.3	23.8
Sogn og Fjordane	4.8	7.0	7.6	2.1	6.9	2.6	5.4
Møre og Romsdal	10.8	14.1	15.8	21.7	23.6	5.9	12.4
Østfold	0.5	0.6	0.0	0.8	0.0	2.0	0.6
Akershus	4.6	4.6	2.2	10.2	0.0	3.4	4.5
Oslo	10.0	14.3	8.1	15.8	12.0	47.1	14.8
Hedmark	0.3	0.3	0.3	1.1	0.0	1.6	0.5
Oppland	0.2	0.9	2.1	0.8	0.0	2.3	0.7
Buskerud	1.4	1.2	1.4	2.1	0.0	1.8	1.4
Vestfold	0.8	0.7	0.8	2.1	0.5	1.8	0.9
Telemark	0.5	0.5	0.8	1.9	0.0	0.6	0.6
Aust-Agder	0.5	0.6	0.8	0.3	1.9	0.5	0.6
Vest-Agder	1.5	1.5	2.1	1.1	1.9	0.9	1.5
Sør-Trøndelag	1.0	1.5	2.1	4.5	3.2	6.1	1.9
Nord-Trøndelag	0.2	0.2	1.1	1.6	0.9	0.3	0.4
Nordland	0.5	0.8	1.0	0.8	3.7	2.4	0.9
Troms	0.4	0.9	1.0	0.3	1.4	1.1	0.7
Finnmark	0.3	0.6	0.6	0.3	0.5	1.3	0.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region							
Vestlandet	77.2	70.8	75.6	56.4	74.1	26.8	69.7
Annen region	22.8	29.2	24.4	43.6	25.9	73.2	30.3
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	4,572	3,048	628	374	216	871	9,709

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 34 viser andelen sysselsatte i hvert fylke for studenter fra de utvalgte lærestedene sortert etter fagområde. Vi kan merke oss at nesten 70 prosent av alle kandidater fra lærestedene

på Vestlandet blir sysselsatt på Vestlandet to år etter fullført grad. Videre er sysselsettingen på Vestlandet stor for alle de næringsrettede utdanningsgruppene med unntak av mediefag. I tillegg til å bli sysselsatt på Vestlandet blir kandidatene i stor grad sysselsatt i Oslo.

Ettersom Oslo er det største fylket i landet, så forventer vi at en noe høyere andel kandidater blir sysselsatt i dette fylket. Allikevel er 14,8 prosent et veldig høyt tall og viser at det er en sterk tendens til at uteksaminerte i andre regioner trekker til hovedstaden. Til sammen sysselsetter Regionen Oslo og Akershus 19,3 prosent av alle kandidatene som er uteksaminert fra utvalgte læresteder på Vestlandet.

Tabell 35: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008

	Institusjon							Sum
	HiM	HiÅ	HVO	HiSF	HiB	HSB	UiS	
	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%	Andel%
Arbeidssted - fylke								
Rogaland	4.4	4.6	1.7	6.7	8.1	58.2	60.6	28.0
Hordaland	6.9	8.9	9.2	23.7	67.2	28.4	8.2	23.8
Sogn og Fjordane	3.1	5.5	3.2	47.1	3.1	1.0	0.9	5.4
Møre og Romsdal	42.6	54.7	12.4	3.8	1.5	0.3	0.8	12.4
Østfold	1.2	0.1	1.8	0.2	0.6	0.2	0.5	0.6
Akershus	8.0	3.5	3.4	1.7	3.0	1.1	6.0	4.5
Oslo	20.6	11.4	47.7	8.7	9.5	5.7	12.6	14.8
Hedmark	0.8	0.3	1.8	0.2	0.2	0.0	0.4	0.5
Oppland	1.0	1.3	2.6	1.4	0.1	0.2	0.4	0.7
Buskerud	1.7	0.6	1.8	2.0	1.7	0.5	1.3	1.4
Vestfold	1.3	0.8	1.4	0.6	0.7	0.3	1.0	0.9
Telemark	1.0	0.4	0.4	0.8	0.4	0.2	0.7	0.6
Aust-Agder	0.3	0.8	0.4	0.2	0.6	0.5	0.6	0.6
Vest-Agder	1.0	1.0	0.8	0.8	1.1	1.8	2.2	1.5
Sør-Trøndelag	4.0	2.7	6.5	0.5	0.9	0.6	1.0	1.9
Nord-Trøndelag	0.7	0.6	0.4	0.6	0.0	0.0	0.4	0.4
Nordland	0.7	1.1	2.6	0.3	0.6	0.5	0.8	0.9
Troms	0.5	1.1	1.0	0.6	0.4	0.5	0.7	0.7
Finnmark	0.2	0.5	1.0	0.3	0.4	0.2	0.7	0.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region								
Vestlandet	57.0	73.7	26.5	81.3	79.8	87.9	70.5	69.7
Annen region	43.0	26.3	73.5	18.7	20.2	12.1	29.5	30.3
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	1,147	980	774	654	2,192	627	3,335	9,709

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Sysselsettingsmønsteret viser de samme tendensene som rekrutteringen fra regionen. Teknologi og ingeniøruddanninger, økonomiske og administrative fag, maritime fag, og biologi-

utdanninger som har en høy rekruttering fra regionen, er de utdanningsgruppene som har en høy andel sysselsette kandidater i regionen. Andelene er noe lavere for sysselsetting enn for rekruttering på Vestlandet. Dette er naturlig, ettersom noen vil forlate regionen, mens andre studenter vil komme tilbake fra utdanning i andre regioner. I tabell 50 i seksjon 14 fremgår det at for Høgskolen i Oslo og Akershus er sysselsettingen etter endt studie større for regionen enn rekrutteringen av personer oppvokst i regionen.

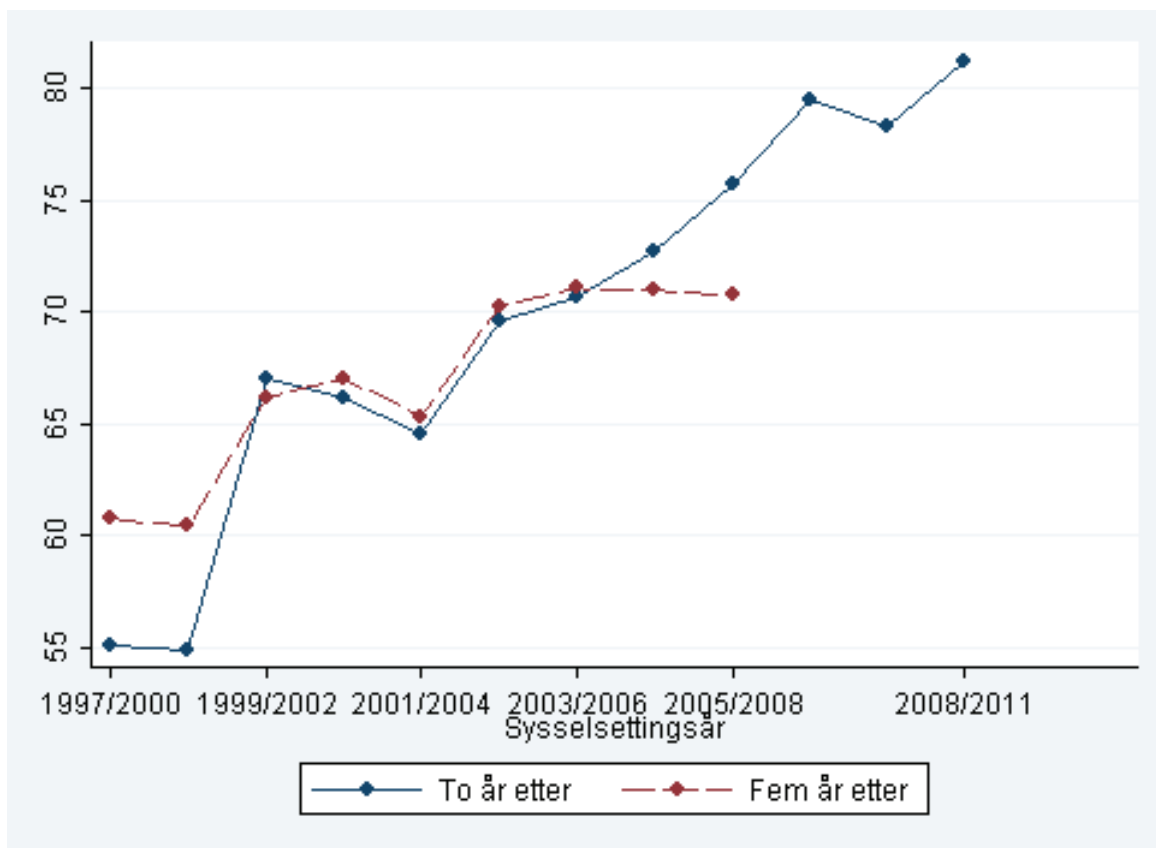
Tabell 35 viser sysselsettingsfylket for de utvalgte lærestedene på Vestlandet to år etter fullført grad. Det er mest påfallende mønsteret er at variasjonen i sysselsettingsfylke mellom lærestedene følger de variasjonene som finnes mellom utdanningsgruppene. Dvs. at HiM som tilbyr logistikkutdanninger har en lignende rekrutteringsprofil som logistikkfagene, mens HVO som tilbyr mediefag har en lignende rekrutteringsprofil som medieutdanningene. De andre lærestedene som har større andel av de store utdanningsgruppene tek./ing. og øk./adm har større rekruttering fra fylket og regionen.

Figur 8 viser en oversikt over hvor stor andel av kandidatene fra læresteder på Vestlandet som også sysselsettes på Vestlandet to eller fem år etter fullførte studier. De forskjellige sysselsettingsårene er skilt av «/» i figuren. Det er veldig store likheter mellom sysselsettingsandelen i regionen to og fem år etter fullført grad i sysselsettingsårene 1999 til 2004 for personer uteksaminert etter 1996. Dette kan tyde på at det er de første par årene etter den siste eksamen som er avgjørende for hvor den uteksaminerte ender opp. Fra figuren kan vi lese at det er en sterk vekst i andelen uteksaminerte fra læresteder på Vestlandet som også finner arbeid i vestlandsregionen.

Selv om mønsteret er relativt stabilt i det første året etter fullført grad, fremgår det allikevel at det er en markant forskjell i sysselsettingsandel på Vestlandet i årene 1997 til 2001 for kandidatene som er uteksaminert i 1995 og 1996. En naturlig forklaring på dette er ettersom flere og flere av de uteksaminerte fra læresteder på Vestlandet finner arbeid i regionen, så påvirker dette også de som var utdannet i tidligere perioder og hadde funnet arbeid utenfor regionen. Kandidatene vender med andre ord «hjem» igjen.

For velferdsprofesjonene var andelen som sysselsettes på Vestlandet mer stabil over tid (Gythfeldt og Heggen 2012). Dette er mest sannsynlig en konsekvens av at velferdsprofesjonene, som i stor grad jobber i offentlig sektor, er mindre utsatt for konjunktursvingninger og

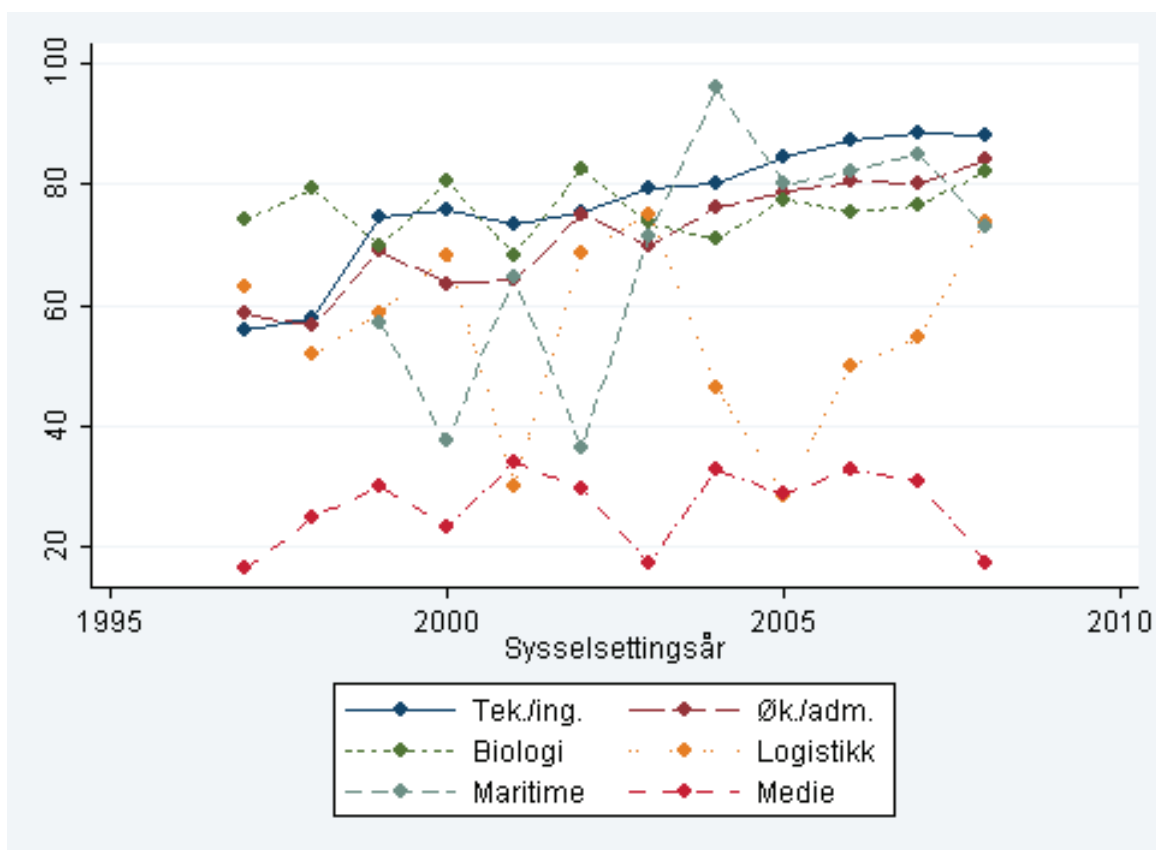
Figur 8: Andelen som jobber på Vestlandet to og fem år etter fullført studie ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008 (prosent)

omstillinger i økonomien.

I figur 9 er grafen over brutt ned etter fagområde. Det er stor variasjon fra år til år, men over tid øker antall sysselsatte i regionen fra de utvalgte lærestedene. Dette er spesielt interessant ettersom det ikke var noe slik økning i rekruttering fra regionen. For teknologi og ingeniør utdanningene var det i 1995 bare ca. 55 prosent som ble sysselsatt på Vestlandet to år etter fullført studie ved en av de utvalgte lærestedene. I 2006 har andelen økt til nesten 87 prosent. For økonomi og administrative utdanninger er økningen fra ca. 58 prosent i 1995 til ca. 83 prosent i 2006. Biologi har økt fra ca. 74 prosent i 1995 til ca. 82 prosent i 2006. For logistikkfagene er det veldig store variasjoner fra år til år. I 1995 var andelen sysselsatte i regionen på ca. 63 prosent, mens den i 2006 var på nesten 69 prosent. Derimot var sysselsettingen på Vestlandet bare ca. 29 prosent i 2003 for logistikkfagene. Det er også ganske stor variasjon innen regional sysselsetting for maritime fag, men her ser det ut til å være en tendens til at andelen sysselsatte

Figur 9: Andelen som jobber på Vestlandet to år etter fullført studie ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008 (prosent)

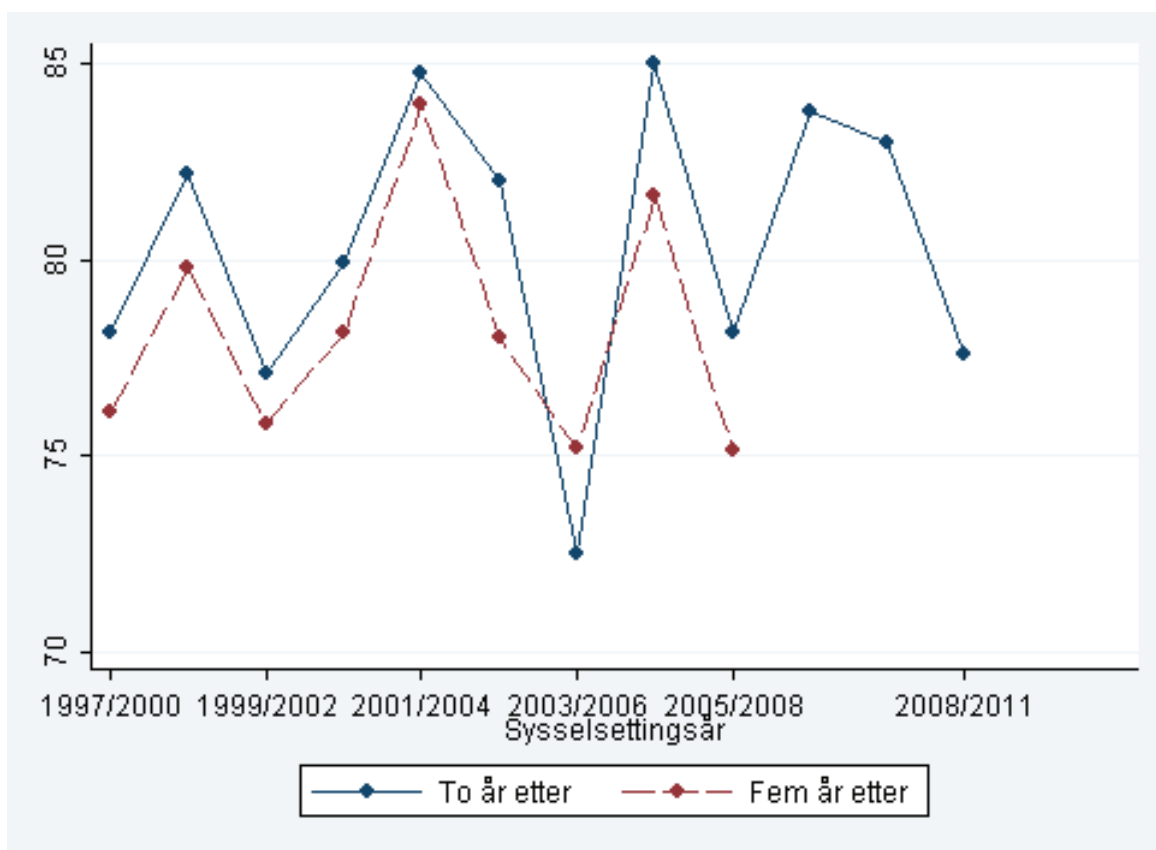

på Vestlandet øker fra ca. 57 prosent i 1997 til ca. 71 prosent i 2006. For mediefagene ser det ikke ut til å være noen spesiell tidstrend for sysselsetting i Vestlandsregionen, og de fleste finner arbeid ander steder.

Figur 10 viser andelen av kandidatene fra HiOA som sysselsettes i Oslo og Akershus. For HiOA er det også ganske like andeler som blir sysselsatt i regionen for 2 og 5 år. Det er litt større andel som er ansatt i regionen 2 år etter fullførte studier, sammenlignet med 5 år etter fullførte studier. Dette skyldes nok hovedsakelig at personer har en tendens til å flytte hjem igjen etter hvert som tiden går. Denne effekten er uansett relativt beskjeden.

De sterke tidstrendene for sysselsettingsmønsteret på Vestlandet, ser ikke ut til å være like for uteksaminerte fra Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden. Det svinger relativt mye fra år til år i andelen som blir sysselsatt i Oslo eller Akershus, men det ser ikke ut til å være noen klare tidstrender. Det er derfor grunn til å tro at det er noe ved Vestlandsregionen eller

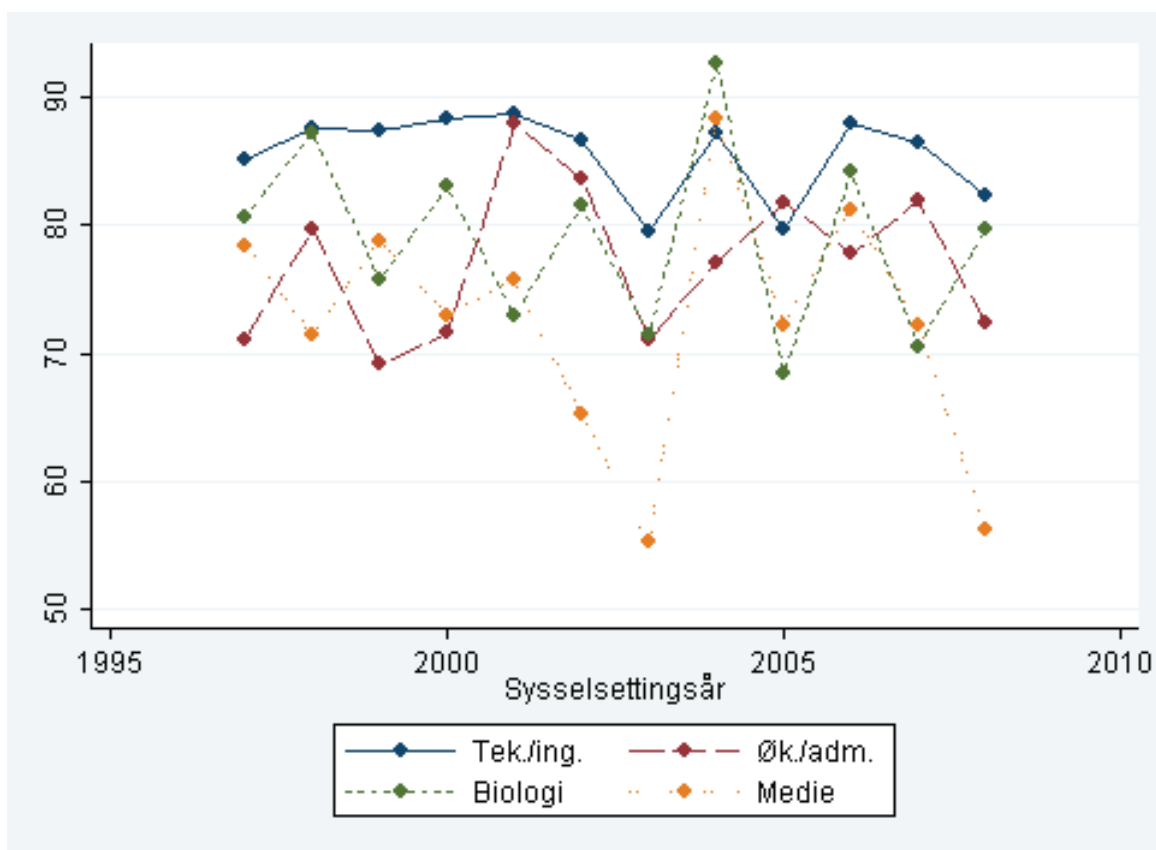
Figur 10: Fraksjonen som jobber i Oslo og Akershus to og fem år etter fullført studie ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008 (prosent)

lærestedene i perioden, som har forårsaket økningen i sysselsetting i samme region. Eventuelt at det er skjedd noe i konkurrerende regioner som så har påvirket sysselsettingsmønsteret på Vestlandet over tid.

I seksjonene som følger vil sysselsettingsmønsteret undersøkes for hvert enkelt lærested. De påfølgende undersøkelsene vil ta utgangspunkt i sysselsetting to år etter fullførte studier. På den måten vil flest mulig av kandidatene inkluderes i analysene.

Figur 11: Fraksjonen som jobber i Oslo eller Akershus to år etter fullført studie ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008 (prosent)

6.1 Sysselsetlingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Molde

Tabell 36 viser at halvparten av de uteksaminerte fra Høgskolen i Molde ved de utvalgte fagområdene blir sysselsatt på Vestlandet, og over 40 prosent sysselsatt i Møre og Romsdal. Det er relativt stor variasjon mellom de forskjellige fagområdene. For biologiutdanningene blir ca. 70 prosent sysselsatt i regionen, mens det for logistikkfag kun er ca. 47 prosent.

I tabell 37 er kandidatene delt inn i de som var bosatt på Vestlandet ved 16 år og de som var bosatt i en annen region. For de som er oppvokst på Vestlandet så blir mellom 63 og 87 prosent. For de som hadde bosted utenfor regionen ved 16 år, er andelen sysselsatte bare mellom 17 og 38 prosent. Det ser ut til å være en sterk tendens til at de som kommer fra regionen blir sysselsatt i regionen etter fullførte studier. For velferdsprofesjonene i studien til Gythfeldt og

Tabell 36: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Molde i perioden 1997-2008

	Utvalgte fagområder				
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Logistikk Andel%	Sum Andel%
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	37.4	52.6	34.8	29.0	42.6
Sogn og Fjordane	2.7	3.8	0.0	2.5	3.1
Hordaland	8.2	5.3	21.7	7.5	6.9
Rogaland	6.1	1.1	13.0	8.2	4.4
Andre fylker	45.6	37.2	30.4	52.7	43.0
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	54.4	62.8	69.6	47.3	57.0
Annen region	45.6	37.2	30.4	52.7	43.0
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	294	551	23	279	1,147

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 37: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Molde i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år

	Tek./ing.	Øk./adm.	Biologi	Logistikk	Total
Fra Vestlandet					
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	42.2	63.0	40.0	39.6	52.4
Sogn og Fjordane	3.4	5.0	0.0	4.7	4.4
Hordaland	9.9	6.2	26.7	10.7	8.4
Rogaland	7.8	1.2	20.0	10.1	5.0
Andre fylker	36.6	24.6	13.3	34.9	29.7
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	63.4	75.4	86.7	65.1	70.3
Annen region	36.6	24.6	13.3	34.9	29.7
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	232	422	15	149	818
Fra andre regioner					
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	16.7	16.1	25.0	8.3	13.5
Hordaland	1.9	1.7	12.5	3.7	2.8
Rogaland	0.0	0.8	0.0	5.5	2.4
Andre fylker	81.5	81.4	62.5	82.6	81.3
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	18.5	18.6	37.5	17.4	18.7
Annen region	81.5	81.4	62.5	82.6	81.3
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	54	118	8	109	289

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Heggen (2012) var andelen noe høyere, og hele 86,2 prosent av velferdsprofesjonsutdannede som vokste opp i Møre og Romsdal og studerte ved HiM, var to år senere er sysselsatt i Møre og Romsdal.

6.2 Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Volda

Tabell 38 viser at for Høgskolen i Volda er det bare rundt en fjerdedel av de uteksaminerte som blir sysselsatt i regionen. Dette henger sammen med at Høgskolen i Volda er det lærestedet i studien som utdanner flest innen mediefag. Studier innen mediefag ser ut til å ha en nasjonal rekrutteringsprofil, og et sysselsettingsmønster der Oslo sysselsetter en stor andel med en slik utdanning. For økonomi og administrative utdanninger er bildet et helt annet. Der er nesten alle sysselsatt i fylket og/eller regionen.

Tabell 38: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Volda i perioden 1997-2008

	Utvalgte fagområder		Sum Andel%
	Øk./adm. Andel%	Mediefag Andel%	
Arbeidssted - fylke			
Møre og Romsdal	73.0	7.0	12.4
Sogn og Fjordane	7.9	2.8	3.2
Hordaland	3.2	9.7	9.2
Rogaland	3.2	1.5	1.7
Andre fylker	12.7	78.9	73.5
Sum	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region			
Vestlandet	87.3	21.1	26.5
Annen region	12.7	78.9	73.5
Sum	100.0	100.0	100.0
N	63	711	774

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Når de uteksaminerte deles opp etter hvor de var bosatt ved 16 år i tabell 39, er det så få studenter innen økonomi og administrative utdanninger som er rekruttert utenfor regionen, at det ikke er hensiktsmessig å si så mye om disse. For mediefag er det derimot interessant å se det ekstreme skillet mellom de som blir rekruttert fra regionen og de som blir rekruttert utenfor regionen. For de som var bosatt på Vestlandet ved 16 år, er det 47 prosent som blir sysselsatt i regionen etter fullført utdanning. Tallet er derimot bare ca. 5 prosent for de som har

vokst opp utenfor regionen. Også sammenlignet med resultatene i Gythfeldt og Heggen (2012) er rekrutteringsmønsteret veldig forskjellig for mediefagene ved HVO. De finner at hele 78 prosent av alle de som har vokst opp på Vestlandet og tatt en grad ved HVO jobber i fylket to år senere.

Tabell 39: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Volda i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år

	Øk./adm.	Mediefag	Total
Fra Vestlandet			
Arbeidssted - fylke			
Møre og Romsdal	75.9	17.7	28.1
Sogn og Fjordane	8.6	6.4	6.8
Hordaland	3.4	19.9	17.0
Rogaland	1.7	3.0	2.8
Andre fylker	10.3	53.0	45.4
Total	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region			
Vestlandet	89.7	47.0	54.6
Annen region	10.3	53.0	45.4
Total	100.0	100.0	100.0
N	58	266	324
Fra andre regioner			
Arbeidssted - fylke			
Møre og Romsdal	25.0	0.5	0.7
Sogn og Fjordane	0.0	0.7	0.7
Hordaland	0.0	3.3	3.3
Rogaland	25.0	0.7	0.9
Andre fylker	50.0	94.8	94.4
Total	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region			
Vestlandet	50.0	5.2	5.6
Annen region	50.0	94.8	94.4
Total	100.0	100.0	100.0
N	4	426	430

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

6.3 Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Ålesund

Tabell 40 viser at de uteksaminerte fra Høgskolen i Ålesund for alle de utvalgte fagområdene har en stor andel som blir bosatt i fylket og/eller regionen. Dette gjelder alle fire av de utvalgte næringsrettede utdanningene som er undersøkt i denne rapporten.

Rekrutteringen til Høgskolen i Ålesund er veldig sterk fra fylket og regionen, det betyr at det er relativt få som kommer fra en annen region. I tabell 41 fremgår det at av de 133 som

Tabell 40: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Ålesund i perioden 1997-2008

	Utvalgte fagområder				Sum Andel%
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Maritime fag Andel%	
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	64.1	63.3	36.6	41.3	54.7
Sogn og Fjordane	3.5	5.6	6.9	11.6	5.5
Hordaland	6.0	6.7	14.2	13.2	8.9
Rogaland	4.3	3.3	6.0	4.1	4.6
Andre fylker	22.2	21.1	36.2	29.8	26.3
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	77.8	78.9	63.8	70.2	73.7
Annen region	22.2	21.1	36.2	29.8	26.3
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	537	90	232	121	980

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 41: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Ålesund i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år

	Tek./ing.	Øk./adm.	Biologi	Maritime fag	Total
Fra Vestlandet					
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	67.8	64.5	44.3	47.8	60.6
Sogn og Fjordane	3.7	5.3	8.9	15.2	6.2
Hordaland	6.0	7.9	17.1	15.2	9.4
Rogaland	3.7	3.9	6.3	4.3	4.3
Andre fylker	18.7	18.4	23.4	17.4	19.4
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	81.3	81.6	76.6	82.6	80.6
Annen region	18.7	18.4	23.4	17.4	19.4
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	482	76	158	92	808
Fra andre regioner					
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	21.1	25.0	21.0	16.0	20.3
Sogn og Fjordane	2.6	12.5	1.6	0.0	2.3
Hordaland	7.9	0.0	6.5	8.0	6.8
Rogaland	10.5	0.0	6.5	4.0	6.8
Andre fylker	57.9	62.5	64.5	72.0	63.9
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	42.1	37.5	35.5	28.0	36.1
Annen region	57.9	62.5	64.5	72.0	63.9
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	38	8	62	25	133

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

hadde bosted utenfor regionen ved 16 år, så er det en betydelig mindre andel som blir sysselsatt i regionen. Det er også her færre personer som sysselsettes i samme fylket, sammenlignet med velferdsprofesjonene i Gythfeldt og Heggen (2012).

6.4 Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Sogn og Fjordane

Tabell 42 viser at Høgskolen i Sogn og Fjordane har en høy andel av de uteksaminerte som er sysselsatt i fylket og/eller regionen to år etter fullførte studier. Dette gjelder for alle de tre fagområdene. Det er forskjeller med hensyn på hvor mange som sysselsettes i fylket, hvor de uteksaminerte i biologiutdanningene i stor grad blir sysselsatt i Hordaland og Rogaland.

I tabell 43 er det klart at de fleste som er uteksaminerte fra Høgskolen i Sogn og Fjordane er rekruttert fra Vestlandet. Av disse blir ca. 87 prosent sysselsatt i regionen og over halvparten bosatt i fylket. For de som vokste opp utenfor regionen, er ca. 41 prosent sysselsatt i regionen to år etter fullførte studier. Gythfeldt og Heggen (2012) fant også at HiSF utdanner mange som senere blir sysselsatt i Hordaland.

Tabell 42: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Sogn og Fjordane i perioden 1997-2008

	Utvalgte fagområder			
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Sum Andel%
Arbeidssted - fylke				
Møre og Romsdal	4.3	3.0	5.0	3.8
Sogn og Fjordane	58.2	49.3	20.0	47.1
Hordaland	19.4	26.2	25.8	23.7
Rogaland	3.0	3.3	22.5	6.7
Andre fylker	15.1	18.2	26.7	18.7
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region				
Vestlandet	84.9	81.8	73.3	81.3
Annen region	15.1	18.2	26.7	18.7
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
N	232	302	120	654

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 43: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Sogn og Fjordane i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år

	Tek./ing.	Øk./adm.	Biologi	Total
Fra Vestlandet				
Arbeidssted - fylke				
Møre og Romsdal	3.8	3.4	8.0	4.2
Sogn og Fjordane	59.8	53.0	29.3	52.4
Hordaland	20.1	27.8	33.3	25.6
Rogaland	2.9	3.8	21.3	5.8
Andre fylker	13.4	12.0	8.0	12.0
Total	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region				
Vestlandet	86.6	88.0	92.0	88.0
Annen region	13.4	12.0	8.0	12.0
Total	100.0	100.0	100.0	100.0
N	209	266	75	550
Fra andre regioner				
Arbeidssted - fylke				
Møre og Romsdal	11.1	0.0	0.0	2.2
Sogn og Fjordane	38.9	20.7	4.4	16.3
Hordaland	11.1	6.9	13.3	10.9
Rogaland	0.0	0.0	24.4	12.0
Andre fylker	38.9	72.4	57.8	58.7
Total	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region				
Vestlandet	61.1	27.6	42.2	41.3
Annen region	38.9	72.4	57.8	58.7
Total	100.0	100.0	100.0	100.0
N	18	29	45	92

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

6.5 Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Universitetet i Stavanger

Tabell 44 viser at uteksaminerte fra Universitetet i Stavanger har en høy andel sysselsatte i fylket og/eller regionen to år etter fullførte studier. Dette gjelder i mindre grad mediefag, noe som også er tilfelle for Høgskolen i Volda. Det er bare litt over halvparten som er sysselsatt i regionen fra dette fagområdet.

Tabell 44: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Universitetet i Stavanger i perioden 1997-2008

	Utvalgte fagområder				
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Mediefag Andel%	Sum Andel%
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	0.2	1.5	0.0	0.6	0.8
Sogn og Fjordane	0.4	1.5	0.0	1.9	0.9
Hordaland	8.0	7.9	2.9	13.1	8.2
Rogaland	67.6	55.0	88.2	36.3	60.6
Andre fylker	23.8	34.1	8.8	48.1	29.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	76.2	65.9	91.2	51.9	70.5
Annen region	23.8	34.1	8.8	48.1	29.5
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	1,630	1,511	34	160	3,335

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

I tabell 45 er det lett å se at det er en stor forskjell mellom de som hadde bosted på Vestlandet ved 16 år og de som ikke var bosatt på Vestlandet ved 16 år. Andelen mediestudenter som blir sysselsatt på Vestlandet øker til nesten 73 prosent for de som vokste opp i regionen. For alle fagene sett under ett er det nesten 72 prosent av de som er vokst opp på Vestlandet som to år senere er sysselsatt i Rogaland. Foruten Rogaland er det veldig mange av kandidatene som ender opp i nabofylket Hordaland.

Tabell 45: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Universitetet i Stavanger i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år

	Tek./ing.	Øk./adm.	Biologi	Mediefag	Total
Fra Vestlandet					
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	0.3	1.8	0.0	0.0	0.9
Sogn og Fjordane	0.5	1.8	0.0	3.4	1.2
Hordaland	9.8	10.1	0.0	21.6	10.3
Rogaland	76.3	68.4	92.3	47.7	71.9
Andre fylker	13.1	17.9	7.7	27.3	15.7
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	86.9	82.1	92.3	72.7	84.3
Annen region	13.1	17.9	7.7	27.3	15.7
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	1,130	944	26	88	2,188
Fra andre regioner					
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	0.0	1.2	0.0	1.5	0.7
Sogn og Fjordane	0.0	0.4	0.0	0.0	0.2
Hordaland	3.8	4.4	14.3	0.0	4.0
Rogaland	41.2	29.9	71.4	20.9	34.2
Andre fylker	55.0	64.0	14.3	77.6	60.9
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	45.0	36.0	85.7	22.4	39.1
Annen region	55.0	64.0	14.3	77.6	60.9
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	391	495	7	67	960

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

6.6 Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen Stord/Haugesund

Tabell 46 viser at det for Høgskolen Stord/Haugesund er en stor andel som sysselsettes i de to fylkene hvor høgskolen er lokalisert, men det er det fiktive fylket Sunnhordland og Haugalandet hvor flest er sysselsatt to år etter fullførte studier. For maritime fag som hadde lavere rekruttering fra fylket enn de to andre fagområdene, så ser vi at også andelen sysselsatt i fylket er lavere. I tabellen ser vi at kandidatene fra maritime fag er jevnere fordelt mellom Hordaland og Rogaland, og at det konstruerte fylket sysselsetter en mindre andel, sammenlignet med de to andre fagområdene

I tabell 47 er det relativt få av de uteksaminerte som har hatt bosted ved 16 år utenfor

Vestlandet, så det er ikke mulig å si noe om hvert enkelt fag. Trenden er uansett den samme som for de andre høgskolene. De som har vokst opp på Vestlandet er også de som i størst grad arbeider på Vestlandet to år etter fullførte studier.

Tabell 46: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1997-2008

	Utvalgte fagområder			Sum Andel%
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Maritime fag Andel%	
Arbeidssted - fylke				
Møre og Romsdal	0.4	0.0	1.1	0.3
Sogn og Fjordane	0.9	1.0	1.1	1.0
Hordaland	29.6	23.6	41.1	28.4
Rogaland	60.1	63.8	35.8	58.2
Andre fylker	9.0	11.7	21.1	12.1
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
Konstruert fylke				
Sunnhordland og Haugalandet	68.5	74.9	54.2	69.2
Annet	31.5	25.1	45.8	30.8
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region				
Vestlandet	91.0	88.3	78.9	87.9
Annen region	9.0	11.7	21.1	12.1
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0
N	223	309	95	627

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 47: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år

	Tek./ing.	Øk./adm.	Maritime fag	Total
Fra Vestlandet				
Arbeidssted - fylke				
Møre og Romsdal	0.5	0.0	1.2	0.4
Sogn og Fjordane	1.0	1.1	1.2	1.1
Hordaland	30.2	24.2	45.1	29.3
Rogaland	61.4	64.9	40.2	60.1
Andre fylker	6.9	9.8	12.2	9.1
Total	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region				
Vestlandet	93.1	90.2	87.8	90.9
Annen region	6.9	9.8	12.2	9.1
Total	100.0	100.0	100.0	100.0
N	202	285	82	569
Fra andre regioner				
Arbeidssted - fylke				
Hordaland	13.3	14.3	15.4	14.3
Rogaland	46.7	42.9	7.7	33.3
Andre fylker	40.0	42.9	76.9	52.4
Total	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region				
Vestlandet	60.0	57.1	23.1	47.6
Annen region	40.0	42.9	76.9	52.4
Total	100.0	100.0	100.0	100.0
N	15	14	13	42

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

6.7 Sysselsettingsmønstre for uteksaminerte fra Høgskolen i Bergen

I tabell 48 fremgår det at for Høgskolen i Bergen er sysselsettingsmønsteret til de uteksaminerte preget av at veldig mange blir sysselsatt i fylket. Denne lokale sysselsettingen kan ha sammenheng med at Høgskolen i Bergen er lokalisert i Norges nest største by. Det er en større andel, ca 67 prosent, som sysselsettes i fylket, enn som rekrutteres derfra, ca 62 prosent. Her skiller Høgskolen i Bergen seg fra de andre lærestedene.

Tabell 49 viser andelen kandidater fra HiB som sysselsettes i fylket og regionen oppdelt etter utdanningsgruppe og om personen er oppvokst på Vestlandet. For Høgskolen i Bergen er det en relativt høy andel som blir sysselsatt i regionen som var bosatt utenfor regionen ved 16 år. For disse er det også en stor andel som blir sysselsatt i fylket.

Tabell 48: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Bergen i perioden 1997-2008

	Utvalgte fagområder				Sum Andel%
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Logistikk Andel%	
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	1.7	2.3	0.0	0.0	1.5
Sogn og Fjordane	3.0	4.1	3.7	1.1	3.1
Hordaland	67.2	62.6	67.1	76.8	67.2
Rogaland	7.2	7.2	16.9	5.3	8.1
Andre fylker	20.9	23.9	12.3	16.8	20.2
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	79.1	76.1	87.7	83.2	79.8
Annen region	20.9	23.9	12.3	16.8	20.2
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	1,656	222	219	95	2,192

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 49: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Bergen i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år

	Tek./ing.	Øk./adm.	Biologi	Logistikk	Total
Fra Vestlandet					
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	1.9	2.9	0.0	0.0	1.8
Sogn og Fjordane	3.4	5.3	4.9	0.0	3.6
Hordaland	71.2	70.2	68.1	82.4	71.4
Rogaland	7.3	8.2	19.6	3.5	8.3
Andre fylker	16.1	13.5	7.4	14.1	15.0
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	83.9	86.5	92.6	85.9	85.0
Annen region	16.1	13.5	7.4	14.1	15.0
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	1,405	171	163	85	1,824
Fra andre regioner					
Arbeidssted - fylke					
Møre og Romsdal	0.5	0.0	0.0	0.0	0.3
Sogn og Fjordane	1.0	0.0	0.0	0.0	0.7
Hordaland	37.9	32.6	60.0	40.0	40.2
Rogaland	6.6	2.3	5.0	0.0	5.6
Andre fylker	54.0	65.1	35.0	60.0	53.1
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Arbeidssted - region					
Vestlandet	46.0	34.9	65.0	40.0	46.9
Annen region	54.0	65.1	35.0	60.0	53.1
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	198	43	40	5	286

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

6.8 Sysselsettingsmønster for uteksaminerte fra Høgskolen i Oslo og Akershus

Sysselsettingsmønsteret for uteksaminerte fra Høgskolen i Oslo og Akershus er i likhet med sysselsettingsmønsteret for lærestedene på Vestlandet lokalt og regionalt. I tabell 50 er det tydelig at de fleste begynner å jobbe i regionen to år etter fullført studie. Med en andel på 93,5 prosent som blir sysselsatt to år etter fullførte studier, så er HiOA kandidatene de som i størst grad blir i regionen der de tar utdanning. Dette til tross for at Høgskolen i Oslo og Akershus rekrutterte færre fra egen region enn lærestedene på Vestlandet.

Tabell 50: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008

	Utvalgte fagområder				
	Tek./ing. Andel%	Øk./adm. Andel%	Biologi Andel%	Mediefag Andel%	Sum Andel%
Arbeidssted - fylke					
Akershus	23.5	15.1	11.7	4.2	17.1
Oslo	62.0	61.6	67.3	68.4	63.2
Andre fylker	14.5	23.3	20.9	27.4	19.7
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Region					
Oslo og Akershus	85.4	76.6	78.9	72.6	80.2
Annen region	14.6	23.4	21.1	27.4	19.8
Sum	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	1,587	1,263	445	402	3,697

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Forskjellene mellom Høgskolen i Oslo og Akershus og lærestedene på Vestlandet blir mer klare når studentene deles opp etter bosted ved 16 år i tabell 51. For de som kommer fra regionen er nesten alle sysselsatt i Oslo eller Akershus to år etter fullførte studier. Videre er også andelen høy blant de som kommer fra andre regioner. Her er andelen som blir i regionen mye høyere enn det som var tilfelle for lærestedene på Vestlandet. Det er interessant at det lærestedet på Vestlandet som har likest sysselsettingsmønster er Høgskolen i Bergen. Det kan tyde på at størrelsen på byen hvor lærestedet er plassert påvirker sysselsettingen for de som er rekruttert utenfor regionen.

Tabell 51: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Oslo og Akershus i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år

	Tek./ing.	Øk./adm.	Biologi	Mediefag	Total
Fra Oslo/Akershus					
Arbeidssted - fylke					
Akershus	27.2	19.6	18.6	7.6	22.7
Oslo	66.2	75.2	76.4	81.5	70.9
Andre fylker	6.6	5.1	5.0	10.9	6.4
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Region					
Oslo og Akershus	93.3	94.6	95.0	89.1	93.5
Annen region	6.7	5.4	5.0	10.9	6.5
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	848	429	161	119	1,557
Fra andre regioner					
Arbeidssted - fylke					
Akershus	18.8	12.1	7.8	2.5	12.3
Oslo	54.3	53.3	59.4	63.3	55.8
Andre fylker	27.0	34.6	32.7	34.2	31.8
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Region					
Oslo og Akershus	72.9	65.3	67.3	65.8	68.1
Annen region	27.1	34.7	32.7	34.2	31.9
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
N	587	735	217	275	1,814

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

6.9 Oppsummering av sysselsettingsmønster etter valg av høgskole

Tabell 52 er en oversikt over fagområder og institusjoner som er undersøkt i de foregående avsnittene. I oversikten er institusjonene plassert etter utdanningsgrupper, og hvor stor andel av kandidatene fra utdanningsgruppen som er sysselsatt enten i fylket, regionen eller andre steder i landet. De fleste institusjonene per utdanningsgruppe er plassert i kolonnen for sysselsetting på fylkesnivå. Noen av institusjonene per utdanningsgruppe er plassert i kolonnen for sysselsetting på regionalt nivå, særlig gjelder dette biologiutdanninger og maritime fag. To av lærestedene som tilbyr mediefag eller logistikkfag sysselsetter over 50 prosent av kandidatene på nasjonalt nivå. Oppsummert kan vi si at sysselsettingen etter fullførte studier i stor grad skjer på fylkes- eller regionalt nivå. Dette er det samme funnet som Gythfeldt og Heggen (2012) gjør. Det virker som det er veldig få utdanninger ved de forskjellige lærestedene i studien som ut-

danner til et nasjonalt arbeidsmarked. Her er det imidlertid to av de utvalgte fagområdene som skiller seg ut. Det er logistikkstudiene ved Høgskolen i Molde og mediefag ved Høgskolen i Vol- da. I begge disse tilfellene er det relativt få av studentene som er sysselsatt i regionen to år etter fullførte studier. Dette gjelder til sammenligning ingen av utdanningene i Gythfeldt og Heggens studie.

At veldig mange av de uteksaminerte studentene finner arbeid i fylket eller regionen de utdanner seg i, styrker tanken om at høgskolene fungerer som utdanningsinstitusjoner for lokal og regional høyt kvalifisert arbeidskraft. For kandidater fra læresteder på Vestlandet som ikke sysselsettes i regionen så ender nesten 2/3 av kandidatene opp i Oslo og Akershus. Til sammen sysselsetter Vestlandsregionen og Oslo og Akershus nesten 90 prosent av alle kandidatene ved næringsrettede utdanninger. For velferdsprofesjonene var det bare mellom 3,8 og 5,2 prosent som fant arbeid i hovedstadsregionen to år etter fullført grad.

Tabell 52: Oppsummering av sysselsettingmønster for kandidater fra forskjellige læresteder og utdannings- grupper

Utdanningsgruppe	Institusjoner som sysselsetter på fylkesnivå	Institusjoner som sysselsetter på regionalt nivå	Institusjoner som sysselsetter på nasjonalt nivå
Teknologi og ingeniør utdanninger	HiÅ, HiSF, UiS, HSH, HiB, HiB, HiOA	HiM	
Økonomiske og administrative utdanninger	HiM, HVO, HiÅ, HiSF, HSH, HiOA	UiS	
Biologiutdanninger	UiS, HiB, HiOA	HiM, HiÅ, HiSF	
Maritime fag		HiÅ, HSH	
Logistikkfag	HiB		HiM
Mediefag	HiOA	UiS	HVO

Sammenlignes rekrutterings- og sysselsettingsoversikten så er det mange likhetstrekk. Den største forskjellen er at HiOA er et av lærestedene som viser sterkest regional og nasjonal rekruttering, men er også et av lærestedene som viser sterkest tendens til at de uteksaminerte bosettes i regionen.

6.10 Sysselsettingsmønster etter barn, kjønn og alder

Under avsnitt 8 fant vi en sammenheng mellom hvilket kjønn kandidaten hadde og om kandidaten var rekruttert fra regionen. Det er mulig kjønn også påvirker tendensen til å finne

arbeid i utdanningsregionen. I tabell 53 er det delt opp etter hvilket kjønn personen har og hvor personen er vokst opp. Forskjellene i andelen sysselsatte på Vestlandet to år etter fullført grad er relativt små med hensyn til kjønn. Menn har litt høyere andel som sysselsettes i regionen (71 prosent) enn kvinner (67,7 prosent). Dette ser i ut til å skyldes at så mye som 1/3 av mannlige kandidater oppvokst utenfor regionen er sysselsatt i regionen to år etter fullførte studier.

Tabell 53: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008, etter kjønn

Oppvekstregion	Vestlandet	Annen region	Total
Mann			
Fra Vestlandet	81.7	18.3	100.0
Fra andre regioner	33.4	66.6	100.0
Total	71.0	29.0	100.0
N	4,069	1,663	5,732
Kvinne			
Fra Vestlandet	82.3	17.7	100.0
Fra andre regioner	28.0	72.0	100.0
Total	67.7	32.3	100.0
N	2,424	1,157	3,581

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 54: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008, etter barn/ikke barn

Oppvekstregion	Vestlandet	Annen region	Total
Ingen barn			
Fra Vestlandet	79.7	20.3	100.0
Fra andre regioner	28.5	71.5	100.0
Total	66.6	33.4	100.0
N	4,889	2,449	7,338
Har barn			
Fra Vestlandet	89.5	10.5	100.0
Fra andre regioner	44.3	55.7	100.0
Total	81.2	18.8	100.0
N	1,604	371	1,975

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 54 viser at det for de med og uten barn er veldig store forskjeller i andelen som blir sysselsatt på Vestlandet to år etter fullførte studier. Dette er i tråd med funnene til Arnesen (2003) som konkluderer med at omsorgsforpliktelser bidrar til å begrense mobiliteten

ut av utdanningsregionen. Det kan være et uttrykk for at de med barn velger studier som lettere gir mulighet for å arbeide i regionene. Det er også mulig at barn gjør at personene, uavhengig av hvor de vokste opp, har mindre lyst/mulighet for å sysselsette seg i andre deler av landet.

Videre vil også sosiale nettverk, spesielt slekt og familie, være viktigere for personer som har barn. Generelt vil personer ha et større nettverk i oppvekstregionen versus andre steder i landet. Det er da interessant at personer med barn fra andre deler av landet også har en tendens til å bli på Vestlandet. Dette kan være personer som har funnet en partner eller utviklet et spesielt sterke sosialt eller profesjonelt nettverk ved lærestedet, som gir ekstra sikkerhet for en forelder.

Tabell 55: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008, etter kjønn

Region	Oslo og Akershus	Annen region	Total
Mann			
Fra Oslo/Akershus	93.7	6.3	100.0
Fra andre regioner	68.8	31.2	100.0
Total	81.6	18.4	100.0
N	1,497	338	1,835
Kvinne			
Fra Oslo/Akershus	93.3	6.7	100.0
Fra andre regioner	67.4	32.6	100.0
Total	77.7	22.3	100.0
N	1,194	342	1,536

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 56: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008, etter barn/ikke barn

Region	Oslo og Akershus	Annen region	Total
Ingen barn			
Fra Oslo/Akershus	93.3	6.7	100.0
Fra andre regioner	69.6	30.4	100.0
Total	80.7	19.3	100.0
N	2,222	533	2,755
Har barn			
Fra Oslo/Akershus	94.5	5.5	100.0
Fra andre regioner	61.5	38.5	100.0
Total	76.1	23.9	100.0
N	469	147	616

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

I tabell 55 fremgår det at kjønnsforskjeller, i andelen som blir sysselsatt eller ikke sysselsatt, av uteksaminerte fra Høgskolen i Oslo og Akershus, ser ut til å være marginale. Dette er likt med lærestedene på Vestlandet.

Det er derimot forskjeller når det kommer til personer med og uten barn, i tabell 56. Mens det på Vestlandet var større andel av de med barn som var sysselsatt i samme region som de tok utdanning, så er det for Høgskolen i Oslo og Akershus ingen slik forskjell for de fra regionen. For de fra en annen region er effekten av barn at en mindre andel i denne gruppen er sysselsatt i Oslo og Akershus to år etter fullførte studier.

6.11 Sysselsettingsmønster etter sosial bakgrunn

I analysene av rekruttering viste det seg at foreldres utdanningsnivå påvirket andelen som rekrutteres fra regionen. Her skal vi undersøke i hvilken grad sosial bakgrunn påvirker kandidatenes tilbøyelighet til å sysselsette seg i utdanningsregionen. Tabell 57 viser at det ikke er store forskjeller mellom kandidater oppvokst på Vestlandet med eller uten foreldre med høyere utdanning. I begge gruppene blir litt over 80 prosent sysselsatt på Vestlandet. Det er derimot mulig å observere en forskjell når vi ser på de som kommer fra en annen region. Det er her en større andel som blir sysselsatt i regionen to år etter fullførte studier for de med foreldre uten høyere utdanning.

Tabell 57: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008, etter foreldres utdanningsnivå

Oppvekstregion	Vestlandet	Annen region	Total
Foreldre u. høyere utdanning			
Fra Vestlandet	82.6	17.4	100.0
Fra andre regioner	33.7	66.3	100.0
Total	72.4	27.6	100.0
N	4,333	1,653	5,986
Foreldre m. høyere utdanning			
Fra Vestlandet	80.6	19.4	100.0
Fra andre regioner	27.7	72.3	100.0
Total	64.9	35.1	100.0
N	2,160	1,167	3,327

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Når vi undersøker sysselsetting to år etter fullførte studier for personer ved Høgskolen

i Oslo og Akershus med blikk på forskjeller i foreldres utdanningsnivå, så kan vi observere noen interessante fordelinger, se tabell 58. Foreldres utdanningsnivå påvirker andelen som blir sysselsatt i Oslo eller Akershus forskjellig når vi analyserer de som er oppvokst i Oslo og Akershus separat fra resten av landet. Det er også en motsatt effekt av det bakgrunn har på Vestlandet. For personer som har vokst opp i hovedstadsregionen, er det de med foreldre uten høyere utdanning som i størst grad ansettes i Oslo og Akershus. For personer som har vokst opp utenfor hovedstadsregionen, er det en større andel med foreldre med høyere utdanning som sysselsettes i regionen.

Tabell 58: Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008, etter foreldres utdanningsnivå

Region	Oslo og Akershus	Annen region	Total
Foreldre u. høyere utdanning			
Fra Oslo/Akershus	95.0	5.0	100.0
Fra andre regioner	66.5	33.5	100.0
Total	78.5	21.5	100.0
N	1,519	415	1,934
Foreldre m. høyere utdanning			
Fra Oslo/Akershus	91.9	8.1	100.0
Fra andre regioner	70.5	29.5	100.0
Total	81.6	18.4	100.0
N	1,172	265	1,437

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

6.12 Sysselsettingsmønster inn i regionen

For å forstå den regionale sysselsettingen bedre, har vi også undersøket hvem som kommer tilbake etter fullført utdanning og hvem som rekrutteres fra andre regioner. I de foregående analysene har vi kun sett på personer som har tatt utdanning ved noen utvalgte læresteder på Vestlandet og i Oslo og Akershus, og hvor disse sysselsettes. Disse personene har enten kommet fra regionen eller resten av landet. Det kan være interessant å skille ut alle kandidatene som har vokst opp i en region, for så å se hvordan sysselsettingsmønsteret er for disse personene. Fokuset blir hvor personer oppvokst på Vestlandet sysselsettes etter om de tok utdanningen sin i regionen eller andre steder i landet, og hvor personer vokst opp i Oslo og Akershus sysselsettes etter om de tok utdanningen sin i regionen eller andre steder i landet.

I disse analysene vil alle kandidater som har vokst opp i regionen analyseres separat

og senere sammenlignes med de personene som har vokst opp utenfor regionen. Det betyr at flere læresteder på Vestlandet inkluderes som vestlandslæresteder, og at kandidater oppvokst på Vestlandet og har tatt næringsrettede utdanninger i resten av landet brukes som sammenligningsgrunnlag. For en oversikt over hvilke læresteder som tas med se seksjon 5.13 andre avsnitt. Dette vil gi en oversikt over de fire mulighetene for personer som blir sysselsatt på Vestlandet eller i hovedstadsregionen 1) personen kan være vokst opp i regionen og ta utdanning i oppvekstregionen 2) personen kan være vokst opp i regionen og ta utdanning utenfor oppvekstregionen 3) personen kan være vokst opp utenfor regionen og tatt utdanning i regionen 4) personen kan ha vokst opp utenfor regionen og tatt utdanning utenfor regionen. Alle disse er kilder til kvalifisert arbeidskraft for næringslivet. Det vil allikevel være enkelte av kombinasjonene som står for en stor del av de sysselsatte kandidatene innen regionen.

Tabell 59: Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt på Vestlandet ved 16 år

Utvalgte fagområder	Vestlandet	Annen region	Total	N
Lærested på Vestlandet				
Tek./ing.	83.3	16.7	100.0	3,902
Øk./adm.	70.9	29.1	100.0	4,521
Biologi	85.5	14.5	100.0	738
Logistikk	72.6	27.4	100.0	234
Maritime fag	84.7	15.3	100.0	176
Mediefag	66.5	33.5	100.0	710
Total	76.6	23.4	100.0	10,281
N	7,879	2,402	10,281	
Lærested utenfor Vestlandet				
Tek./ing.	47.3	52.7	100.0	4,037
Øk./adm.	57.9	42.1	100.0	8,162
Biologi	40.4	59.6	100.0	394
Logistikk	50.0	50.0	100.0	14
Maritime fag	57.6	42.4	100.0	99
Mediefag	37.1	62.9	100.0	399
Total	53.5	46.5	100.0	13,105
N	7,009	6,096	13,105	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 59 viser at for personer som var bosatt på Vestlandet ved 16 år er det stor forskjell på sysselsettingsmønsteret til de som har tatt utdanning utenfor regionen og de som har tatt utdanning i regionen. Det er bare litt over 53 prosent som er sysselsatt på Vestlandet to år etter fullførte studier utenfor Vestlandet. For de som har tatt utdannelsen sin på Vestlandet er det

nesten 76 prosent som er sysselsatt i regionen. Det er også relativt store forskjeller mellom de forskjellige fagområdene. For økonomi og administrative utdanninger så er forskjellen mellom de som tar utdanningen utenfor eller i regionen relativt beskjeden. Derimot er forskjellene større for de som er uteksaminert innen teknologi og ingeniørutdanninger.

Tabell 60: Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt utenfor Vestlandet ved 16 år

Utvalgte fagområder	Vestlandet	Annen region	Total	N
Lærested på Vestlandet				
Tek./ing.	44.2	55.8	100.0	791
Øk./adm.	13.7	86.3	100.0	3,536
Biologi	49.7	50.3	100.0	288
Logistikk	18.4	81.6	100.0	114
Maritime fag	25.0	75.0	100.0	40
Mediefag	15.5	84.5	100.0	627
Total	20.5	79.5	100.0	5,396
N	1,104	4,292	5,396	
Lærested utenfor Vestlandet				
Tek./ing.	5.2	94.8	100.0	18,636
Øk./adm.	2.9	97.1	100.0	31,960
Biologi	5.0	95.0	100.0	2,719
Logistikk	5.3	94.7	100.0	131
Maritime fag	17.6	82.4	100.0	273
Mediefag	2.8	97.2	100.0	1,854
Total	3.9	96.1	100.0	55,573
N	2,144	53,429	55,573	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 60 viser at når personen ikke har vokst opp på Vestlandet, så er andelen som blir i regionen rundt en femdel hvis personen er uteksaminert fra Vestlandet, og bare rundt 4 prosent hvis personen har tatt utdanning i en annen region. For disse personene er det bare kandidater fra maritime fag som i særlig grad sysselsettes på Vestlandet. For personer som har tatt utdanning i regionen, men oppvokst utenfor regionen, er det store forskjeller mellom de forskjellige fagområdene. Kandidater fra økonomiske og administrative fag ser i liten grad ut til å slå seg ned på Vestlandet etter endt utdanning (13,7 prosent), mens nesten halvparten av personene som har tatt biologiutdanninger slår seg ned i regionen.

Tabell 61 viser kandidatene som har vokst opp i hovedstadsregionen. Av de som har tatt en av de utvalgte næringsrettede utdanningene i Oslo eller Akershus, er over 93 prosent sysselsatt i regionen to år senere. For de som har tatt utdannelsen sin utenfor regionen, er det

Tabell 61: Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt i Oslo og Akershus ved 16 år, etter utdanningsregion og nivå.

Utvalgte fagområder	Oslo og Akershus	Annen region	Total	N
Lærested i Oslo og Akershus				
Tek./ing.	93.0	7.0	100.0	2,327
Øk./adm.	94.0	6.0	100.0	6,765
Biologi	90.8	9.2	100.0	448
Mediefag	92.7	7.3	100.0	342
Total	93.6	6.4	100.0	9,882
N	9,246	636	9,882	
Lærested utenfor Oslo og Akershus				
Tek./ing.	71.2	28.8	100.0	2,086
Øk./adm.	89.7	10.3	100.0	4,662
Biologi	61.9	38.1	100.0	181
Logistikk	52.2	47.8	100.0	23
Maritime fag	72.2	27.8	100.0	54
Mediefag	84.2	15.8	100.0	418
Total	83.3	16.7	100.0	7,424
N	6,184	1,240	7,424	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 62: Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt utenfor Oslo og Akershus ved 16 år

Utvalgte fagområder	Oslo og Akershus	Annen region	Total	N
Lærested i Oslo og Akershus				
Tek./ing.	59.8	40.2	100.0	2,826
Øk./adm.	45.2	54.8	100.0	14,354
Biologi	62.5	37.5	100.0	734
Logistikk	18.8	81.3	100.0	16
Mediefag	72.9	27.1	100.0	573
Total	48.9	51.1	100.0	18,503
N	9,056	9,447	18,503	
Lærested utenfor Oslo og Akershus				
Tek./ing.	29.2	70.8	100.0	20,276
Øk./adm.	36.0	64.0	100.0	22,466
Biologi	17.0	83.0	100.0	2,788
Logistikk	26.5	73.5	100.0	457
Maritime fag	21.4	78.6	100.0	537
Mediefag	35.2	64.8	100.0	2,258
Total	31.8	68.2	100.0	48,782
N	15,506	33,276	48,782	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

fortsatt over 83 prosent som sysselsettes i hovedstadsregionen. Dette er betydelig flere enn det som var tilfelle på Vestlandet. I tabell 62 er bare de personene som har vokst opp utenfor hovedstadsregionen tatt med. Det er relativt mange som sysselsettes i regionen uavhengig av både lærested og oppvekstregion. Dette er veldig forskjellig fra Vestlandsregionen, hvor de som ikke har noen tilknytning enten via oppvekst eller utdanning bare i liten grad sysselsettes i regionen etter fullførte studier.

Så langt har vi bare skilt mellom de forskjellige næringsrettede utdanningsgruppene. Det kan også være hensiktsmessig å se om nivået på utdanningen har noe å si for sysselsettingsmønsteret til personer som har vokst opp i regionen.

Tabell 63: Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt på Vestlandet ved 16 år, etter utdanningsregion.

Lavere eller høyere nivå	Vestlandet	Annen region	Total
Lærested på Vestlandet			
Lavere nivå	77.5	22.5	100.0
Høyere nivå	72.9	27.1	100.0
Total	76.6	23.4	100.0
N	7,879	2,402	10,281
Lærested utenfor Vestlandet			
Lavere nivå	57.4	42.6	100.0
Høyere nivå	44.7	55.3	100.0
Total	53.5	46.5	100.0
N	7,009	6,096	13,105

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell 64: Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt i hovedstadsregionen ved 16 år, etter utdanningsregion og nivå.

Lavere eller høyere nivå	Oslo og Akershus	Annen region	Total
Lærested i Oslo og Akershus			
Lavere nivå	94.1	5.9	100.0
Høyere nivå	91.1	8.9	100.0
Total	93.6	6.4	100.0
N	9,246	636	9,882
Lærested utenfor Oslo og Akershus			
Lavere nivå	83.7	16.3	100.0
Høyere nivå	82.8	17.2	100.0
Total	83.3	16.7	100.0
N	6,184	1,240	7,424

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
 (2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

I tabell 63 er det delt mellom lengre og kortere utdanninger tatt på Vestlandet eller andre steder. For de som har tatt en lengre utdanning, er det færre som er sysselsatt på Vestlandet to år etter fullført utdanning. Denne forskjellen er større for de som har tatt utdannelsen sin utenfor regionen. Dette er ikke uventet da disse personene har hatt lengre tid å knytte nye nettverk i utdanningsregionen. Vi ser det samme mønsteret i tabell 64 over rekruttering av kandidater med høyere og lavere utdanninger til Oslo og Akershus, men her er forskjellene mindre.

6.13 Sysselsetting for hvert fylke

Tabell 65 viser sysselsetting to år etter fullførte studier for alle fra hvert enkelt fylke. Tabellen er brutt ned etter om kandidatene tok utdanningen sin i oppvekstfylket, i regionen eller utenfor regionen. I kolonnene er andelen som er sysselsatt i oppvekstfylket, oppvekstregionen eller utenfor oppvekstregionen. Det er de personene som tar utdanning i oppvekstfylket eller regionen, som har størst andel sysselsatte i regionen og fylket to år etter fullførte studier.

Tabell 65: Hvor personer oppvokst i de forskjellige fylkene sysselsetter seg, innen de utvalgte fagområdene, etter utdanningssted, i perioden 1997-2008

Bosted - fylke	Fylke	Region, utenom fylke	Utenfor region	Total	N
Fylke					
Rogaland	84.3	3.3	12.4	100.0	1,975
Hordaland	69.2	7.3	23.5	100.0	3,172
Sogn og Fjordane	72.7	15.3	12.0	100.0	359
Møre og Romsdal	66.8	7.2	26.0	100.0	1,430
Total	73.2	6.5	20.3	100.0	6,936
N	5,076	454	1,406	6,936	
Region, utenom fylke					
Akershus	29.3	64.0	6.8	100.0	5,818
Oslo	80.0	14.2	5.8	100.0	4,058
Rogaland	48.1	23.2	28.7	100.0	923
Hordaland	46.5	33.0	20.5	100.0	839
Sogn og Fjordane	27.7	43.0	29.3	100.0	866
Møre og Romsdal	24.1	33.3	42.5	100.0	717
Total	46.9	40.8	12.3	100.0	13,221
N	6,196	5,399	1,626	13,221	
Utenfor region					
Akershus	24.1	57.0	18.9	100.0	4,611
Oslo	74.5	12.5	13.0	100.0	2,808
Rogaland	59.9	4.5	35.6	100.0	3,668
Hordaland	53.7	6.4	40.0	100.0	4,610
Sogn og Fjordane	24.1	20.1	55.8	100.0	1,405
Møre og Romsdal	28.4	8.3	63.3	100.0	3,422
Total	44.8	19.5	35.7	100.0	20,524
N	9,188	4,005	7,331	20,524	

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

7 Konklusjon

7.1 Rekruttering

Lærestedene i studien rekrutterer mesteparten av studentene sine blant personer vokst opp i fylket eller regionen. Det er noe variasjon over tid, men dette mønsteret ser ut til å være relativt stabilt. Til tross for at effektene av oppvekststed er noe mer beskjedne for de næringsrettede utdanningene sammenlignet med velferdsprofesjonsutdanningene i Gythfeldt og Heggen (2012), er tendensene i stor grad de samme. Den noe lavere rekrutteringen fra kandidater vokst opp i fylket, betyr at de næringsrettede profesjonene har et mer regionalt preg på rekrutteringen sammenlignet med velferdsprofesjonene. Det er derimot lite rekruttering av personer vokst opp utenfor regionen. Det er bare mediefagene som har en nasjonal rekrutteringsprofil. Mediefag tilbys kun ved enkelte av lærestedene i studien.

Det er mulig at tilgangen på studietilbud i stor grad bestemmer om det oppstår lokale, regionale eller nasjonale løsninger for å utdanne kvalifisert arbeidskraft. Når det totale antall studieplasser er for lite, vil flyttemønstrene ikke reflektere ønsket om studiested, men heller mulighetene hver enkelt student har for å komme inn på en spesifikk utdanning. Det er i denne sammenhengen interessant at mediefagene hadde de klart høyeste poenggrensene i perioden 2002 til 2010, noe som kan tyde på at det er flere søkere enn plasser. Det er grunn til å tro at dette er noe av grunnen til at faget har en så nasjonal rekrutteringsprofil.

Det er også forskjeller i rekrutteringsprofil mellom lærestedene der de tilbyr fag innen de samme fagområdene, men disse forskjellene er uansett betydelig mindre enn forskjellene mellom utdanningsgruppene. Dette kan tyde på at de fleste studentene er mest opptatt av å studere et bestemt fag, og ikke hvilken institusjon som tilbyr denne utdanningen. Videre er det store forskjeller i rekrutteringsmønsteret på Vestlandet og i hovedstadsregionen. Lærestedene på Vestlandet har større regional rekruttering enn Høgskolen i Oslo og Akershus. Dette er i tråd med funnene fra Gythfeldt og Heggen (2012). Over halvparten av alle studentene ved HiOA innen de utvalgte fagområdene hadde ikke vokst opp i regionen. For lærestedene på Vestlandet var denne andelen under en fjerdedel.

I studien er det funnet store variasjoner i rekrutteringsmønster mellom utdanningsgrupper og læresteder. Det samme gjelder når vi ser på kjennetegn som sosial bakgrunn, kjønn, alder

og barn. En større andel menn rekrutteres fra regionen sammenlignet med kvinner. De med barn og de som er unge velger også i større grad å ta utdanning i oppvekstregionen.

De dataene som brukes i analysene kan ikke gi noe sikkert svar på hvorfor noen grupper, for eksempel menn, er mer tilbøyelige til å ta en utdanning ved det lokale lærestedet enn andre, men det er to mulige årsaker. Den ene er at det er noen grupper som foretrekker å ikke forlate fylket/regionen fordi de har større kostnader ved å flytte. Den andre er at det er noen grupper som ønsker å ta utdanninger som ikke finnes i fylket eller regionen, og derfor må flytte. Uansett hvilken av forklaringene som best forklarer variasjonen i rekrutteringsmønster med hensyn til sosial bakgrunn, kjønn, alder og barn, er det klart at lærestedene tilbyr noen viktige spesialiseringer innen utdanningstilbudet i sine respektive fylker og regioner, som blir benyttet av de som i mindre grad deltar på det nasjonale utdanningsmarkedet.

7.2 Sysselsetting

Sysselsettingsmønsteret for de uteksaminerte fra lærestedene i denne studien er i stor grad preget av at kandidatene ansettes på fylkes- eller regionalt nivå. Dette gjelder nesten alle lærestedene i studien, selv HiOA, som ikke har spesielt høy rekruttering fra regionen, beholder en stor del av kandidatene i sin region. Det er med andre ord mulig at samme lærested har en nasjonal rekrutteringsprofil, men en lokal sysselsettingsprofil. Dette er kanskje mest tydelig for de urbane høgskolene, hvor de uteksaminerte i større grad ser ut til å bli sysselsatt i fylket.

Det er to fagområder ved to læresteder som har en nasjonal sysselsettingsprofil. Dette gjelder mediefag ved HVO og logistikkfag ved HiM. Disse to fagene representerer hver på sin side fag som har sterke begrensninger på enten utdanningsmarkedet eller arbeidsmarkedet. For logistikkfagene er det naturlig å anta at siden HiM er den største og i noen grad den eneste institusjonen som tilbyr et utvalg logistikkfag, vil personer fra hele landet trekke til Møre og Romsdal for å ta en slik utdanning. Slik fungerer HiM som en nasjonal kvalifiseringsinstitusjon innen dette fagområdet. De andre regionene som har behov for disse kvalifikasjonene vil da «måtte» rekruttere disse studentene. For mediefag ved HVO er arbeidsmarkedet sterkt sentralisert rundt Oslo og eventuelle andre store byer. Det er vanskelig for de fleste studentene som tar mediefag ved mindre høgskoler å finne arbeid lokalt eller regionalt.

I tabell 66 er andelen kandidater fra næringsrettede utdanningsgrupper som sysselsettes

Tabell 66: Oppsummering av sysselsetting for kandidater to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder

Institusjon	Fylke	Andelen sysselsatt i fylket med bosted i region ved 16 år	Forskjeller fra velferdsprofesjonene i Gythfelt og Heggen	Andelen sysselsatt i fylket uten bosted i regionen ved 16 år	Urbanitet	Befolkning (SSB.no, 2012)
HiOA	Oslo og Akershus	93,5 %	0,2 %	72,9 %	Urban	1 123 359
HiB	Hordaland	71,4 %	-19,9 %	40,2 %	Urban	477 175
UiS	Rogaland	71,9 %	-22,1 %	34,2 %	Urban	427 947
HSH	Sunnhordland og Haugalandet	71,4 %	-9 %	40,4 %	Semi-urban	162 562
HiÅ	Møre og Romsdal	60,6 %	-26,2 %	20,3 %	Semi-urban	251 262
HiM	Møre og Romsdal	52,4 %	-33,8 %	13,5 %	Semi-urban	251 262
HOV	Møre og Romsdal	28,1 %	-49,9 %	0,7 %	Semi-rural	251 262
HiSF	Sogn og Fjordane	52,4 %	-25,1 %	16,3 %	Semi-rural	107 080

i lærestedets fylke (for HiOA er det Oslo og Akershusregionen) oppsummert og sammenlignet med andelen som sysselsettes i lærestedets fylke for velferdsprofesjonene i Gythfeldt og Heggen (2012). Det er ikke noen konsekvente effekter av hvor sentralt lærestedet er plassert, slik som er tilfelle for velferdsprofesjonene (Gythfeldt og Heggen 2012). Dette kan skyldes forskjeller mellom fagområdene og hva som inngår i fagområdene. Det er også mulig at stedets størrelse har mindre å si for kandidater fra næringsrettede utdanninger. Dette kan forklares ved at velferdsprofesjonene i stor grad ansettes innen offentlig sektor. Her vil størrelsen på arbeidsmarkedet i stor grad være proporsjonal med befolkningen i området, mens private næringer kan være lokalisert mer usentralt og fortsatt eksportere til et nasjonalt eller internasjonalt marked.

For sysselsettingsmønsteret over tid er det store forskjeller på Vestlandet. Over tidsperioden 1997-2008 har det vært en sterk økning i antall uteksaminerte kandidater på Vestlandet som blir sysselsatt i utdanningsfylket eller regionen. Dette kan reflektere positive konjunkturer i regionen eller mer fundamentale endringer i sysselsettingsmønstrene blant uteksaminerte kandidater. Effekten av tid er veldig sterk og sysselsettingsandelen går fra rundt 55 prosent i starten av perioden til rundt 80 prosent i slutten av perioden. Det ser ikke ut til at det er spesielt store

forskjeller mellom sysselsettingsmønster for to eller fem år etter fullførte studier.

Det er interessant å merke seg at for Vestlandsregionen er sysselsettingsmønsteret for personer som velger å arbeide i andre regioner preget av at nesten alle kandidatene ender opp i hovedstadsregionen. Til sammen sysselsettes nesten 90 prosent av alle kandidatene enten på Vestlandet eller i hovedstadsregionen. Det betyr at det for kandidater uteksaminert fra lærestedene på Vestlandet er det tre sysselsettingstrender; det første er at kandidatene sysselsettes lokalt i fylket, det andre er at kandidatene sysselsettes regionalt på Vestlandet, det tredje er at kandidatene sysselsettes i Oslo og Akershus. Resten av landet mottar bortimot ingen av kandidatene utdannet på Vestlandet.

7.3 Mulige implikasjoner

Den sterke lokale og regionale rekrutteringen og sysselsettingen både på Vestlandet og i Oslo og Akershus har flere mulige implikasjoner både for potensielle søkere til høyere utdanning og for lokalt og regionalt næringsliv. Den viktigste og kanskje mest opplagte konklusjonen er at studietilbudets beliggenhet har store konsekvenser for hvor de som benytter seg av studietilbudet rekrutteres fra, og hvilke fylker og regioner som får flest kandidater fra forskjellige næringsrettede profesjonsutdanninger. Dette styrker tanken om at et desentralisert utdanningstilbud gir større muligheter for utvikling og videreføring av lokalt næringsliv i områder der det ikke finnes store utdanningsinstitusjoner. Det ser også ut til å være en tendens til at flere og flere av kandidatene blir sysselsatt i Vestlandsregionen etter fullførte utdanninger innen næringsrettede studier. Dette kan tolkes som at de lokale lærestedene har fått en enda mer sentral rolle over tid. Det som i starten av perioden kanskje var en overkapasitet i utdanningstilbudet ved lokale læresteder på Vestlandet har raskt blitt absorbert av næringslivet, og har sannsynligvis vært positivt for den lokale og regionale utviklingen i perioden.

Videre viser studien at det skjer en arbeidsdeling innad i Vestlandsregionen innen utdanningen av kandidater ved næringsrettede fagområder. Kandidatene som rekrutteres utenfor fylket kommer i stor grad fra andre fylker på Vestlandet. Denne regionale dimensjonen ved rekrutteringen viser hvor viktig det er for fylker og utdanningsinstitusjoner å samarbeide om å utdanne tilstrekkelig med kvalifiserte kandidater ikke bare for eget fylke, men også for regionen. Dette er spesielt viktig ettersom mange av institusjonene på Vestlandet er relativt små og

vil vanskelig kunne tilby fag innen alle de næringsrettede utdanningene.

Egenskaper som kjønn, barn, alder og sosial bakgrunn for personene som er oppvokst på Vestlandet og i hovedstadsregionen ser ut til å påvirke i hvilken grad de flytter fra regionen for å ta utdanning. Analysene i studien er for enkle til å si noe om hva som fører til slike forskjeller, men de indikerer at geografisk mobilitet er forskjellig i forskjellige deler av befolkningen. Her kan de lokale lærestedene fylle en viktig funksjon ved å tilby studieplasser til de som ikke vil/kan flytte for å ta en høyere utdanning. Dette gagnar fylket ved å heve utdanningsnivået på personer som uansett kommer til å arbeide innen det lokale næringslivet. Samtidig ivaretar de lokale lærestedene et viktig politisk mål om at alle skal ha mulighet til å ta høyere utdanning uavhengig av bosted og bakgrunn.

Forskjellene i rekrutterings- og sysselsettingsmønsteret mellom Vestlandet og Oslo og Akershusregionen viser at regionene har veldig forskjellige utgangspunkt for hvordan de rekrutterer kandidater til næringslivet. Hovedstadsregionen rekrutterer mange av de som har vokst opp og tatt utdanning utenfor regionen, mens for Vestlandet sysselsettes nærmest ingen av disse i regionen. Dette betyr at for Oslo og Akershus vil enhver økning i det nasjonale tilbudet innen næringsrettede profesjonsutdanninger øke rekrutteringsbasen til næringslivet i regionen. For Vestlandet vil lokaliseringen av utdanningstilbudene være helt avgjørende for om det fører til flere potensielle arbeidstakere. En implikasjon av dette er at politikk og strategier knyttet til høyere utdanning og næringsutvikling må utformes på en måte som ivaretar både interessene til fylker og regioner som lett tiltrekker seg høyt utdannede kandidater, og interessene til fylker og regioner som primært baserer seg på intern rekruttering av høyt utdannede kandidater.

Referanser

- [1] Arnesen, C. (2003). En analyse av bosettingsmønster og arbeidsmarkedstilpasning blant nyutdannede kandidater. Oslo: NIFU.
- [2] Frosch, H., & Christensen, T. A. (2011). Økonomiske effekter af erhvervslivets forsknings-samarbejde med offentlige videninstitutioner. København: Forsknings- og Innovationsstyrelsen.
- [3] Gythfeldt, K. & K. Heggen (2012). Er høgskolene regionale kvalifiseringsinstitusjoner? Likheter og ulikheter mellom høgskolene på Vestlandet og i hovedstadsregionen. Oslo: HiOA Rapport 2012 nr. 5.
- [4] Helland, H. & K. Heggen (2013). Geografi og rekruttering til høgre utdanning i A. Molander & J. Smeby, Profesjonsstudier II. Oslo: Universitetsforlaget.
- [5] Kunnskapsdepartementet. (2004). St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring. Oslo.
- [6] Næss T. (2006) Inntakskvalitet og karakterer i høyere utdanning. Høyere grads kandidater, siviløkonomer og allmennlærere. Oslo: NIFU
- [7] SSB (2001). Norsk standard for utdanningsgruppering. Revidert 2000. Oslo/Kongsvinger.
- [8] SSB (2014). Om Bostedskommune data. Hentet 16.01.2014 fra http://www.ssb.no/a/mikrodata/datasamlinger/bostedskommune.html#P41_1408
- [9] SSB (2014). Om Registerbasert sysselsettingsfil. Hentet 16.01.2014 fra <http://www.ssb.no/a/mikrodata/>
- [10] Stambøl, L. (2011). Den regionale betydningen av universiteter og høgskoler, notat til kompetansesarbeidsplassutvalget. Oslo: SSB.
- [11] Sørbo J. og K. Jacobsen (2012). Bedriftsundersøkelsen 2012. Arbeid og velferd Nr 2.
- [12] Vangen T. (2007). Nasjonal utdanningsdatabase NUDB. Dokumentasjonsrapport. Data-varehus for utdanningsdata 1970-2006.

Tabeller

1	Eksempler på opptakskrav ved økonomiske og administrative fag ved lærestedene i studien i perioden 2002-2003	14
2	Antall uteksaminerte ved utvalgte fagområder ved lærerstedene i studien og andre lærersteder i perioden 1995-2010	20
3	Andel uteksaminerte ved utvalgte fagområder ved lærerstedene i studien og andre lærersteder på vestlandet i perioden 1995-2010	20
4	Andel uteksaminerte ved utvalgte fagområder ved lærerstedene i studien og andre lærersteder i Oslo og Akershus i perioden 1995-2010	21
5	Antall uteksaminerte ved utvalgte fagområder fordelt på lærersted i perioden 1995-2010	21
6	Bosted ved 16 år for uteksaminerte studenter ved utvalgte fagområder på vestlandet i perioden 1995-2010	25
7	Bosted ved 16 år for uteksaminerte studenter ved utvalgte lærersteder i perioden 1995-2010	26
8	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Molde i perioden 1995-2010	28
9	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Ålesund i perioden 1995-2010	30
10	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Volda i perioden 1995-2010	31
11	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Sogn of Fjordane i perioden 1995-2010	32
12	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Bergen i perioden 1995-2010	33
13	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1995-2010	34
14	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Universitete i Stavanger i perioden 1995-2010	35
15	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1995-2010	35
16	Oppsummering av hvor forskjellige lærersteder og utdanningsgrupper rekrutterer fra	37

17	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved utvalgte læresteder på Vestlandet, etter barn og kjønn	38
18	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Oslo og Akershus, etter barn og kjønn	40
19	Bosted ved 16 år etter alder for uteksaminerte ved læresteder på Vestlandet i perioden 1995-2010	40
20	Bosted ved 16 år etter alder for uteksaminerte ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1995-2010	41
21	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved utvalgte læresteder på Vestlandet, etter foreldres utdanningsnivå	42
22	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved Høgskolen i Oslo og Akershus, etter foreldres utdanningsnivå	42
23	Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter fagområder	45
24	Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter fagområder	46
25	Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter kjønn og barn	47
26	Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter kjønn og barn	47
27	Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter alder	48
28	Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter alder	48
29	Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter foreldres utdanningsnivå	49
30	Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter foreldres utdanningsnivå	49
31	Andelen av de som var bostatt på Vestlandet ved 16 år, som tar utdanning på Vestlandet, fordelt etter nivå på utdannelsen	50

32	Andelen av de som var bostatt i hovedstadsregionen ved 16 år, som tar utdanning i regionen, fordelt etter nivå på utdannelsen	50
33	Hvor personer oppvokst i de forskjellige fylkene utdanner seg, innen de utvalgte fagområdene, i perioden 1995-2010	51
34	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008	52
35	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008	53
36	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Molde i perioden 1997-2008	59
37	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Molde i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år	59
38	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Volda i perioden 1997-2008	60
39	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Volda i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år	61
40	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Ålesund i perioden 1997-2008	62
41	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Ålesund i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år	62
42	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Sogn og Fjordane i perioden 1997-2008	63
43	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Sogn og Fjordane i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år	64
44	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Universitetet i Stavanger i perioden 1997-2008	65
45	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Universitetet i Stavanger i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år	66
46	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1997-2008	67

47	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år	68
48	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Bergen i perioden 1997-2008	69
49	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Bergen i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år	69
50	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008	70
51	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Oslo og Akershus i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år	71
52	Oppsummering av sysselsettingmønster for kandidater fra forskjellige læresteder og utdanningsgrupper	72
53	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008, etter kjønn	73
54	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008, etter barn/ikke barn	73
55	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008, etter kjønn	74
56	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008, etter barn/ikke barn	74
57	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008, etter foreldres utdanningsnivå	75
58	Arbeidssted to år etter fullførte studier ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008, etter foreldres utdanningsnivå	76
59	Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt på Vestlandet ved 16 år	77
60	Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt utenfor Vestlandet ved 16 år	78
61	Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt i Oslo og Akershus ved 16 år, etter utdanningsregion og nivå.	79

62	Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt utenfor Oslo og Akershus ved 16 år	79
63	Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt på Vestlandet ved 16 år, etter utdanningsregion.	80
64	Arbeidssted to år etter fullførte studier for personer bosatt i hovedstadsregionen ved 16 år, etter utdanningsregion og nivå.	80
65	Hvor personer oppvokst i de forskjellige fylkene sysselsetter seg, innen de utvalgte fagområdene, etter utdanningssted, i perioden 1997-2008	82
66	Oppsummering av sysselsetting for kandidater to år etter fullførte studier ved utvalgte læresteder	85
A1	Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved sikkerhetsfag ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1995-2010	95
A2	Arbeidssted to år etter fullførte studier i sikkerhetsfag ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1997-2008	95
A3	Arbeidssted to år etter fullførte studier i sikkerhetsfag ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år	96

Figurer

1	Alder ved fullført grad	18
2	Antall uteksaminerte ved utvalgte fagområder og for alle læringssteder i studien	19
3	Andelen uteksaminerte fra utvalgte læresteder på Vestlandet oppvokst på Vestlandet, etter fagområder over tid (prosent)	27
4	Andelen uteksaminerte fra HiOA oppvokst i Oslo og Akershus, per fagområder over tid (prosent)	36
5	Andelen kvinner etter fagområde og lærested (prosent)	39
6	Andelen innvandrere og utenlandsstudenter ved fagområder ved Høgskolen i Oslo og Akershus (prosent)	43
7	Andelen innvandrere og utenlandsstudenter ved fagområder ved utvalgte lærested på Vestlandet (prosent)	44

8	Andelen som jobber på Vestlandet to og fem år etter fullført studie ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008 (prosent)	55
9	Andelen som jobber på Vestlandet to år etter fullført studie ved utvalgte læresteder på Vestlandet i perioden 1997-2008 (prosent)	56
10	Fraksjonen som jobber i Oslo og Akershus to og fem år etter fullført studie ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008 (prosent)	57
11	Fraksjonen som jobber i Oslo eller Akershus to år etter fullført studie ved Høgskolen i Oslo og Akershus i perioden 1997-2008 (prosent)	58

A Appendiks

A.1 Sikkerhetsfag ved Høgskolen i Stord/Haugesund

Tabell A1: Bosted ved 16 år for uteksaminerte ved sikkerhetsfag ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1995-2010

	Institusjon	
	HSH Andel%	Sum Andel%
Oppvekstfylke		
Møre og Romsdal	2.0	2.0
Sogn og Fjordane	2.8	2.8
Hordaland	32.8	32.8
Rogaland	28.0	28.0
Andre fylker	34.3	34.3
Sum	100.0	100.0
Oppvekstregion		
Fra Vestlandet	65.7	65.7
Fra andre regioner	34.3	34.3
Sum	100.0	100.0
N	460	460

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell A2: Arbeidssted to år etter fullførte studier i sikkerhetsfag ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1997-2008

	Institusjon	
	HSH Andel%	Sum Andel%
Arbeidssted - fylke		
Møre og Romsdal	1.9	1.9
Sogn og Fjordane	1.6	1.6
Hordaland	25.3	25.3
Rogaland	32.4	32.4
Andre fylker	38.8	38.8
Sum	100.0	100.0
Konstruert fylke		
Sunnhordland og Haugalandet	27.3	27.3
Annet	72.7	72.7
Sum	100.0	100.0
Arbeidssted - region		
Vestlandet	61.2	61.2
Annen region	38.8	38.8
Sum	100.0	100.0
N	312	312

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer*.
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.

Tabell A3: Arbeidssted to år etter fullførte studier i sikkerhetsfag ved Høgskolen Stord/Haugesund i perioden 1997-2008, etter bosted ved 16 år

	HSH	Total
Fra Vestlandet		
Arbeidssted - fylke		
Møre og Romsdal	2.0	2.0
Sogn og Fjordane	2.5	2.5
Hordaland	31.7	31.7
Rogaland	43.2	43.2
Andre fylker	20.6	20.6
Total	100.0	100.0
Arbeidssted - region		
Vestlandet	79.4	79.4
Annen region	20.6	20.6
Total	100.0	100.0
N	199	199
Fra andre regioner		
Arbeidssted - fylke		
Møre og Romsdal	1.8	1.8
Hordaland	13.8	13.8
Rogaland	12.8	12.8
Andre fylker	71.6	71.6
Total	100.0	100.0
Arbeidssted - region		
Vestlandet	28.4	28.4
Annen region	71.6	71.6
Total	100.0	100.0
N	109	109

(1) Data på utlån fra SSB til prosjektet *Profesjonsstudenter og profesjonsutøvere. Studier av rekruttering, studiegjennomføring og yrkeskarrierer.*
(2) Bare den sist fullførte utdanning er inkludert i utvalget.